

MAGYARORSZÁG ŐSLAKÓI ÉS AZ OLÁHOK EREDETE

TEKINTETTEL A NEMZETISÉGI KÉRDÉSRE ÉS
A MAGYARSÁG TÖRTÉNELMI HIVATÁSÁRA

ÍRTA
DR HOLLÓSY ISTVÁN

BUDAPEST, 1913.
KIADJA RÁTH MÓR
IV., VÁCZI-UTCA 30. -(HARIS-PALOTA).

Bevezetés.

Mikor a nemzeti eszme diadalmasan járja be a világot, eltemetett kis államokba lelket adva s azokat nagyra növelve: sajnálattal látjuk ugyanakkor, hogy a magyar társadalom és törvényhozás ezt, a világot mozgató nagy erőt, következetesen semmibe sem veszi. Még mindig nem tud teljesen szakítani azzal a téves elmélettel, mely szerint «az egynyelvű nemzet gyöngé és törékeny».

Íme a magyar nyelv jogait, az új Magyarország kialakulásánál, a választói jog reformjánál, kikapcsolták az összes pártok, kormánypárt és ellenzék egyaránt.

Ha már a választói jog reformjánál is mellőzték a magyar nyelv jogainak biztosítását: akkor mit remélhetünk a közigazgatás reformjánál, ebben az irányban?

Hiszen azt is látjuk, hogy mikor az összes kulturnemzetek tudósai elismerik a magyar nyelvnek rendkívüli fontosságát, a szumir és etruszk nemzetek emlékeiben fentmaradt újabb adatok bizonyítékai folytán: a magyarság körében épen ellenkezőleg, a magyar nyelv és nemzet őstörténelmére vonatkozó kutatások alig keltettek érdeklődést. Sőt sokan vannak közöttünk olyanok is, akik azt az elvet hirdetik, új elmélet gyanánt, amelyet a szerencsétlen nemzetiségi törvény képvisel. Ezt már előttük a Bach-korszak állam jogászai is az ő saját új eszméjük gyanánt hagyták rá Osztrákországra, terhes örökségül, miután évezredekkel előbb, már a babylon, asszír államférfiak is kísérleteztek ezzel az elvvel. A többnyelvű népet egymás ellen kijátszani akarván, naivságukban a területiális nyelvhatárok elvét már ők is alkalmaz-

ták. Még pedig oly fényes sikerrel, – de ellenségeikre nézve, – hogy szét is bomlott az addig egységes asszir-állam. Ez az osztrákokra nézve elkerülhetlen, de velünk is megtörténhetik, a nemzetiségi törvénynek fentartásáival és szétbontó elveinek felújításával.

A nemzetiségi törvény megalkotását menteni lehet azzal, hogy akkor készült, mikor a Schlözer-Kollár-féle történelmi elvek hatása alatt állott a magyarság, a 48/49-iki véres napok s még szomorúbb elnyomatás korszaka után. Mikor tudósaink is azt hitték, hogy rokontalan nemzete vagyunk a világnak, sőt Ógyallait, Jerneyt, Körösi Csorna Sándort, Eötvös József br a magyar közoktatásügyi miniszter, naiv ábrándozónak tartotta, mert Ázsiába indult őstörténelmünk kutatása czéliából. Micsoda lesújtó tudat az ránk nézve, félszázad múlva, hogy amíg Magyarország kultuszmimusztere így lesajnálta a legnagyobb orientalistát, akit úgyszólván istenítének az angolok: ugyanakkor már a francia, német és angol tudósok, kereskedők versenyezve kutatnak az ural-altáji szittya népek őseinek emlékei után. Hirdetik, hogy a szumirok és a magyarok nyelve között mutatkozó feltűnő hasonlatosság azt bizonyítja, miszerint ősjenk emlékeit Körösi Csoma Sándor jó helyen kereste a tibeti szent könyvekben, mert az ősi buddháný kultúra emlékei megbecsülhetlen kincsek, nemcsak a magyar őstörténelem, de az egész egyetemes emberiség számára. A világbéke templomának kulcsait képezik.

Távol legyen tőlem a gondolata is annak, hogy megtámadjam e mulasztásokért azokat, akik még ma is a Schlözer, Kollár nézőpontján állanak s nem akarják visszakövetelni, taktikai okokból, a magyar nyelv jogait ebben a hazában, amelynek (az újabbkori kutatások adatai szerint) nem germán és szláv, de magyar nyelvű őslakók voltak a legrégebb birtokosai. Tőlük kapták hegyeink, völgyeink, folyóink, az őskorból mai napig is fenmaradt magyar elnevezésüket.

Nem akarok a gyűlölet országában a szenvedélyekre hatni. Ebben a magyarság világrekordot ért el. Ellenkezőleg, keresni óhajtom azokat a szálakat, amelyeket az élet mestere, a történettudomány ad kezünkbe, jogy a széthúzó nemzetiségeket és az egymás iránt gyűlölettől izzó magyarságot egymás megértéséhez, megbecsüléséhez, mindnyájunkat pedig honalapító őseink bölcs hagyományaihoz, az összetartozandóság eszméjéhez visszavezethesse a hazaszeretetet. Hiszen ebben a szép országban a hazaszeretet, daczára annak, hogy a parlamentarizmus épen az összetartozandóság tagadására van építve – minden emberrel veleszületett, amig a szürke elméletek egymástól el nem szakítják szívöket.

Mindamelletts is, ezzel szemben honalapító őseink politikai eszményét, az összetartozandóság örökbecsű elvét óhajtánám megismertetni. Talán nem is lehetetlen vállalkozás. Hiszen épen a magyar nemzeti eszme képviseli egyedül a Buddhái és Krisztusi elvek reneszánszát s amint azt művemben előadom: a világbéke alapelveit. Miért kellene tehát az összes keresztény államok között épen csak nekünk elvállalni a megtúrt nemzet szerepét továbbra is, amit Schlózerék osztottak ki számunkra valamikor?

Miért kellene épen csak a magyarságot elkorcsosítani folyton idegen befolyások utánzásával, miért kellene épen csak a magyar nemzeti *eszmétől* a lélekzetet is elfojtani, úgynevezett taktikai tekintetekből, pillanatnyi sikerekért? E sikerek Horvátországban örökre elbuktták a magyar nemzeti eszmét, az összetartozandóság, testvéri béke ügyét. Bizonyos immár, hogy a magyar törvényhozás teljesen elhibázott ösvényen kereste a nemzetiségi kérdés megoldását, mert nem ismerte fel elsöbben a saját történelmi hivatását sem. Miután tehát ezt félreismerte, ferde helyzetbe került hamarosan. A béke helyett, a horvátok hálája, szeretete helyett meggyűlöltelte magát. És ma a magyar nemzeti eszmét úgyszólván maga a magyarság

is kezdi kikapcsolni pártpolitikai érdekekből. Megunta balsikereit. Ez ellen emelem fel szavam.

Művemnek alap gondolata nem kölcsönvett elmélet. Ellenkezőleg, évtizedeken át folytatott történelmi kutatásaimnak; fáradságos munkámnak eredménye az a leszűrődött meggyőződés, mely szerint a magyar nemzeti eszme diadalát egészen más úton kell keresnie a törvényhozásnak. Évszázadok történelmének tanúságai folytán határozottan állithatom, hogy a valódi magyar nemzeti eszme a korrupció halálát, a nepotizmus megszüntetését, a Verböczy-féle néppusztító elvek bukását, ellenben a Krisztusi elvnek, a testvéri összetartozandóságnak, a honalapítók eme fenséges eszméjének, igazságos Mátyás, népsegítő Széchenyi, Bezerédj, Wesselényi elveinek fel-támadását, reneszánszát jelentené.

Talán nincs ezekre szükségük a magyar állam összes polgárainak? Azt tapasztaltam, hogy igen. Láttam a nemzetiségi agitációk elleni küzdelmeimben, hogy épen az oláh, orosz és ruthén nép az, mely lelkesedéssel csatlakozott a magyarság mellé, mikor a ruthén-akció bevezetéseként, ezeket az eszméket hirdettem köztük. Az alföldi fajmagyarságnál pedig szintén azt tapasztaltam, mikor az úrgyűlöletet hirdető demagógiát letörtem. Csongrád megyében s az értelmiséget a népsegítés eszméjének megnyertem, hogy mily gyorsan megváltozott a helyzet. Öröm volt látni, hogy mily szeretettel közeledtek egymáshoz a nemrégén még halálos ellenfelek, amikor a közjóvedelmek ellenőrzése, a községi pótdadók leszállítása, a földnélküli magyar községeknek bérlethez juttatása s főleg az emberséges bánásmód kérdéseit sikerült napirendre tűzni. Minő áldásos munkát teljesítene a magyar társadalomnak egy ilyen, gyakorlati irányú népsegítő szervezkedése! A kirendeltségek ezt a nagy feladatot, az egész magyar társadalom közönyével szemben, nem teljesíthetik azzal a sikerrel, amire egy országos szervezet volna csak képes.

A nemzetiségi kérdést nemcsak elméletekből, de az őstörténeti kutatások alapján és a gyakorlati életből, a néppel való foglalkozás, érdekeiért folytatott hosszas küzdelmek útján tanultam megismerni. Tehát a törvényhozás eddigi nemzetiségi politikájával, alkudozó irányával szemben, határozottan állíthatom, hogy ez a népsegítő, történelmi alapon álló irány hamarabb vezetne célhoz.

Azt is állíthatom, hogy az ország népeinek lelke mélyén ott rejtőzik a békés összetartozandóság vágya, amit még a legizóbb fajgyűlölet tüze sem bírt megsemmisíteni.

Egy csöppje a béke forrásának, ennek az égi harmatnak, a legfanatikusabb magyar demagóg, vagy nemzetiségi agitátor szívében is ott reszket. A pokol tüzével sem bírta megsemmisíteni ezt a gyűlölet, a párt-szenvedély. Mily háládatos feladat lenne ezt a tiszta forrást-hatalmas folyammá növelni s ezzel a közélet sivár területén virágzó kultúrát teremteni. Nem kívántatik ide égi csoda, hanem csak annyit kellene megcselekedni, hogy felfedezzük az annyiszor kipellengérezett magyar közigazgatásban rejlő óriási energiaforrást, amely felhasználatlan maradt még ma is a gyakorlati élet számára. Fel kellene fedezni és használni a magyar közigazgatás reformjánál. Még pedig a következő feltételek és irányelvek mellett. Hogy visszaállítsuk az egységes, magyar nemzeti közigazgatást úgy, amint honalapító őseink tervezték, akik nagylelkűen lemondtak az önző családi uralomról, a törzsszerkezeti közigazgatás előnyeiről, előjogairól. Hogy felemeljük a magyar közigazgatást az emberkultusz ama magaslatára, amelyre igazságos Mátyás és népsegítő Széchenyi fajszeretete, szociális érzeke tudott felemelkedni, már oly nagy idővel megelőzve a mai nemzedék közjogászait. Hogy a telepítés országos szgrvezésénél el ne feledkezzünk a községek, városok felsegítéséről, a közjövödelmek szaporításáról, pótdók

leszállításáról, továbbá, hogy az iparfejlesztéssel, nemzeti eszmével és magyar közművelődéssel kapcsolatba hozzuk. Hogy gyakorlati férfiak kezeibe is juttassuk a közigazgatás vezetését, nem csupán közjogászok kezeibe. Így ők a nemzeti állam kiépítésénél hasznos szolgálatokat tehetnének. Hiszen elég volt már a szürke elméletekből, szónoklatokból, amelyek a legtöbbit Ígérők önkényének szolgáltatták ki eddig a magyarságot is, a nemzetiségeket is egyaránt.

A történelem, az élet mestere, amellet tanúskodik, hogy csakis azon az úton lehet megoldani a nemzetiségi kérdést, amely ut a magyarság történelmi hivatásának felismeréséből indul ki. Érre az útra az emberkultusz, a fajszeretet rávezet minden gondolkodó, érző embert, holott a szólamok kultuszából, a sok ellentétes irányból nem tudja a kivezető utat megtalálni végre a leggyakorlottabb kalauz sem.

Engem a szürke teoriák, melyek békét, szeretetet, testvériséget, világszabadságot hirdetnek, de politikai harcokat szítanak, mások szívéből vértengereket állítanak a testvérnemzetek közé, akikkel ez úton közlekednek, a fajgyűlölet hajóin, – bevallom – sohasem tudtak érdekelni.

Ellenben elszakíthatlan rokonszenv fűzte lelkemet a legtávolabb élő s legkisebb emberek sorsához is. Különösen érdeklődtem az ősi hazában maradt emlékek s véreink felkutatása iránt, attól a percztől fogva, amint olvastam, hogy ezek annyiszor és oly szívreható üzeneteket küldtek Európába költözött testvéreikhez, hozzánk, hogy ne feledkezzünk meg róluk végkép, látogassuk meg őket.

Ép így a szívemhez fűzte ifjúkorom óta a részvét, veleérzés a jobb sorsra érdemes, szegénységben élő felsőtiszai ruthén, orosz és oláh nyelvű magyar honfitársaimat, akik Rákóczi emlékéhez époly rajongó szeretettel ragaszkodnak, mint az alsó tiszamelléki fajmagyar

nép, akiknek felsegítéséről, boldogabb jövőjéről, testvéri összetartozandóságáról annyi szép tervet szöttek a legnagyobb magyar államférfiú két leghűségesebb apostola: néhai való Hieronymi Károly, Magyarország kereskedelmiügyi volt minisztere és Vadnay Andor dr., Csongrád vármegye volt főispánja. Áldva legyenek még haló poraikban is, mert forró szívük, tele volt szeretettel, hittel, lelkesedéssel a magyar nemzet történelmi hivatása iránti

Az ő jóságos, Árpád fejedelemre emlékeztető arcvonásaik, gyakorlati tanácsaik, nagyszabású, népsegítő terveik elevenednek meg lelkeim előtt, mikor e sorokat írom s könyvek tolnak szemeimbe, mikor tőlük kapott megbízatásaimról nekik beszámolandó, igénytelen munkámat sírjukra helyezem. Mikor a magyar fajszeretet apostolainak haló poraira áldást kívánok.

... Mikor könyvemet a közönség elé útjára bocsátom, azzal az óhajtással, hogy bár legalább én is hozzájárulhatnék az egységes magyar nemzeti állam kiépítéséhez, a testvéri összetartozandóság és béke megvalósításához néhány homokszemmel. Csak néhány homokszemmel legalább, amelyeket fáradságos, hosszas kutatások munkájával magam szereztem, könyeimmel és szívvéremmel tapasztottam egybe, a meggyőződés sziklakemény anyagává.

I.

Magyarország őslakói.

Ezer év óta él a magyarság itten, anélkül, hogy nemzeti eredetének, fajrokonságának s az emberiség népcsaládai között való viszonyának kérdését megállapította, rendezte volna. Ez a nagy, valóban ázsiai közöny azt eredményezte, hogy helyzetünk az európai nemzetek között még mindig idegenszerű. Jövőnk bizonytalan, sőt a velünk lakó fajtestvéreinkkel, az oláhokkal, horvátokkal szemben éppen aggodalmat keltő.

Tagadhatja-e valaki Magyarországon, hogy kötelességünk lett volna régóta a nemzeti és nemzetségi kérdéseket tisztába hozni?

Ránk nézve a történettudományok ápolása e kérdéseknek kutatása, felderítése egy jelentőségű nemzetünk életfajának megmentésével.

De hát azt látjuk, hogy iskoláink, hírlapjaink, tudományos intézeteink szolgai módon követik és hirdetik ellenségeink tévtanait. A világért sem merik kiírni a szittyák és jászok nevét, hanem csak a jazyges és szkytha neveket használják. Iskoláinkban azt tanítják, hogy itt csupán szláv, latin és germán népek voltak az őslakók a honfoglalás előtti időben, elfeledkezvén arról, hogy a föld nem nyelte el sem a hun, sem az avar nemzeteket, akikről ma már nem tagadják ellenségeink sem, hogy fajrokonaink voltak.

Ezek a szomorú tapasztalatok eredményezték, hogy sokáig azt hitte a magyar nemzet, miszerint ő a világon

rokontalan faj. Pedig most már, amikor a szláv néptenger elpusztítással fenyeget, mikor a hajdani Kun, Havasalelve és Moldova, szóval Kis Szittyország egykori területéről az a tévtan hallatszik, hogy a dáka nép latin nyelvű utódokat hagyott maga után a mai rumun népben, egy perczig sem lett volna szabad haboznunk abban, hogy kötelessége-e a magyar kultúrának, tudományos intézeteknek és a társadalomnak általában, állást foglalni e tévtanokkal szemben s fölemelni kezünket a nemzetünk életfáját pusztító fejszecsapások ellen.

Nemzetünk életfáját a germán és szláv néptengeráradat között – szerény véleményem szerint – vérrel, vassal nem menthetjük meg a kipusztulástól, elkorhadástól, hanem a történettudomány hódító igazságaival, amelyek törzsébe új életet önthetnek, letördelt ágai helyébe új hajtásokat növelhetnek. Különben is csak a történettudomány képes eldönteni, hogy vannak-e rajtunk kívül más nemzetnek is történeti jogai ehhez az országhoz, vagy senkinek sincs és nem is volt soha. Legyen eldöntve végre-valahára ez a kérdés.

Ebben a nagy perben, amelyet a szomszéd államok ellenünk, a horvátok és a többi nemzetiségek pedig az anyaország ellen folytatnak, fel kell kutatni tehát a rég elfeledett kelta, jász, dáka, pannon és sármás nemzeteket. Ezeknek tanúvallomásai egyszersmindenkorra eldöntik majd az ezer év óta húzódó nagy pert, a mi győzelmünkkel.

Hiszen ide ők ültették be a szittyafajok államainak életfáját, ők voltak az első államalkotók itt a nagy duna-medencéjében, le az adriai egei és Fekete-tengerig. Tehát nekünk, mint az összittyanéptörzs legnemesebb hajtásainak, egyenes leszármazóinak, nemcsak jogunk van őseink életfájának gyümölcseihez, hanem megkövetelhetjük a velünk élő, de csak később kialakult fiatal testvérnemzetektől a tiszteletet, Kelet és Nyugat összes államaitól pedig az elismerést.

Mert, amint a múltban a jász, dáka, pánd, sármás, hun és avar, szittyá őseink kardjai képezték a védőfalat keleti testvéreink számára a római légiók ellen sokáig: viszont a félhold támadásaival szemben, Nyugatnak mi voltunk védőbástyái. Sőt a jelenben is, két világrész élet-halál harcában, mi fogjuk eldönteni újra a küzdelem sorsát, bár a legnagyobb áldozatok árán is, amikért eddig soha nem részesült fajunk elismerésben, sem a kereszténység, sem a németység részéről.

De a mások hálátlansága nem von le őseink érdeméből semmit. Annál szebben jutalmazta meg a Gondviselés, az örök igazság, nemzetünket. Egy világtörténeti hivatást juttatott számunkra: a világbéke megalapozását, amelye tisztán attól függ, vajjon képesek leszünk-e a régi magyar szövetségi politika elveivel, az általunk kezdeményezett hármasszövetséghez megnyerni a turáni-, iráni- és hindiszittyá népeket is egy világszövetség eszméjének. Ezen esetben az eddig semmibe sem vett magyarságban e világszövetség főtényezőjét ismerné el és tisztelné a békének örvendő egész emberiség, az idők végéig.

Nem ok nélkül való föltevés tehát ama reményünk, hogy amennyiben a magyar nemzetnek önmaga iránt való legnagyobb érdekei követelik meg az őstörténelmére, más nemzetekkel való faj rokon ságára vonatkozó adatok felkutatását, most már a magyar közönség is érdeklődésének egész melegségével fogja ezeket a kérdéseket felkarolni, jól tudván, hogy a magyar nemzeti állam ügyének és ezzel a világbékének, a nemzetek testvériségének ennél üdvösebb szolgálatot senki sem tehet.

Ez a tudat lelkesít engem is, másokat is, bizonyosan számtalan olyan férfiakat, akik egymás hasonló törekvéseiről mitsem tudva dolgoznak. Ez az elszigeteltség nagyon hátrányos. Nem lehet tehát kérdés tárgya sem az, hogy *kell-e az egész magyar társadalmat bele vonni az őstörténeti kutatások munkájába?* Épen itt van nagy jelentőségük a történelmi, néprajzi és közművelődési

társaságok feladatának. Mert gyakorlati irányba terelhetik a történeti kutatásokat, néprajzi tárgyak gyűjtése, utazások stb. által. És mert ezekben a feladatokban részt vehetne a laikus nagyközönség minden tagja, akik külföldön utaznak vagy külfölddel érintkezésben vannak, sőt a tanári kar révén az egész magyar ifjúságot is belevonhatnák a kutatások munkájába s ezzel megnyerhetnék a nagyfontosságú nemzeti ügynek.

Mert eddig sajnos, csak a nyelvészek foglalkoztak e kérdéssel.

Kétségtelen, hogy az összehasonlító nyelvészet bizonyító erővel bír, tehát nagyfontosságú. Azonban a szemünk előtt folyó elorosztítás, eloláhosítás, elnémetesítés példái megdönthetetlen tanuságtételök értékét nagyon leszállították. Sőt az sincs kizárva, vajjon nem épen az ellenkezőt bizonyítják, mint az elszlávosított kozák, vend, polovcz, bolgár népek példái igazolják. Ezek vették át a szanszkrit nyelvben is máig fenmaradt ama magyar szavakat, amelyekkel tudósaink épen azt akarják bizonyítani, hogy itt germán és szláv népek lettek volna az őslakók. Szerintök ugyanis mi a szlávoktól vettük át azokat a szavakat, holott épen megfordítva van a dolog: azok vették át e szavakat őseinktől s aztán elferdítették később.

Csak néhány példát idézek erre a rendszerre vonatkozólag, amelyek a magyar nemzet önérzetét mostani fagypontjára leszállították. Ugyanis az összehasonlító nyelvészet a következőleg bizonyítja, hogy az itteni őslakók germán és szláv népek voltak.

A Garam szó, szerintük, a grün szóból származik, mert Marc Aurél valamikor Kruomi néven említette a rómaiaknál szokásos elferdítéssel, azt a kelta szittya szót, amely kelta nyelven annyit tesz: szelíd. Pedig ez a név ma is él a hajdani Baskiria, a későbbi nagy Magyarország helyén, vagyis a mai Nagarában. Sőt a Garonne-folyó, a Navarra, Touron és Tours nevek szintén élnek

a spanyol, francia, baszk népnél is. A Garam név tehát inkább a hindi és iráni kelta népek ősiségét, jogait bizonyítja a Kárpát- és Pyrenee-hegyvidéken is, nem pedig a grün szó tolvajkulcsán, a germán eredetet.) Bihar vármegye őslakosságát Hunfalvyék szintén «szlávoknak» és «germánoknak» mondják. Mivel bizonyítják? Azzal, hogy ez a szó Bihar a «Bjela és hóra» szláv szavakból keletkezett, amint szerintük a Béla is a Bjelából került a magyar nyelvbe. És megkockáztatták ezt az állítást is, hogy a honfoglalás idejében itt Marót fejedelem Markoldtól kölcsönözött germán név, Gyelo rumán név, Szálán pedig szláv név, holott Ceylon (Szálán) félsziget jés Majrota (Marót) néptörzs ma is élő nevek Hindiorszámban. Azonkívül maróti 18 millió, pándsábi 17 millió, bihari 37 millió, telugu 20ⁱ millió van Hindiorszámban, akiknek népéletét angol-, francia-, olasz-, sőt még csehországi ethnografusok, festők is sűrűn tanulmányozzák. Pedig a magyar festőket sokkal szitfeszebben látnák hindiszittyia testvéreink, akik büszkén emlegetik a velünk való atyafiságot és Attiláról, mint ősi dicsőségünk kimagasló alakjáról emlékeznek meg a Mándi, Gonda, Csohán, Csik s nemzetségek.

De ott van Bihar, Tibetnek egyik tartománya ott van az őskori Béla néptörzs, Béliudisztán, Bélavár, Béla-spur stb., Balogh-, Kun- Avar- tartományok, a hindiszittyia népek hazájában. Tehát kétséget sem szenved az, hogy nem a turáni- és hindiszittyia népek kölcsönöztek a később felserdült germánok és szlávok nyelvkinccseiből, hanem, ellenkezőleg áll a dolog.

Ép ilyen jögon követeli a rumán közvélemény Erdély átadását nekik, azon a czímen, hogy Erdély nevét is tőlük vettük át, mely szerintük a latin Ardelea volt. Aztán nagy meglepetéssel látjuk, hogy a perzsa Ardel, a kelta szittyia Árgyel, végre a Kaffkáz vidékén és Perzsaországban ma is élő Árgyelán család-név, ellenkezőleg azt igazolják, hogy a latin Ardelea nevét nem a légiók

csinálták, hanem a tőlünk átvett Erdőely, vagyis Erdön (túl) szóból faragták ki a légiók és az újabb idő rumánjai is, az ő ősi jogaik bizonyítására, előbb a Transsylvaniát, utóbb az Argyél szót, végre az Ardelea nevet.

Sajátságos, hogy el lehetett hitetni a magyar közönséggel azt is, miszerint a költözködő (matenasta) jászok és sármások az úgynevezett «jazig sauomaták» szlávok, az uzok, vendek pedig germán eredetűek lettek volna, holott élő czáfolattal szolgál ellenkezőleg Csinországnak egyik tartománya: Csungár-tartomány, mely a régi nagy Magyarország közelében áll ma is, a nomád népek vándorlásai daczára. Csungár-tartomány őslakosai a csunguzok, uzzurok vagy uzzunok voltak, akik turáni népek és nem germánok voltak. Néptörzseik közül kiemeljük a Telszky. Dancsó Csicsó, Csángó Dankó, Donogó, Dongán, Uzon nemzetiség neveket. Fővárosuk a 100.000 lakossai bíró Cziczikár vagy Zicsikár (Csicsikár) rendkívül érdekes történelmi és néprajzi anyaggal épúgy megérdemelné a magyarok legnagyobb érdeklődését, mint a szomszédságában levő Mandsur-tartomány, amelyről köztudomású, hogy lakposai, a Khun-Kusák, szintén nem indogermánok még eddig. De majd ezekre is ráfognak, hogy germán eredetűek és nem a mi rokonaink. Mert hát az ősi nembánomságnak az lett végzetes következménye, hogy az ősi magyar családok elszlávosodtak, elnémetesedtek, eloláhosodtak, a tőlünk elkobzott neveket kifogatván minden magyar-ságból.

Csattanós példa arra Csongorád (Feketevár) neve és a hozzáfűzött monda: hogy a szlávoknak tartott jászok és sármások elferdített jazyg-sauomata nevét ne is említsük. Csongorádot szintén szláv megyévé és várossá változtatták át, egy *c* betű kihagyása segítségével. Anonymus ugyanis azt mondja, hogy Árpád vezér a magyarok sclávjait összegyűjtven, velük építette fel azt a földvárat, amelyet a magyarság Feketevárnak, a sclávok pedig Surun-

grádnak neveztek. Látjuk, hogy már Anonymus idejében a Garam, Garád s hasonló szavakat már idegen hatás kezdte elferdíteni s később mikor a balkáni népek átvették a garád szó használatát, átment a köztudatba az a tévhit, hogy szláv volt ez a szó is, sőt szláv volt Csongorád népe már a honfoglalás előtt is. Pedig ma sincs ott más szláv nép, mint az az egynéhány család, akiket a Károlyi *grófok a múlt század elején* betelepítettek. A többi a legtisztább hun, avar, jász kun és magyar ivadék, még pedig abból a halász népből, amely Turkesztánban az Oguz torkolatánál, máig is él s amely az ottani Kungorád város népében, valószínűleg nemcsak névrokonait, de fajrokonait bírja. Ugyancsak az Oguz melléki Kungorád közelében is állott egyik Tábé (Tápé), mint a Tisza melléki Csongorád melleit. Mert van japánországban is, Csinországban is Táipé és Tápa város. Tápé és Csilla a kisázsiai szigetek között is előfordulnak, ami azért fontos, mert a «tab» szanszkrit nyelven *tűzet*

¹ Árpád magyar hadseregéhez földműveléssel, állattenyésztéssel, kőműves mesterséggel, erdő- és bányamunkával foglalkozó magyar nyelvű családok is tartoztak. Ezeket mivel nem harcolták, félig szolgáknak, félig szabadoknak tartották, mint a gótok, germánok, akik «lasz» névvel nevezték, a szittyák ellenben «alács» vagy «alacson» névvel illették. A magyar hadseregek várépítő kunjait, várkunjait Olup mester vezette a munkában s mikor Anonymus szerint Komáromot és a fekete hunok várát, *Czur-hun-gorádot* a magyarok várépítő szolgálói építették s magok a «fekete hunok», vagyis «*czur-hunok*» a saját nevükről nevezték el Czurungorodnak a várát, a magyarok pedig Fekete-várnak nevezték el azt, ezzel nem szláv névre keresztelték a várát, mert a fekete hun nép neve Ázsia népeinél ma is khun-ugor, vagy «czur-ungor». Csungárország, Kungorád város és a tiszamelléki Csongorád város nevei tehát szintén azt igazolják, miszerint ezt a várost sohasem nevezte az ott lakó nép más kiejtéssel, mint Csongorád, épügy mint Hindiország Madaras városát és tartományát sem ejtették ki Madrasnak, csak újabb idő óta írják így ki. Végül megjegyzendő, hogy szumir nyelven gor = ország, gorod, garad = vár, várad. Tehát Czur-hun-gorád jelentése Feketehunvár, vagyis Feketevár, mert Fehérvárát sem mondják Fehéruvornak.

jelent. Herodot szerint, a tűz istenét Tabétnak (ma is élő családnév az alföldön) nevezték. Csilla név pedig hasonlóképp a tűzfénnyel kapcsolatos.

Anonymus Feketehunvár nevét, Csurungorádót nem hívenadta vissza és abban is tévedett, hogy a magyarok szolgálai szláv nevet adták volna Feketevárnak. Mert a Csongorád név is megvolt őseinknél előbb is. Ma is él még az ősi magyar hazában. Tehát nem kellett azt kölcsön kérnünk szlávoktól, akikről kiderül, hogy nem népfaj, csak szolgák voltak Magyarországon, a honfoglaláskor.

Ilyen eredmények után azt hiszem, hogy ezentúl nem fogják az összehasonlító nyelvészek minden ősmagyar szóra ráfogni (ha annak elferdített alakja ott díszlik az újabban kialakult szláv nemzetek nyelvében), hogy mi vettük át azt is tőlük. Mert ma már ráczáfolhatunk, hogy az ellenkező az igaz. És micsoda bizonyítékkal állottak elő? Például a Teketurkoman nemzetségben ma is élő Teke fejedelem (Baál) nevét: Decebalusnak írták a felületes latin írók. Erre az oláhok és olaszok kezdték a dákoromán elméletet gyártani, mert szerintök a Decebalus név latin. A németek sem hagyták abban a dolgot. Engel az állította, hogy se nem Teke Baál, se nem Decebalus, hanem Dietzelbach volt igazi neve a dáka nemzet királyának s mivel az általa adott Dietzelbach név német hangzású, tehát szerinte germán eredetű népnek kellett lennie a dáka nemzetnek. Így fogták rá a germán eredetet a Kaffkáz vidéki cserkesz, kabárd, avar, adighe stb, népre is, akik vérrokonaink, bennünket pedig egyedül a jegestenger melléki lappok társaságába soroztak. Végre aztán kiderül, hogy a Perzsaországban, a régi Ackermanban, Iránban élt, sőt maigjis élő kermán néptörzsből találták meg a germánok őseit és a mai atyafiait. Eszerint nem ősapja az európai népcsaládoknak, nem főtörzse, az emberiségnek mint a hogy hirdették a nagyralátó germán tudósok, hanem csak az iráni törzsnek egyik

ága. Tehát az összehasonlító nyelvészet tolvajkulcsával ezután már bajos lesz kisajátítani keleti testvéreinket és megdézsmálni történelmünk kincsházát. De ez csak negatív eredmény. Szeretné minden magyar hazafi, hogy pozitív eredménye is legyen az őstörténelmi kutatásoknak? Az a kérdés tehát:

Van-e lehetőség a szittyá nemzetek faj rokonságának megállapítására? Ha van, mik annak feltételei?

Annyit már megállapíthatott a tudomány, hogy a fajrokkonemzetek nyelve, ha egyszer elválnak egymástól – teljesen átváltozik évszázadok alatt. Ezer év még nagyobb idő arra, hogy Ázsiában maradt testvéreink közt velünk egy nyelvet beszélő népre akadhassunk. Még ezelőtt évszázadokkal Julián barát, Gegő Elek és Bandin Márk találtak keleten velünk egy nyelvet beszélő kunokat, tatárokat, bessenyőket, de ma már ez lehetetlenség.

Hiszen csak a Kaffkázban 36 nyelvet beszélnek az ottani különböző néptörzsek, testvér nemzetek, akik a velünk való atyafiságot büszkén hirdetik, de alig értik meg egymás beszédét is. Még Déchy Mór is említi, hogy egykabárd és egy tatár herczeg tudott a velünk való atyafi s ágról, sőt emlegették, hogy őseik érintkezésben állottak ógyallai Besse János Károlyival is, akitől «nagy könyhullatások közt búcsúztak el», azzal az ígérettel, hogy egy társasággal ismét meglátogatja őket.

Ha tehát sem az összehasonlító nyelvész nem adhat biztos útmutatást, sem azt nem remélhetjük, hogy egymástól messze távoli világgrészben élő két testvér nemzet, ugyanazon nyelvet beszélve, szolgáltatson bizonyítékot: akkor mik lehetnek útmutatók ebben a kérdésben?

Azok a vonások amelyek nehezen változnak a nemzeteknél, vagy majdnem változhatlanok.

Ilyenek először – amint K. Csorna is említi – a családi, topográfiai nevek, a földművelési, háztartási eszközök nevei. De amint óvatosan kerülni kell az erőszakosságot, viszont nem kell szem elől téveszteni, hogy a

főúri családoknál hosszabb ideig fentmarad változatlanul a név, ellenben a szegényebb sorsú családok nevei könnyebben alá vannak vetve az idők viszontagságainak, elferdítéseknek.

Így például a Zichy expedíciónál a hajdani Zichi,¹ Zechi néven nevezett néptörzset már mint nemzetet nem találták, amint ahogy már nem találhatják a Szapári, Cziráki, Madács stb. néptörzseket sem, akikről az őstörténet beszél. Az expedíció egy tagja azt erősítette, hogy a Zichi nemzet, ma csak a Zajcsek szláv család, vagy nemzetség tagjaiban él, holott Zajcsek és Zichi között igen sok a különbség. És ha a Zichy név megsemmisült volna végkép: akkor is akár a Zách, akár a Csics nemzetség nevek közelebb állanak a Zichi névhez, mint a esek végződésű szláv családnév, a Zajcsek, amely ott olyan elterjedt, mint a Kis és Nagy nálunk. Sajnos, hogy csak 8 napra volt tervezve az expedíció és így nem volt idejük Czungárországban, Csicsikárban és a Kaffkáz más vidékén is tanulmányokat tenni.

A nemes gróf azonban nagyon helyesen megmaradt ama nézete mellett, hogy az ősi Zichi nemzet ma már a Kaffkázban csakis mint főúri nemzetség él, még pedig egy hercegi családban, amelynek tagjai nagy szeretettel fogadták a magyarországi rokont.

Ha nem 8 napig, hanem tovább marad az expedíció a Kaffkázban és kutat levéltárakban, nem pedig bogarak után, akkor bizonyosan találtak volna sok Zichi nevű polgárcsaládot. De ezt a keresést lehet végezni kényelmesebb úton is. A példát megmutatta Fischer Antaj Károly érdemes tudósunk, mikor a fekete hunok és fehér ugorok elnevezésének értelmét meghatározta.

¹ Zichy Jenő gróf ázsiai expedíciójára az impulzust, szerzőnek eddig megjelent tanulmányaiból merítette, mint ezt Munkácon tartott milleniumi emlékbeszédében elmondotta s a «Munkács» ezt leköszölte. Azért nagy sajnálattal vettem tudomást arról, hogy az expedíció behunyott szemmel kutatott.

Hogy mennyire hasznos lenne, ha pl. a földrajz és történelemmel foglalkozó tanárok felkarolhatnák Fischer Antal Károly módszerét, csak azt a tényt említem fel, miszerint a legfanatikusabb dákorumán agitátor családjáról derült ki, hogy egy hindiszittya nemzetség nevét viseli, amely ma is él Ázsiában. A Juriga nevű rumán család ősei ugyanis, Juriga és Jurka néven ma is ott élnek, Hindiorszáiban, a Bud, Boda Bálya, Drágos, (Thrákos) Bafizán, Giltán, Csicso, Pap, Kozma, Ondián, Ángván, Argyil, Argyelán stb. ősi iráni- és hindiszittya családok között. ArdelánMs egy perzsa tartomány neve, erdőséget jelent. A dáka nemzet tehát a folyók, hegyek neveit nem kölcsön vett nevekkal látta el, hanem ellenkezőleg, nekünk volna jogunk az egész Kun, Havasalföld, Bessenyő és Moldvaországban, a magyarság nagy temetőiben, visszaállítani a magvat szó uralmát és kutatni, vajjon tényleg valósáig volna-e az, hogy az oláhok és a székelyek valamikor ugyanegy magyar nyelvet beszéltek a kunok földjén is, mint a Kaffkában maradt testvéreik, amíg a külön egyház szét nem választotta őket?

A második fontos útmutató a ruhaviseletek alakjainak összehasonlítása. E tekintetben Fischer Antal Károly igen nagy fontosságú, évezredek óta megfajított kérdést oldott meg egészen eredeti módon. Magyarország összes vidéki lelkészeihez válaszos leyele zolapokat küldött, arra nézve kérve felvilágosítást, vajjon a földmivelő magyar nép ott milyen subát visel? A beérkezett válaszok meglepő bizonyosságot tettek arra nézve, hogy egyes vidékeken Fejérmegyében csakis fehér subát, a székelyek és fekete hunok maradékai pedig mindannyian fekete subát viselnek. Most már tisztába lett hozva az a kérdés, hogy a fehér ugorok, fekete hunok, fekete kirgizek, vörös szittnyák, ruszok, oroszok és ruthének azért neveztetnek ezen színek szerint, mivel előbbieket fehér, fekete subát, utóbbiak a ruthének, orosz szittnyák vörös zekét és nadrágot viseltek, holott az ókori írók azt hitték, hogy

ezeknek az általában barna arczbőrű embereknek az arczbőrük volt fehér, fekete és vörös színű. Vámbéri ellenben, látván, hogy ez képtelenség, azt vélte, miszerint a fehér ugoroknak fehér volt a csontjuk, a fekete hunoknak pedig fekete volt a csontjuk.

Látjuk tehát, hogy a néprajzi tárgyaknak, viseleteknek gyűjtése is lehet céltudatos, ha szervezni tudjuk, holott egyszerű múzeumi beállítása, nem sokat magyaráz meg. Ha például a fejkötők, kendők alakjait ily módon csoportosítva be lehetne szerezni, sőt a külföldi népek köréből is bírnánk ilyen csoportokat, ha épígy a palócz, kun, üzbégy, kirgiz, kozák, csungár, csin, mongol nép subáit, bundáinak, sapkáinak, kalapjainak alakjait összegyűjtenők, meglepő hasonlatosságokra találánk, amelyek világosabban szólanak, mint az összehasonlító nyelvészet adatai.¹ A magyar festőművészeknek valóban érdemes lenne a keleti testvérnépek tanulmányozásával foglalkozni. Ebben a törekvésökben eddig csak a turáni társaság adott támogatást, holott a kormánynak is támogatnia lehetne őket.

Harmadik módja az adatgyűjtésnek – a népek életmódjának, gazdaságának, háziiparának, házieszközei-

¹ Elszász-Lotharingia festői szép nőalakjait s bámulatosan izléses fejdíszzeit, ruhaviseleteit mindenki úgy tekintette, mintha semmi rokonsága lenne e népnek a többi németekhez. És ime a következő városok neveit találjuk térképeiken; Hunawair, Hunkirch, Hüntingen, Hunsbach, Hunnique, Hundlingen. Ez elég érthető útmutatás. Pedig volna mit keresni. Így például míg a budapesti kereskedők közraktáraknak nevezik ujmagyar nyelven az elevátorokat, Normandiában mai napig is hangároknak nevezik a gallok utódai ezeket. Egyik legnagyobb kikötő városuk: Calais most adta ki monográfiáját s dicsekedve említi fel az ottani kurgain néptörzset, mely ruhaviseletében, szokásaiban, fájjellegében megtartotta a magyarhoz való hasonlóságát. A «kurgan» temető-halmokat jelentett a szittyáknál. Ez a kurgain név elferdített neve lehet valamelyik szittyia gall néptörzsnak. Ptolomaeus és Plinius említenek ugyan egy kourgia nevű várost – de ez nem elég bizonyiiék. Több adatot nem találtam.

nek, üzleti, vagyis kereskedelmi szokásainak megismerése, összegyűjtése, amivel a magyar kereskedelem számára nagy szolgáltatásokat tehetne a Kereskedelmi Múzeum.

Erre nézve mennyire jellemző például a csinosországi és a magyarországi népeknél divatozott kalpag és kivágott ujjas hasonlósága. A turkesztáni és az alföldi juhászok subájának hasonlósága, a paprika kedvelő spanyol bask és a vasmegyei, vagy alföldi konyha hasonlósága. Még jellemzőbbek a népszokások, intézmények hasonlóságai. E tekintetben az országos közművelődési tanács újabb akciója, a mozi-előadások rendszeresítése tárgyában, igen nagy jelentőségű lesz ezen a téren, de hogy teljes sikere legyen, kívánatos lenne, hogy a kulturegyesületek és az irodalmi és tudományos társulatok sürgessék a helyi hatóságokat, városokat, községeket és első sorban a belügyminisztériumot is, hogy tegyék a közösségek kötelességévé a mozi-előadások monopóliumának szervezését. Ez igen jövedelmező monopóliumot képezne a községek számára, a magyar kultúrának pedig óriási előnyöket nyújtana.

Nem kevésbé fontosak háztartási berendezéseik, edényeik, tálaik, ivó- és evőeszközeik, sőtartóik, táskáik, tarisznyáik alakjainak összegyűjtése és egybehasonlítása, oly módon, mint ezt Fischer Károly Antal cselekedte, aminek tovább fejlesztését a képes levelezőlapok formájában, a néprajzi felvételekkel lehetne megkísérelni, az illető helyi hatóságok támogatásával. Ily módon aztán a néprajzi motívumokat be lehetne szerezni és aztán ki lehetne cserélni az egész világon most alakuló, e célra törekvő társulatokkal. Oly érdekes tárgy az, amelylyel az állami postahivatalok mindenütt nagy jövedelmet csinálhatnának, mert ezt többen gyűjtenék mint a levélbélyegeket. Albumszerű gyűjteménynek ennél hálásabb tárgyat el sem képzelhetek.¹

¹ Aki érdeklődik e kérdés iránt, akár Ráth Mór könyvkereskedése, akár szerző szívesen szolgálnak felvilágosítással.

A legérdekesebb volna mindenesetre a népfajok közül felvett arczképek, az arczvonások összehasonlítása, amely egyes családoknál, nemzeteknél évszázadokon át megmarad az erkölcsökkel jellemvonásokkal együtt. Így például ógyallai Besse János Károly említi, a múlt század elején, a Kaffkázban tett utazása alkalmával, hogy az ott élő Aphoni család egy tagja fordította le az újtestamentum egy részét, ami fényes bizonyíték amellet, hogy az Apponyi család öröklött fő jellemvonása a vallásosság. Nem lenne érdekes tehát az őshazában így feltalált nálunk élő törzscsalád néhány tagjának arctípusait az egyes családok tagjai között összegyűjteni és kicserélni? Számptalan magyar család van, amelynek őstörzsei ott élnek keleten, akiket jobban érdekelne az, hogy megismerkedjenek keleti testvéreinkkel, mint akár a tudósokat, akár az utazókat. Mert Keleten a rokon kapcsolat felújításának értéke van az itthon pusztulófélben lévő magyar nemesi családokra nézve. A hazai kereskedelem jövőjére nézve kiszámíthatlan fontosságú lenne a magyar családoknak érdeklődése keleti testvéreik iránt

A népdalok zenéje talán a legkifejezőbb sajátága minden nemzetnek, a magyarnak csodaszép zenéje pedig egy olyan speciálítás, amelynek hasonló alakjait összegyűjteni (pedig a Keleten van alkalom és példa rá, pl. a csongárok zenéjéről rendkívül érdekes feljegyzéseket írnak) s nemes feladata lehetne a művelt magyar társadalom gazdagabb tagjainak.

Ily feladatokkal felkészülve, a keleti utazások, expedíciók aztán kutathatnák a közös történeti emlékek, hagyományok feljegyzéseit is, amelyeket biztos iránytű kalauzolna, hogy hol keressenek a múltban. Nem úgy mint eddig cselekedték, mikor az összehasonlító nyelvészet útvesztőjében hasonlóképen jártak, mint akik a sivatag homoktengerében a rég eltemetett nemzetek emlékeit vélték, az alig két napos lábnyomokban. A pánszláv, pángermán és indogermán lábnyomok, akár a rumán

túlzok naivsága olyan nyomokon vezetett eddig. Ideje hogy a turáni-, iráni- és hindiszittyá népek maguk vegyék kezökbe őstörténelmük felkutatását, vérségi kapcsolatuk, nemzeti összetartozandóságuk kérdéseit a világ népcsaládai között.

Az nem lehet kérdés tárgya sem, vajjon a turáni népek külön-külön, vagy együttesen törekedjenek-e erre?

A szittyá népek közös feladatai nem valósíthatók meg csak egyesek törekvései által. Olyan óriási az anyag, olyan rendkívül nagy a távolság, hogy ennek beállítására a magyar társadalom minden tagjának közre kellene működni, sőt hasonló akcióra buzdítani iráni- és hindiszittyá testvéreinket. Még pedig egy közös sajtó orgánumban a turáni- és hindiszittyá világszövetség kezdeményezésével, amelyet előkészíteni lenne főcélja az expedícióknak. Így aztán pár év múlva meg lehetne tartani Budapesten, a turáni-, iráni- és hindiszittyá testvérnemzetek egyesületének alakuló közgyűlését, az ő nemzetközi történelmi és néprajzi kiállításuk keretében, amely világtörténelmi eseményt képezne. Miután tehát vázoltam, a történelmi kutatások azon módszerét, amelyhez segédkezet nyújthat mindenki, sőt kell is, hogy nyújtson az adatgyűjtéssel s e célra jó lenne nyilvánosan felszólítással fordulni a magyar, a turáni, az iráni és hindi nemzetek társadalmához – most már foglalkozhatunk azzal a kérdéssel, hogy milyen irányban kellene a kutatásokat, az adatgyűjtéseket folytatni, keleti és nyugati fajtestvéreink közös erejével? Szerény véleményem az, miszerint abban az irányban, hogy kétségtelen világosság derüljön a kelta, a dáka, jász, sármás és pánd (pannon) fajnak nemzetiségére.

Ha ugyanis az a történelmi igazság, hogy ezek germán és szláv eredetű népek voltak, akkor velünk - akik örökségüket bírjuk - leszámolhatnak a pángermán és pánszláv nemzeti törekvések. Mert ebben a kérdésben dől el sorsunk, vagy jobbra vagy balra, és nem a csataterén, ahol csak az eredményeket intézik el a mérkőzések.

Ha ellenben az a történelmi igazság, hogy ezek az ős nemzetek szittyá eredetűek, amelyeket egymáshoz és velünk szoros fajrokonság kapcsol össze, évezredek múltán is, akkor a turáni-, iráni- és hindiszittyá nemzetek szövetsége, öntudatra ébredése egy főséges világtörténelmi esemény lesz. Akkor miénk a jövő, amelyben a hősi fajok békeszövetsége meg fogja valósítani az emberiség legfőségesebb célját, Buddha és Krisztus politikai eszméjét, amit sem a germán, sem a latin, sem a szláv keresztény kultúra, sem Tibet, Japán és Csinország buddhány népei nem voltak képesek sem felismerni, sem megérteni.

Amiről nagy Széchenyi fajszeretete álmódott, mindaz valóságra válhat.

Mert az bizonyos, hogy amíg sem a latin-görög, germán és olasz keresztény kultúra nem volt képes megérteni Buddha és Krisztus politikai eszméjét, a nemzetek összetartozandóságát, addig a szittyá fajok világszövetsége képes lesz erre, sőt a régi magyar szövetségi politika felújításával megteremtheti az emberi elme legfőségesebb alkotását is – a világbékét.

Boldognak érzem magam tehát, hogy ifjú korom óta, folytatott kutatásaim eredményét (Körösi Csorna Sándor kutatásai alapján), a következőkben felmutathatom, arra vonatkozólag, miszerint a dáka, jász, sármás és pánd (pannon) népek Magyarország őslakói, szittyá népek voltak.

II.

A dáka nép szittyá nemzeti jellege, az ókori írók tanúsága szerint.

Ránk nézve az a legnagyobb fontosságú kérdés, mielőtt a szittyá népek összetartozandóságáról beszélünk, hogy megemlékezzünk a hindi szent (zend) könyvek tanuságtételéről, a szittyá nemzet létezése mellett. Hiszen

sokan azt állítják, – mint a szumirok ellen felhozták – hogy a szittyá név csak földrajzi fogalom volt. Ezzel szemben az őś Hindiország szent könyvei azt bizonyítják, hogy a Kusha¹ szittyák királyának fia Csákja Muni, a legszentebb Buddha, akinek anyja Sháríka,² apja Tishya, szittyá nemzetből, még pedig annak a Licsapi törzséből származott.

A Licsapi név, mely a Körösi Csorna Sándor dolgozatának 286., 331-ik lapján fordul elő, megérdemli a figyelmet. Először is megállapítható, hogy a kelta szittyák törzsei között Julius Caesar de belle gallico című művében a 3. 9. II. 17. 75. lapjain és Plinius ismeretes földrajzában a 4. és 107-ik lapon is említik a Lecsovi néptörzset. Strabo Lécsobioi néven jegyzi fel őket. Ptolemaeus pedig Lecsubioi néptörzset említ, valamennyien arról a népről írván, amely a mai Tours vidékén lakott, a Turoni Arvii (Erve) népek mellett. Hogy pedig a hindi szent könyvek valóságot irtak (a szittyákról és azoknak Lecsapí törzséről emlékeztvén meg): bizonyítja az is, hogy a Lecsapí nemzetség mai napig is él, az alföldi magyarság közt, a szittyá név pedig a Kaffkáz vidéki oszeta néptörzs nevében fönmaradt. Tehát a szittyá törzs nemzeti léte nem volt csak földrajzi fogalom, hanem olyan történeti igazság, amelynek kultusza nemzeti kötelességünk, ha a szlávok, rumánok és germánok nemzeti törekvéseivel szemben őseink hazájában tovább is élni akarunk. Nézzünk tehát most szét a turáni szittyá nemzetek közt.

A szittyá nemzeti eszme körében talán a legelső helyet érdemel a dáka szittyá nép, már csak azért is, mert a dákorumán nemzetségi törekvések ennek teljes félreértésén alapszanak, oláh testvéreink részéről.

Bizonyítani fogom, hogy a történeti igazság az, miszerint a dáka nép a turáni szittyá nemzet egyik fő-

¹ Gush annyit jelent szumir nyelven – hős.

² Sáríg és Sáríga. Sáríka szanszkrit nyelven szökét jelent.

törzse volt. Tehát nekünk nincs okunk a meghunyászkodásra, az alkudozásra, mert jogos örököseik vagyunk.

A rumán nemzetiségi per a magyarság ellen a világ előtt 1883. év óta folyik, mikor Európa összes államaihoz emlékirattal fordultak, anélkül, hogy e nagy per eldöntése iránt legalább érdeklődést mutatott volna a magyarság. A Memorandum porig, 1894-ig, csakis a kassai esküdtzék, mint sajtóbiróság volt az egyedüli fórum, amely 1886. év május hó 11-12 és 13-ikán tartott tárgyaláson foglalkozott, az akkor általam szerkesztett Közérdek című lap cikkei kapcsán, a nagyszebeni emlékirattal. Pedig elég anyagot gyűjtöttem össze annak beigazolására, hogy magának a törvényhozásnak kellett volna már azóta egy revizori és népsegítő intézményt létesíteni, a kivándorlást és nemzetiségi vizsályokat előidéző okok felkutatása és orvoslása céljából. Sajnos, nem így történt... Az említett nagy perben a kassai esküdtzék, mint sajtóbiróság csak felmentett a rágalmazás vádja alól, de a néppusztító korrupció és nemzetiségi tévtanok ellen nem emelte fel szavát az eljáró törvényszék sem, hogy hivatalból orvosoltatta volna a magyar nemzet testén pusztító legnagyobb két sebet.

Magyarország kormánya és társadalma akkor is oly mélységesen hallgatott a horvát és erdélyországi korrupció, valamint nemzetiségi bujtogatók kérdéseiben, mint ma, mikor már megüszkösödtek a sebek s már csak idő kérdése, hogy mikor csonkítják meg újból az ország testét, a beteg testrésznek, Horvát- és Erdélyországnak elvesztésével, ha nem sietünk az orvoslással.

Itt ugyanis az az első kérdés most már, hogy Erdély és Magyarország egész keleti része, valamint Moldova, Kun, Havaselve és Bessenyőország mai területe, a dákaszittya nemzetnek hagyatéka, kiket illetett volna meg elsősorban, a vérrokonság jogán? Vajjon a magyar nyelvű szittya utódokat-e, vagy a részben magyar, részben szláv, részben latin nyelvű rumán nemzetet,

amely elfeledkezett arról, hogy a hajdani jász, kun, besenyő, csángó és dáka nemzetben közös őseinket birjuk. De halljuk leghitelesebb tanúit e világtörténeti pernek, akik egybehangozón mellettünk tanúskodnak, a következőkben.

Herodot görög történetíró Kr. e. 488-ban született Kis-Ázsia Halikarnassus városában. Beutazta, Egyptom, Kisázsia, Fenícia partvidékét és Szittyország egy részét, tehát adatai személyes tapasztalatokon nyugszanak bizonyos határig, ahol a szittyá népek jellemzését rajzolja egyéni felfogással. Heródot a legnagyobb forrásmű a szittyákról az ókori görög írók közül s azért nagyon becses adat az, hogy a *Historiarum Liber IV.* könyvében a szittyá népekről írott tudósításában arról tanúskodik, miszerint a kunoknak vagy massagétáknak is nevezett dáha törzs egyik legkiválóbb nemzete volt a szittyá népcsaládnak, amelylyel ugyanegy nyelvet beszélt.

Strabo görög földrajz író sz. Kr. e. 63 évvel. Sokat utazott, Beutazta Szardiniától Arméniáig és a Pontus vidékétől Indiáig terjedő államokat, vagyis a szittyá népek legtöbb országát. Földrajzi és néprajzi adatai tehát legnagyobb részben hitelt érdemlők.

Strabo de situ Orbis című művének I. fejezetében azt írja, hogy valamennyi görög író amellet tanúskodik, miszerint a tőlük északra eső országokban élő kelta, géta (vagy a latin írók szerint dák) nevezetű, továbbá sarmata (valódi néven sármás) nemzetek, mindnyájan szittyák voltak, sőt Strabo a korazmini szittyákat, mások a partus szittyákat is a dáha törzstől származtatják.

A XI. fejezetben azt bizonyítja, hogy a Pontusmeléki népek nagy részét dáha, avar vagy massagéta vagy hun nemzetnek mondják az idegenek, általában pedig szittyá népeknek nevezik. Egymást azonban nemcsak dáha, massagéta és szittyá néven, hanem számtalan más és különböző elnevezésekkel is jelzik. Épen mint ma is, amikor a hajdani dáha szittyák földén, Dáhásztánban

35 néptörzs lakik alig különböző nyelvi eltérésekkel.¹ Ez azért fontos, mert majdnem általános szokása ma is a szittyá eredetű népeknek, hogy egy néptörzsnek többféle neve van, nem is említve a rájuk ragadt gúnyneveket. Pl. az oguzokat kusa, kosa néven is nevezték a magyarok, az arabok Ghuz, a csinaiak Ossi és Ási (ásia) a szumirok Gush, más szittyá népek Uzzur (Ozora) néven is hívták, Perzsa és török írók pedig kun és hun néven említették őket.

Felemlítendő még, miszerint Strabo az Oxus melletti dáha népet a Pontus vidéki dáha-avar nemzet elszakadt törzsének tartja, akik a Pártus szittyáknak (talán Bartos) voltak ősei, sőt fejedelmeiket is a dáha-avar nemzetből választották, amint azt legnagyobb uralkodójuk Nagy Árcsák folyton hangoztatta, a vérségi kapcsolat bizonyítékaul, a két nemzet között.

Xenofon görög történetíró született Athenben Kr. e. 434-ben, meghalt 359 körül. Ifjú korában Sokrates tanítványai közé lépett, később ifj. Kyrosnak szolgálatába, katonai pályára lépett s ekkor ösmerkedett meg az északon lakott dáha szittyá népekkel.

Xenofon Anabasisa negyedik fejezetében a dáha népről szintén megemlékezik. De ő már nem h, hanem kh betűvel írja le nevüket, a h betű kihagyásával, az a és o betű közül, ily alakban «taokh». Többes számban «taochi» Xenofon a Kolchis (Koltán) tartomány mellett létezett Dákaországról, nem hallomásból tett említést, hanem személyes tapasztalatai alapján írta le följegyzéseit, a káldi és a dáka népről. Megemlítem, hogy Bizánti Tstván, De urbibus in voce Taokhoi czim alatt, szintén így írja le a dáka nép nevét, ami azért fontos, mert a csin- és japánországi elnevezések szintén a h betű kihagyásával hangzanak, mint: tao-csi és tai, vagy tahy.

¹ Sajátságos, hogy a Zichy Jenő gróf expedíciója a 35 néptörzs között épen az adighe népet nem is említette fel. Tehát nem kereste fel.

Diodorus Siculus, minthogy szicíliai születésű volt, azért nevezték el siculusnak. Született Julius Caesar idejében, Siculiának Argirius nevű városában. Történelmi munkáin 30 évig dolgozott, még pedig oly lelkiismeretességgel, hogy a művében tárgyalt tartományokat személyesen utazta be. Tehát adatai hitelt érdemelnek, ami azért fontos dolog, mert ő is az illető nemzetektől szerezte be tapasztalatait, nem pedig hallomásból.

Diodorus Siculus a dáha nép nevét már következetesen mindig latinosan írja le *Bibliothecae Liber XVI*-ik fejezetében, azt mondván, hogy a Phasis (mai Rión) folyamon átkelven a dákok országába «in regionem Dacorum (Dahorum)», továbbá «Cadusorum terrae nee non *Dacis*, *Hircanis*, et *Parthis* est Pontus». Tehát fényes bizonyíték ez a tanúvallomás arra nézve, hogy a dáha és dák, vagy helyesebben dáka, elnevezés ugyanazon egy nemzetre vonatkozott.

C. Quintus Curtius római történetíró, valószínűleg Claudius korában élt, de életkörülményeiről keveset tud az irodalomtörténet.

Historiae Alexandri magni című művében írja, hogy Nagy Sándor az ő makedón hadait figyelmeztette, miszerint a dáha és csak szittyák egy nemzetbeliek. Sőt ő is, N. Sándor velük rokonnak tartotta magát, anyja után, aki a dáha király leánya volt. És büszkén hivatkozott arra, egy zendülés alkalmával, hogy a szittyák népek az adott szót, a szövetségi esküt, soha nem szegték meg, mint a többi nemzetek. Ha tehát egész serege el is hagyja őt, bizonyos abban, hogy a dáha szövetségesei kitartanak mellette végsőkig. *Historiarum Liber* című művében azt írja Curtius is, hogy a dáha, csak és massageta szittyák ugyanegy nyelvet beszélnek.

Plinius, született Rómában Kr. e. 23 évvel. Mint lovas katona Germániában szolgált, később Hispániában, Afrikában és a Duna mellékén is utazgatott, tudományos kutatások végett.

Naturalis Historiae Libri VI. fejezetében azt állítja, hogy a leghíresebb szittyá nemzetek a csak, a dáha és és a massageta törzsek voltak. Megjegyzendő, hogy a perzsáknál a csákókat turkoknak, a massagetákat pedig hunoknak nevezték kelet népei. Menander Evergius, Byzanti Faust, Chorenei Mózes, Agathangelos, Elizeus és mások tanúsítják ezt egyhangúlag. Plinius pedig azt állítja, hogy a csak dáha és massageta nép a parthusokkal¹ egyenlő törvényeket és szokásokat követett.

Solinus Polihistoria című művében ugyanezt vallja, hogy a dáha nép szittyá volt, a csak és massageta népekkel ugyanegy nyelvű nemzetet képezvén, akik a pártusok ősei voltak.

Justinus római történetíró, született Kr. e. a második, vagy harmadik században.

Historiorum Liber XL. fejezetében azt állítja, hogy az Oxus melletti dáka, a csak és hun népek nemcsak szittyá faj voltak és a Pontus vidéki dáhákkal vérrokonok, hanem az Oxus melletti dáha nép volt a pártus szittyá nemzetnek is őse s tőlük szakadt el délkeletnek a pártus-szittyá nemzet.

Valamennyi szerző tehát egyhangúlag amellet tesz tanúbizonyságot, hogy a Pontus és Oxus vidéki dáha dáka, vagy taoch nemzet szittyá volt, sőt a pártus, bartos avar, csak és görögösen massageta néven említett hun népekkel rokon és velük egy nyelvet beszélt.

A keleti kútfők még érdekesebb dolgokat bizonyítanak. Saint Martin azt írja pl., hogy a csín nemzet írói a pártus szittyákat tahy, taochi, tádsik, kusán vagy kuscsáng néven nevezik. A japánok szintén a táhy nemzet révén tartják a velük való fajrokonosságot s minthogy élő nemzetek, az érdeklődő magyar tudósoknak nyitva áll az ut hozzájuk a kutatásokra.

¹ Azt vélem, hogy érdemes lenne kutatni, vajjon az úgynevezett partus nép neve nem elferdítése e a Hindiorszámban élő *baráta* és *barátos*, magyarul Bartos, Barátos nemzetség névnek?

Mert amíg a német és a görög papságnak elég volt a magyar Oaram és Csongorád neveit elferdíteni, hogy ezer éven át fentartsa magát az a tévhit, miszerint az őslakók itt a germánok és szlávok voltak – addig ma megkövetelik tőlünk, hogy az ókori írók tanúságtételeit más adatokkal is bizonyítsuk.

Ugyanis azt mondják, hogy elismerik miszerint az Oxus és Pontus vidéki dáhok, szittyá népek voltak, de a Kárpátok alatt és Erdélyben élt dáka nép nem volt velük rokonságban. Mert ezek szerintök indogermán eredetű (?) thrák népek, vagy talán latin, sőt inkább megengedik, hogy szláv népek lehettek. Csak azt nem tűrik, hogy a dáhaszittyák elágazott törzsének, tehát a magyarság fajrokonainak tartsa őket az utókor. Már pedig azok voltak. Ezt könnyű lesz tisztába hozni, mert csalhatatlan mód áll rendelkezésünkre. Ez pedig nem más, mint a három országban lakott dáka és dáha nevezetű nemzetiségek törzseinek összehasonlítása. Ez rögtön világosságot dérit az évezredek óta homályban hagyott kérdésben.

Nézzük meg tehát, hogy hol laktak a dákaszittyák? Diodorus Siculus már említi, hogy a dáka vagy dáha népek 3 helyen laktak: hazájuk volt az Oxus folyam melletti állam, Harcania (Harkányország, Bártányország, Várkunország) *saca* (a csákók), *massageta* (a hunnok), *baktriani* (barkók) és *parthii* (bartosok) országai között. Továbbá másik lakkelyük a meotis fölötti állam, a későbbi Dáhasztán, ahonnát Strabo szerint eredtek. És végre, harmadik hazájuk az európai Dákia volt. Az ókori népeknél, amikor folytonos vándorlás, kalandozás volt a fegyveres és pásztornépek élete, több példát találunk erre.

Így volt ez a hunnok, avarok (ibérek), albánok (fehér ugorok), pelazgok (palócok), bolgárok, jászok, sár-másoknál is, akik Ázsiában és Európában is alkottak hazát, a fenecziek (punok, pannonok, fennik, finnek) pedig három világrészben szerveztek államokat. És daczára elváltoztatott különböző neveiknek, mai nap már kétség-

telenné vált ugyan azonosságuk. Csak éppen a dáka-szittyáknál lenne ez kivétel? Vizsgáljuk csak meg közelebről az úgynevezett Dakia nemzetségeit és meggyőződünk arról, hogy ezt az országot is ugyan az a szittyia dáha faj birta, amely az ősi hazának nevet adott.

Az Oxus folyam melletti dáha néptörzsek között a következőket említik fel Strabo, Diodorus, Plinius és más történetírók: a massageták (hunok), avarok, jászok, magyarok, szirákenok (az elgörögösített Cziráki nemzetség neve lehetett valószínűleg). Fővárosuk volt, Strabo szerint, Syrinx (Szerencs) és Kungorád (Csungorád) Tábé szintén az Oxus mellékén állottak.

A Pontus vidéki dáha népre nézve sincs kételye senkinek, hogy azok nem lettek volna szittyia népek, csalc Dakia dák népeit nem akarják a szittyia nép egyik ágának elismerni. E tekintetben annyira megy elfogultságuk, hogy még Lukácsi Kristóf is, aki az örménykutfők alapjain a dáhaszittyia népről sok új adatot felderített, azt mondja «A magyarok ősei» című művének II. r. 4-ik lapján – Pinkerthon után, hogy a «Kárpát alatt lakott dák nép, a gótokkal, trákokkal és vandálokkal együtt az indogermán népcsaládokhoz tartozott». Holott most már az ibérek, normannok, észtek, írek, bolgárok és albánokról, vendekről is kezd kialakulni a köztudat, hogy nem az indogermán, hanem a hindiszittyia népcsaládban keresik nemzetük eredetét. De hát volt idő mikor, még a jászokat sem merték a jázygokkal, a hunnokat a kunokkal és magyarokkal, székelyekkel legalább rokon nemzeteknek tartani. Ebben a bizonytalanságban megbecsülhetlen szolgálatot tesznek a nemzetségnevek, családnevek, a topográfiai nevek, amelyek fényes világot vetnek őstörténelmünk kérdéseire. Nézzük csak meg tehát, hogy a rómaiak által Dakia néven nevezett országot milyen dák nemzetségek lakták?

Először is az összes ókori írók tanúsága szerint itt is, épügy, mint az Oxus melletti őshazában a jászok,

akik Jászvásárt, a mai Jassyt alapították. A jászokra még eddig nem fogták rá, hogy germán vagy szláv nép, tehát a dáka nemzet nagy százalékáról megállapítható, hogy szittya volt.

Ott voltak továbbá a Teke, Borostyáni és Geiza nemzetségek. Tekeháza és Teke Baál nevei teljesen összevágznak a Teke turkomann-néptörzsek neveivel, akik ma is ott laknak a hajdani szittya dáhaország helyén, a barkók, magyarok, matyók, táhok helyén. A mai Amu Darja és Kungorád vidékén van a Teke turkomannok hazája, Perzsaország és Afganistan között. Mert dáhok, tájik, táok laknak a következő államokban. Afganistánban, Hérát vidékén, 1 millió tajk él. Siamban 2 millió tahi vagy tái él. Perzsaországban 6 millió táji él, a parthus, vagy bartos, vagy barátos néven nevezett dákaszittya nép őshazájában. Dáhásztánban, Csin-és Japánországban szintén élnek a dáka nemzet utódai adighe, taokki, táocsi, tákái stb. néven. Hindiországbán a géta, zseta és dákká név alatt és Datia tartományban szintén élnek a táho népek utódai. Spanyolországban a Tajo (így ejtetik ki: Tahó) folyam nevén kívül igen sok magyar családnév (Garay stb.) feljogosít arra, hogy szintén kutassunk ebben az irányban. Ezeknek az élő nemzeteknek a felkutatása a legérdekesebb feladata lenne a magyar ethnografiának, mert a magyarsággal való kapcsolatnak számos példáit tárják fel az utazók előtt, sőt maguk az Ázsiában élő luráni csin és japán testvéreink is emlegetik a velünk való rokonságot.

Ezzel szemben a görög, latin írók egy része, Strabo után indulva, megtagadták azt is, hogy a dunamelléki dáka és az oxusmelléki dáha nemzet egymással rokon volna. Miért? Mert távol esnek egymástól.

Strabo ugyanis azt írja, hogy a dák és geta nemzet ugyanegy, sőt Attikában dáva néven is nevezik a getákat, de szerinte ez a dáka vagy dava név nem az oxusmelléki daha nemzet nevéből származott, bár elismeri

hogy «Daos Antiquitas Dacos dictos esse». Miért? Mert a két nemzet messze lakott egymástól. Ez a tagadás nent szorul czáfolatra.

Strabo tehát tagadja, hogy a pontusvidéki és az oxusmelléki dáha nép a tiáza-dunamelléki dáka néppel rokon lenne, bár azt elismerik valamennyien, hogy a géta és a dáhá név alatt ugyanazon egy nemzet értendő. Már pedig a getáknak a massagetákkal (hunokkal), pártosokkal, avarokkal, magyarokkal s általában a szittyákkal való összetartozandóságát sohasem tagadták a latin és görög írók. Csak Dacia meghódítása után kezdték félrevezetni a dáka nép nemzeti öntudatát, szándékos politikai célból, mint ma is szokás, a meghódított nemzetekkel szemben, mikor a géta-dáka nemzet őseit a szomszéd thrák (dragos) népekben keresték. Pedig ma is élő néptörzs a géta, Hindiország Datia-tartományában s elszórtan is élnek a zséta, kóborló néptörzsek. Maga a szanszkrit geta szó, ugyanis egy jelentőségű a kóborlás, járás, kalandozással s amint nálunk a kabard vágy az arab eredetű vandal és türk, úgy a hindi népeknél a géta szó jelentette a vándorló nemzet fogalmát. Az a körülmény, hogy az alig számottevő s ifjabb dunamelléki, mai Bolgárország területén lakott thrák nemzetben akarták látni a dáka nemzet őseit a rómaiak: csak nem segít a római írók furfangjának. Mert hiszen épen a thrákok helyért volt Kis Szittyország is, a massageták kisebb hazája, akiket hunoknak is neveztek, a drág nemzetség név pedig ősi magyar eredetű.¹

¹ Kis szitty ország elsőbirtokosai Strabo VII. és Dion Cassius LI. 22 szerint a thrák (drág) néptörzs volt, amely a dáka szittyá, nemzetséghez tartozott s azokkal egy nyelvet beszélt. Ezt mutatják országuk neve, nemzetségeik nevei (Odrys-Odry) stb. és családneveik pl. (Kavaros király) stb. Herodot (Liber IV.) a thrák (drág) nemzetségről megjegyzi» hogy a föld leghatalmasabb nemzete lehetnének, ha egyetértenének, de mivel széthúznak, s valamennyien autonómiára törekednek, nincs jövőjük. Ez a jellemvonás is emellett bizonyít, hogy szittyá nép volt a thrák nemzet, mint a magyar,

Mert hiszen a drag nemzet maga is, mint a sármás nemzet, – amelyről Ovidius azt írja, hogy a gétákkal egy nyelvet beszéltek – szittyá volt. Tehát Körösi Csorna Sándor dolgozatainak 52-ik lapján jogosan írja, hogy a getáknak Ősi anyanyelvük a hindi-szanszkrit volt, amiről tanúskodnak a dáka nép által lakott hazai föld számtalan topográfiai névazonossága a hindi-szanszkrit szavakkal, ami már nemcsak neki tűnt fel, de köztudomású dolog.

Ezek után a latin írók szándékos ferdítése kétségtelemné válik azonnal, mihelyt egybevetjük azt a tényt hogy míg Ázsiában a géta népeket dáka-szittyáknak tartják valamennyien, ellenben a tiszadunamelléki gétákkal szemben elfeledkeztek erről. Ezeket már igazi nevüktől s még őseik emléktől is megfosztották, olyan kegyetlenséggel, amelyhez hasonlót a pun nemzet kiirtásánál látott a világtörténelem a rómaiak részéről, akiket a szittyá népáradat végre mégis csak semmivé tett.

Azonban a latin írók szándékos feledékenységének ellensúlyozására jöttek a görögök, akik szakadatlanul getáknak nevezik a latin írók által dáknak nevezett duna-tiszamelléki népet, sőt a latin írók között is vannak, akik mint Ovidius, getáknak nevezi őket, a görögök elnevezését követvén.

Így például Engel Kristóf adatai szerint Suidas, Krisztus után 960-ban élt görög lexiconista leírja, hogy a duna-tiszamelléki dáka népet nemcsak getáknak

amelyet, ha Szt. István meg nem bírt volna fegyelmezni a kereszténységgel, amennyire lehetett – már régen, mint a drág állam is - felvette volna a néhai nevet. De az újabb sumirologia adatai azt is sejtetik, hogy a thrák elnevezés alatt nemcsak szittyá eredetű nemzet, hanem épen a dáka nép egyik ága szerepelt. A szumir Szárúkán, hunszittyá Sárkány, Tárkány, keltaszittyá Drágos és Drág nemzetség nevek egyjelentőségűek voltak. C. ööös pedig (Studien zur geogr. und Geschichte Dacien 71-ik lapon azt állítja, hogy a szabad dáka nemzetnek és a thrák (Drág) nemzetnek is ugyanegy jelvényük volt: a sárkányfejű génius. Már pedig tudjuk, hogy a családokat is, nemzetségeket is jelvényeiről nevezték el az ókorban.

mondják, hanem geiza néven is említik, főleg annak egy néptörzsét.

Engel elmondja, hogy Suidas hosszas leírásban adja képét a duna-tizamelléki dáka nép kiváló fejedelmének, Zamolcsunak, akinek neve a Szabolcscsal egy jelentőségű, mint a Kaffkáz vidékén máig is élő Beszlényi nemzetiség viszont a Meszlényi család névvel azonos.

Hogy Szabolcs fejedelem neve a germán vagy szláv nemzethez való atyafiság mellett tanúskodnék, azt époly kevéssé fogja bárki is elhinni ezek után, mint amily lehetlenség volna elhiteni velünk, hogy Szabolcs vagy Szamolcs nem magyar nyelvű dáka-szittyia nép fejedelme volt, hanem latin lett volna a nemzeti, kormányzati nyelve.

III.

A jász-sármás szittyiak.

A geiza, teke és borostyáni néptörzseken kívül a Kárpátok alatt is, mint a pontusvidéki dáka államban, a dáka nemzetnek alkotó részét képezték még a jászok és a sármásszittyiak. A Sármás és Sarmaság helyrajzi és családnevei mai napig is tanúsítják azt, holott a sármásoknak szittyia voltát épugy tagadták eddig, mint ahogyan a jászokat sem akarták az ókori, ugynevezett jazygesarmata néppel azonosítani.

Pedig a sármás, jász és dáka nép szoros rokonságban állott egymással, mint például ma a német államok. Látható ez nemzetségeikből, amelyek ugyanazok voltak, mint a pontusmelléki, pannóniai és a mai magyar szittyia nemzetben élő családok és népfajok. Ezek a következők:

1. Herodot, Strabo, Diodor, Arrian, Plinius, Tacitus, Ovidius és a többiek tanúságai szerint a Tauro Scythae és Tauri néven nevezett túri nemzetség. Ezek tehát nem Árpáddal jöttek be.

2. A Ptolomaeus, Plinius, C. Tacitus, Ammianus tanúságai szerint a roxalánoknak nevezett vörös szittyák, a palóczok egyik törzse. A jászokat mindenik történetíró felemlíti a sármások között, sőt együtt emlegetik őket a jazyg-sarmata nemzet neve alatt. Ezek is itt laktak már Attila előtt.

3. A Touragetai és Tourangetai név alatt a turáni geták nemzetsége.

4. Herodot, Plinius és Ammianus tanúságai szerint Attila előtt itt éltek már a Tyssagéták (Tisza) és Tussageta (Tussai), a Turcsa (Turk), Thally és Sinda nemzetiségek is, amelyekről nem mondhatja el senki, hogy nem szittyá-magyar eredetű törzsek.

5. Ptolomaeus, Strabo, Tacitus stb. azt is bizonyítják, hogy a Tisza-Duna és Mátra vidékén lakott sármások között (akiket a keresztény német és görög papok rögtön elsikkasztottak a világtörténet leltárából), a következő nemzetségek voltak: Khuni, vagyis a hun, vagy hun nemzet. Továbbá a fenni vagy finni, a Guthoni (góth), Sabaci (sabácsi), Alauni (alánpalócz), Borúséi (Porosz). Jornandes szintén nem a germánoktól, de a jászoktól származtatja a poroszokat, amint Moldva-, Bukovina, Halics, Lengyel- és Poroszország is tele vannak a hun, dák és jász népek emlékeivel, amely nemzetiségek törzsei már Attila előtt is őslakói voltak a mai Magyarországnak.

6. De igen fontos az is, hogy Herodot, Ammian, Plinius, Solinus, Byzanti István mellett tanúskodnak, miszerint az agathurzók, Erdély őslakói és a vendek, karantánok is sármaszittyá néptörzsek voltak, akik a gétákkal együtt az ősi szittyá (magyar) nyelvet beszélték. Tehát sem a szlávok, sem a rumánok nem építhetik rájuk, mint állítólagos őseikre, jogukat Magyarországhoz.

Nézzük most az ázsiai Dáka és Sármásország nemzetségeit, mert ezekből is átjöttek sokan a Tisza-Duna,

Mátra vidékére a honfoglaló (?) magyarok előtt már évszázadokkal. Ázsiai Dáká- és Sármásországok őslakói ezek voltak:

1. Arrian, Ptolomaeus, Brocopius és Strabo tanúságai szerint a *Zichi nemzetség*.

2. Sicíliai Diodor, Strabo, Ptolomaeus, Byzanti István és Plinius tanúságai szerint a «kergető» szittyák nemzetsége, amely a mai cserkesz néptörzs őseire vonatkozik, akiket így említettek: «kergetai» vagy kergetioi, vagy kergetaioi. Nem messze tőlük a Sura (Fekete) város, a suráni néptörzs lakhelye (Surányi). Tehát Anonymus tévedett, mert Surungorád nevet nem kellett kölcsön venni a szláv népektől őseinknek. Ellenkezőleg a szlávok 'vették őseinktől a Csorna, később Cserna szót.

3. Herodot, Xenofon, Strabo tanúságai szerint a Makrones (magyarok), Sannoi (Csányi), Mares (Maries), Mosynoci es Mosunoikoi (Mosinóczi), Khalybes (Káldi, Kolta, és Mar Ibas Katina szerint, Keltái, Heltai nemzetségek).

4. Strabo tanúsága szerint a Bosporani, mely név a bask, bessenyők hajdani nemzetségének felelt meg. .

5. Ptolomaeus szerint az Asturikhanyi, vagyis Turcsányi nemzetség.

6. Ptolomaeus, Strabo, Tacitus (Annales 12., 15., 16. fejj.) szerint a Siraci (Cziráky) nemzetség.

7. A Kaspi-tenger partjánál, Ptolomaeus szerint Honda vagy Alonda és Isonda közelében, a pásztorkodó Oulai vagyis oláh szittyá nemzetség.

8. Ugyancsak Ptolomaeus és Plinius tanúságai szerint a Sirboi vagy Serbi nemzetség is – a szerbek ősei – a sármásszittyák egyik ágát képezte, mint a vend és a jászszittyák.

9. A Ptolomaeus, Plinius és Strabo tanúságai szerint a Thyssa és Thyssageta, Souranoi (Surányi) néptörzsek, továbbá a Toski (Tuskai, Toskánia mai népe), az Apsáros, a Vali, Sacanoi (Csákány és Zákány), Zakatai (Csagatai)

nép; Sármasország legészakibb részén pedig görögösen a Modakkoi, vagyis Madách nemzetség ősei, akiről Agathangelos is megemlékezik. Madács nemzetségnek mondván a sármasok egyik néptörzsét.¹

Ezekből is láthatjuk tehát, hogy itt mindig magyarok, szittyá nemzetségek laktak. Ez a tudat elevenen élt a nép lelkében, egészen addig az ideig, amíg a kereszténység felvétele után, az olasz, német és görög egyház papjai kezdték letörni a magyar nemzeti eszme szárnyait. Kiirtották az oltár mellől a magyar szót, az ősi Szittyáország határán túl is mindenütt. Mindenütt, ahol kunok, bessenyők, csángók, avarok, magyarok laktak még a közéletből is. És sajátságos, hogy Drágos épen a magyar oltárnyelv miatt vált ki a magyar államból s lett az oláh állam alapítója! Bizony kár volt kiirtani a magyar oltárnyelvet.

Mi lett az eredmény? Az, hogy épen a római egyház vesztette el az egész Keleten jövőjét, holott ha a magyar oltárnyelvet nem utasítja vissza: ma északon, délen és keleten, a görög-szláv egyház ijelyett, a római egyház uralkodik a lelkek felett.

A magyar kulturegyesületeknek – szerény véleményem szerint – nem lenne talán hálátlan feladat egy emlékirattal kifejteni a magyar oltárnyelv jelentőségét, ha a keleti népeknek megnyerését, áttérését tervbe fogja venni a római kúria. Hiszen csak idő kérdése, hogy japán, csin és török testvéreink is kövessék honfoglaló őseink példáját s néhány évszázad alatt ők is belépjenek a keresztény államok sorába.

¹ Diodorus Sculus Liber II. 197. és Herodot Liber IV. írják, hogy «mikor a mádaiak megtámadták a *szüriek* országát, Tarajos és Körös királyok előtt 80 évvel» akkor egy Maduch nevű szittyá király a mádaiakra rontott és őket leigázta. Agathangelos pedig Szent Gergely élete című művének I kötet 62. lapján írja «A Madácsok városától a vizmelléki hunok határáig.» A Madács néptörzs, nemzetség Ptolomaeus szerint ott lakott, az alán-palócok mellett.

IV.

A kelta ibérek szittyá néptörzsei.

Ha nem lennének egybekapcsolva a mi nemzetiségű kérdéseinkbe ezek a szomorú tapasztalatok, a hálátlan latin és germán népek részéről, akiket vérünk hullásával védelmeztünk meg évszázadokon át, ha nem látnák azt a fenhéjazó álláspontot, amelyet folyton éreztetnek velünk, nem kellene foglalkoznunk a keltaibér és keltagall népeknek a turániszittyá népekhez és hozzánk való rokonságával.

A kelta név a khaldeus, káldi, keltái alakban, Már Ibas Karina szerint pedig Kholtán vagy Kaledon stb nevek alatt fordul elő. Kholtán a pontusvidéki Dákaország mellett feküdt. Lakosai szittyák voltak, mint általában a többi pontusmelléki népek is. A káldi vagy kelta nép egész Spanyol-, Skót- és Írorszáig s a balti tenger partjáig kalandozta be hódítóként Európát. A kelta-normannok két elszakadt ága, a svédek¹ és a francia-

¹ Svéd-Eszt országban, Dágo környékén, kertvelieknek is hívták az őslakó dáka-géta (gót) népet, akiknek nyomai máig is feltalálhatók *Kertveli* város nevében. A dáka-géta őslakók mellett bizonyít még Göteborg neve is, aminek jelentése Géta vár, vagyis dáka vár. Göteborg éppen Bohus tartomány fővárosa Észt országban, ahol a magyarokkal való fajrokonságot számos néprajzi adat és emlék bizonyítja. Érdemes lenne kutatni, vajjon a kertveli, cserkésző, határőrző néptörzseknél Észt országban és a határőrző csiki székelyek között nincs-e valami kapcsolat? Éppen úgy, mint ahogy a Kaffkáz vidéki Georgia, a dunaparti Gyurgyevó valamint a székelyföldi Gyergyó nevei között vajjon van-e összefüggés? Örömmel látjuk a finnek, észtek mellett most már a svédek érdeklődését is a magyar őstörténetem iránt, amely rávezeti a vérségi kapcsolatra svéd testvéreinket is. Így éppen a napokban közölték a lapok, hogy Ram Axel Göteborgban, Svédország legnagyobb kikötővárosában, ahol ő számvevőségi elnök, Magyarországról s nemzetünkről előadást tartott. A svédek a géta szittyák egy törzsét képezik. Dáka és szánkzsrit nyelven sived-sifet szavak fehérét jelentenek. Innét keletkezett elnevezésük.

országi normandia lakói most két éve megható jelennel manifestálták testvériségüket, a svéd uralkodóház jubileumának ünnepe alkalmából. Mennyivel több joga lenne a magyar nemzetnek felkarolni a nemzetek összetartozandóságának ügyét és nagyszabású ünnepekkel manifestálni az iráni-, turáni- és hindiszittyánépek világszövetségét, a nemzetek testvériségét!

Az Ibéria (avar), a perzsa hangzású Ispahánia (Hispania), a dáka Táho (Tájo), a hajdani Holies, Vandaluzia, Navara (Nogara), Bask (Gascogne), Eszth-tartományok, a spanyolországi Huszkai, Kállai, Garay stb. nemzetiségek magyar nevei szintén megkövetelik a magyar tudományos világtól, hogy foglalkozunk a spanyol ethnografiával és őstörténelemmel, épúgy a mint Lengyelország, Halics, Bukovina, Bessarabia, Moldva rendkívül sok magyar vonatkozású emlékei megérdemelnék a tanulmányozást.

A napokban a B. H. emlékezett meg arról, hogy a kelta (feni) nép nemzeti öntudatra kezd ébredni, nyelvét, amely topográfiai elnevezésekben a magyarral és az iráni szittyá nyelvekkel annyira összevág, visszaállítja jogaiba.

Még érdekesebb dolgot írt múlt évben a Pestr Hírlap ama cikke, amely azt állítja, hogy a «Spanyolország melletti baszkok nyelve határozottan rokon az egyik amerikai indiántörzs nyelvével, a görög Theozos és Zeus azonosak a mexikói Teo és Zeo gyökökkel és annak a maya nevezetű indiánus népnek, mely magát az anditiseiktől származtatja, egy harmadrészben ugyanoly szavai vannak, mint annak. A görög nyelvek betűi közül pedig 13 teljesen azonos az egyiptomiak hasonló betűket jelentő hieroglifáival». Ennek megértéséhez tudnunk kell, hogy Siamország hindi népe közt is él a tahi nép; szanszkrit nyelven pedig az Isten neve = Deo, Istennő Déva.

Ez a két név «siam» és «hindi» feltűnően hasonlít az amerikai sziju és indián névhez.

De tudnunk kell azt is, hogy Amerikában épen a dakota államban is élnek ezek a sziu-indián törzsek, amelyeknek ágai az apsaroka, hidácsa, minitári, omáha stb. kóborló nemzetek, de ugyancsak a Siám hindi népek közt is él 2 millió dáka (tái), akik között fennmaradt az apsarók törzsének emléke.

Ha ezekhez hozzávesszük azt, hogy a néphit azt tartja a dakota indiánok között, miszerint kóborló őseik sok-sok évszázaddal Colombo előtt a behringi szoroson már átjöttek Amerikába és ott államot alkottak, nem tartjuk kizártnak, hogy az ősi dákota-állam kihaló félben levő sziu indiánjai ugyan egy vérből származtak Sziám hindi népével, illetve ennek tajik törzsével. Mindenesetre feltűnő az a sok ősmagyar hangzású topográfiai név, amely a régi Amerikában található.¹

Ugyancsak a P. H. 1912. évi decz. 29-ik számában elégtételt szolgáltat az elhunyt Horti Pálnak és Horváth Istvánnak, elmondván, hogy a japán tudósok Mexikóban egyre több mongol emléket fedeztek fel, úgy hogy az indián és mongol nép közös kapcsolatát a hindi szittyá ó'sökkkel, mindenütt hirdetik.

Visszatérve tehát Spanyolország kelta ibéreihez, az ókorban a következő szittyá nemzetségek képezték tagjait:

1. Ptolomaeus, Marcianus, Plinius stb, tanúságai szerint a Vask vagy Bask (Casceoni vagy Oasçoni), s akiket bessenyőknek, baskíroknak hívtak Keleten.

¹ Amerikai szittyá dáka nevek: Dáka folyam, Kvanada és Knada (a Kaffkázban még ma is él a kvanada néptörzs). Amerikában van Kuba szigeten is, Dakotában is van két Magár város. A tolteke valamint azteke népek nevei erősen emlékeztetnek bennünket a teketurkomann néptörzsre, a dáka nemzet utódaira. A sziu-hindiánok között van továbbá az absaro néptörzs, a pontusvidéki dáka nemzetnek is volt egy apsarus néptörzs. A messageta- <vizmelléki getta) név rendkívoí hasonlít a Massadsuzet névhez, Amerika legrégebb államainak egyikéhez. Ránk, magyarokra nézve kiszámíthatatlan nagy kereskedelmi fontossága volna annak, ha foglalkoznánk az amerikai őslakoknak a velünk és a turáni szittyá népekkel való rokonságával s ezt átvinnők a köztudatba.

2. Ugyancsak az említett írók tanúságai szerint az Ojáson nemzetség (jászok), a Cosetani nemzetség (feltűnő hasonlósága a Kossutányi családnévhez), Turduli nemzetség (Törteli névhez hasonlít), Astures nemzetség feltűnő hasonlóság az Ostoros névhez, (Kallaiói nemzetség a Kállai névhez hasonlít), Gallaeci nemzetség (a Gálócs, Gálics és Halics tartomány név, nálunk is élnek), Baccaei és Vaccaei nemzetség (Baksai családnévhez hasonlít). A Lamin nemzetség neve is él a magyar Lámi családnévben az alföldön. Az Oretáni, Balsa, Bas teli, Durtosan, Belli, Perkáni, Houskai, Telbis, Baeti, Kher-tán, Alán, Avar, Vandal néptörzsek nevei nálunk is élnek az Ártándi, Bolza, Pásztélyi, Turdosán, Párkány, Bély, Huszkai, Telbis, Beöthy, Csertán családnevekben, valamint a palócz, avar és pánd vagy vend népben.

Navarra-tartomány neve szintén ma is él a hajdani nagy Magyarország egyik vidékének nevében, amely ma is számtalan magyar családnévű törzsszel bír.

A Hispániai Juncuria – a mai neve Junquera – oly tisztán, világosan bizonyít, hogy nem szorul magyarázatra. (A J betű «h» betűnek hangzik a spanyoloknál.)

De még egy érdekes dolog említésre méltó arra nézve, hogy ezek között a szittyá törzsek között ott látjuk ismét a szittyá oláhokat, amint előbb már a sármás-szittyák között szintén ott szerepeltek. Ugyanis az ostoros szittyák tartományában, Ptolomaeus említése szerint, a mai Velucha meg Veluche helyén, ott állott a hajdani Velukka. Ugyancsak figyelemreméltó körülmény ez, mert a normann szittyák között Walesben, továbbá a hajdani pelazgok földjén, végre a Pindus-hegy alatt, a Fekete-(Rum) tenger melletti szittyá népek között, a kirgizek, perzsák, jugarok földjén – mindenütt, ahol szittyá népek laktak – ott találjuk mindenütt a vadászattal, harczokkal és halászattal foglalkozó nemzetségek között, a pásztor-kodó oláhokat is, akiket még mai napig sem sikerült *megfosztani teljesen magyar családnéveiktől, ősi magyar*

nyelvüktől. Majdnem 800 évszázados elszlávosítás és latinosság dacára is, nyelvük nagy része csupa magyar szóból áll, családneveik pedig hangosan bizonyítják őst szittyai eredetüket.

A kelta gallok szittyai néptörzsei.

Míg Anonymus kedvét találta abban, hogy az ősi szittyai helységneveket elszlávosította, a Garam vizét Gramnak, Csongorádot pedig Csongrádnak írta, amiből a késő kortörténetírók szláv városnak keresztelték el és Árpád bejövetelekor Pannoniában meg római hadseregeket vezényelt: addig azt látjuk, hogy a római írók Gallia leírásánál arról tudósítanak bennünket, miszerint a szittyai kelták a folyamok neveit az ősi hazának folyamneveiről nevezték el. A baskvidéki főfolyam neve Garumna vagy Garonna volt, épúgy mint a szittyai magyarok Garamfolyama vagy a pun Garama neve Afrikában.

Ha tovább lapozunk a gallok őstörténetében, még szembetűnőbb a kép Anonymus hátrányára. Míg Anonymus úgy adja elő a dolgot, hogy Árpád bejövele előtt itt csupa szláv és egyéb nemzet, sőt római katonaságai s, szóval mindenféle nép lakta e földet, csak a pogány szittyai népeket nyelte el a föld: addig a latin írók tudósításaiból épen azt látjuk, hogy a kelta gallok nemzetségeit ott nem úgynevezett «indogermán, vagyis germán», hanem szittyai néptörzseknek tartották.

Az Avar¹, Valkay, Vellav vagy Vellaj (fella, oláh), Kabar, Sebusi (Sebes), Hajdusi, Hajdúii nemzetségek, Strabó szerint utóbbiak Hajduoi, Byzanti István, Tacitus, Ptolemaeus, Orelli, J. Caesarnál. Hajdusioi, Haedui és Hajdues néven szerepelnek. A magyarországi Hajdúság kétségtelenül ezzel a néptörzsszel rokon. Ott éltek továbbá a Karuntus (Karantán), a Touronnes vagy Touranni, az

¹ Az Avar nemzetség fővárosa Avaricum, a kabar és bessenyő nemzetségé Besunna (Bessenyő) volt.

Andes (Antos), Andi nemzetségek, amelyek Erve néven szerepeltek, fővárosuk Árva város volt.

Ott élt a híres Lexovici vagy Lechapioi néptörzs, a mai Lisieux mellett, a hajdani Növi Mágus helyén, ahol sok régi érmet és emlékeket találtak meg.

A Veneti (Vend), Hont, Visonti, Bizantion (ma Besancon), Zekány, a verekedő hajdúk néptörzsének ellenfelei. A Zékány néptörzs az ókorban híres sertés-kereskedők voltak, sózott disznóhúst ők szállítottak Rómába legnagyobb mennyiségben.

A Leuci (Lócse neve feltétlenül ebből eredt), a Németes (a Német), a Cara-khathes (fekete Csatok), a Segni (Szönyi), az Oromansaci (Ormánysági), a Bellakioi (Bellákok), a Rémi, a Cebennoi (Szebeni) és Moráni (Murányi) nemzetségek mind szittyá törzsek és velünk vérrokonok voltak.¹

Ezekről az itt maradt s máig köztünk élő szittyá nemzetségekről a hitbuzgó Anonymusnak mélységesen hallgatnia kellett.

¹ A kelta, gall és dáka-géta nemzet összetartozandóságára nézve értékes bizonyítékot szolgáltat Tomaszek Les restes de la langue Dace. 1883. című művében. Ő ugyanis szanszkrit nyelven megfejtette azoknak a dáka és gall szavaknak értelmét, melyeket Dióskundes Neron idejében feljegyzett, a dáka és gall népek helyiség-, személy- és gyógynövény neveit összegyűjtve. Így például az Oluta, Olt, magyarul gyors. A Maris (Maros) magyarul csillogó, Samos, magyarul csendes. Tisza magyarul tiszta, Debealus, hatalmas király stb. A Galliából a Balkánba költözött galaták az ő kelta gall nyelvet beszélték, Strabo XII. könyvének tanúsága szerint, de később beolvadtak a hellén nyelvű népek közé, mint a frank földön a latin nyelvű szávta fel őket magába. Szent Pál idejében már Galatia hellén nyelvű állam lett. A hellének előbb keltáknak nevezték, a rómaiak galloknak írták, de már Polybius óta galatáknak hívták a gallokat és a skordiskokat, a mai horvátok őseit. A galaták neveit a jászok Gáli, a dáká, ibérek, gótok Gálics vagy Halics néven nevezték s rendkívül érdekes néprajzi adatokra akadnának a magyar Gallok, ha kutatnának a román Galatz s a spanyol és ruthén Halics történetében és etnográfiai adataiban.

Ha Anonymus felsorolja az itt talált magyar nyelvű pogány őslakókat, szittyá nemzetségeket, ezzel a keresztény magyar egyház jövőjét is veszélyeztette volna, de a magyar nemzet összetartását is gyengítette volna az a tudat, hogy egyik részük, mint őslakók, szembehelyezkedhettek volna a beköltözött magyar nemzetségekkel.

De más körülmény is megérdemli figyelmünket. Az ugyanis, hogy a germánokat szittyá németeknek nevezték, sőt a szittyá néptörzsek között szerepeltek. Ez tehát azt bizonyítja, miszerint a germánok nem gyökereit képezik a hindi nemzetnek, hanem csak egyik ágát képezték a szittyá nemzet életfájának, amivel egyszer s mindenkorra jó lesz tisztába jönni az indogermán tévtan híveinek.

A pánd szittyák nemzetisége.

Amint ezer éven át alig törődtünk a jász, sármás és dáka őseink nemzetiségével, époly közönyösséggel viseltük magunkat a pándszittyák múltja iránt is. Igen nehéz lesz kihámozni, hogy tiszta magyar kiejtéssel miképp nevezte magát ez a szittyá nép, amelyet a latin írók pannon, Makedoniában paon, Kárhágóban pun, Kis-ázsiai phoenici, britt Kaledoniában bannatii és feni, Afrikában vandal, Közép-Ázsiában bandává, európai Sármásországban, vagyis Közép-Magyarországban pándi,, ázsiai Sármásországban finni néven neveztek. Ma végre tudjuk, hogy e nép őseit Hindiországban, a hajdani Béla és Bannita népek utódai között, Pándjában pánd néven nevezték.

Mert hogy e sok különböző elnevezés ugyanazon egy nemzetre vonatkozik, azt el nem vitathatja senki. Itt csak az a kérdés, hogy szittyá-faj voltak-e az úgynevezett pannonok, tehát a magyar faj rokonai, vagy pedig hozzánk idegenek?

A pánd népeket az illyr-kelta törzshöz számítják, úgymint az illyr-thrák népeket. Miután tehát a kelta-

ibér, kelta-gáll és kelta-normán népekről kétségbevonhatlanul megállapítható, hogy szittyák voltak, nem lehet kérdés tárgya eszerint az sem, hogy vajjon akkor is szittyák lehettek-e a pannonok, ha az ifjabb illyr-törzsből eredt volna a pánd nemzetség, amelynek mai napig is él neve az ős Hindiországbán, a pandjáb nemzet 17 millió tagjában, akik Attila nevét mai napig is a fajrokonság kegyeletével emlegetik.

A latin írók közül Dio Cassius azt állítja, hogy a pannon név eredete egy sajtáságos ruhaviselet. Ezt csak hosszas kutatások lennének képesek eldönteni: vajjon a panyókaviseletről nevezték-e el őket pannon népnek, vagy ellenkezőleg a félvállra vetett ruhaviseletet nevezték el a pánd népről, így szólván: panyókára venni a felső ruhát.

De ezt a reflexiót nem vehetjük egyébnek, mint Dio Cassius egy odavetett ötietének, ami magában semmit sem bizonyít.

A pánd név eredete egészen más forrásból keletkezett, amint azt a kuczó oláhokról szóló fejezetben fogom előadni.

Azonban a pánd nemzetségnevek már határozottan bizonyítanak amellet, hogy velünk egy közös szittyia törzsből eredtek, mert a máig is élő családnevekben fennmaradtak őseik nevei.

Ugyanis a pannon nemzetségek a következők voltak: Az «Azalai» nemzetség. Ptolomaeus és Plinius szerint Azali nemzetség, amely a magyar Aszalai és Szálai családokban máig is él. Szála különben szanszkrit szó.

A latinosan elferdített «Kutnoi», Kuthenoi nemzetiség a Kuthénok családjában. A jászok (jassii, jassioi) nemzetisége, akikre nézve megemlítenő, hogy mai napig is ott áll még emlékeik a Dráva és Száva között, Jászka város nevében, aminthogy Jászka volt a pánd-jász nemzetség fővárosa.

A Kollátok nemzetisége, akiknek emléke a Góliát-családban és a muravidéki Kollátszegben él.

A «Varciani» Plinius által említett nemzetség a mai Várasd vidékén élt s fenmaradt emléke a Varcányi-család, a Vázsonyi család (Vasonii) és Varasdmegye nevében.

A «Scordisci» és Scordus, valamint Kárp néven nevezett nemzetség a mai horvátok ősei.

Sabarii néven nevezett Szápárd nemzetség, amelynek emléke Szittyaország őstörténetében és a Szápárcsaládban mai napig is él. De a helységnevek szintén ékesen szóló bizonyítékokkal szolgálnak. Így például Dio Cassius és Probus említik, hogy a Dráva mellett egyik hegyet Mons Alma, Almus (Almás) néven nevezték. Egyik fejedelmük Bató volt, ami tiszta magyar családnév.

Ptolomaeus említi, hogy a Drávát Dravos és Zavaros, Szávát pedig Zaos (Zajos) néven nevezték. Városaik közül elég legyen csak néhányat felemlíteni, hogy beigazoljuk, miszerint nemzetségeik és városi lakosaik is a többi szittya őseinkkel ugyanegy nyelvet beszéltek.

Ilyen városnevek Zala, Kurta, Ptolomaeus szerint Zala és Kourta, Budalia (Budajia), ami azért is érdemes felemlítésre, mert Közép-Ázsia őstörténetében a Buda, Béla és Bannita nemzetségek egymás szövetségei gyanánt szerepeltek. Felemlítem még Szalova, Visontium (Visonta) és a Vázsony nevet, amelyet Vacontiumnak fordítottak el a latin írók pár száz évig tartó uralmuk alatt, a pánd nemzet államalkotása után.

Ezek a magyar nemzetségek kétségbe vonhatlanul bizonyítják azt, hogy Attila és Árpád előtt, itt nem szlávok és germánok, hanem magyarok voltak az őslakók.

A germánok és quadok nemzetiségei.

Meg kell még emlékeznünk a germánok és úgynevezett quadokról is, akiknek szintén a szittya néptörzsekhez való rokonságát mutatják egyes nemzetségei.

Ugyanis az ókori írók tanúságai szerint a következő néptörzsek voltak tagjai Germania nemzeteinek:

A Jazy (jász), az Os (Uz), a Sala vagy Sali (Szálai), a Kimmeri (Gömöri), Sediní (Zsedényi), Mattia (Matyó), Frank stb. Sajátságos, hogy a gallok németeknek neveztek a germán testvértörzseket, a germánok pedig frankoknak, a köztük élő testvér gall törzseket. Khazuar (Kazár), Chatti, Chaitai és Chattai (Csáth és Csatai), Khauka (Kaffka), Ari (Ary), Buri (Bori), Tabán, Kheruski (Kereskény), Peuce (Pécs) és végre a quad nemzetség, amely alig lehetett más, mint a Kovádi nemzetség. Hiszen a tűzímádó népek között a kovatüz mesterséges előállítására nem lehetett jelentéktelen foglalkozás. De nem kerülheti el figyelmünket még egy körülmény. Az t. i., hogy a szittyá népek pásztoraival, mint mindenütt, ahol a harczokkal foglalkozó szittyáknak nyoma van a történetben, ismét találkozunk, de nem oláh, hanem lesk, lazika vagy lázz néven, ami a cserkésző szittyák, cserkeszek szomszédságában élő és élt, leskelődő vagy ólálkodó szittyák nevéből vette eredetét. És lett belőlük a lesk, lezg, laz, valamint oláh, ulaj, fellah, velach, velueha, blaha elnevezés, amely mindenütt a szittyá nemzetek pásztoraikra vonatkozott, épúgy mint a kergető, vadászattal, cserkészzel foglalkozó szittyákat cserkeszeknek nevezik évezredek óta.

Mielőtt befejezném ezen fejezetet, legyen szabad még egy érdekes feladatra rámutatnom, amelylyel előre segítheti bárki is az ethnografiai kutatásokat.

Ez a topográfiai elnevezések gyűjtése. Mondhatom, hogy rendkívül meglepő adatokra találunk az összegyűjtött anyag gondos egybeállításával. Én például egyszerű mesének tartottam a sziu hindi nép ama legendáját, amely Colombust megelőzőleg a dákasztittyáknak tulajdonítja a mai Amerika felfedezését, de amint láttam, hogy mily sok ősmagyar hangzású nevet találtak a spanyolok s a mexicói kormány ásatásai Amerikában, meggyőződésem arról, hogy ebben az irányban érdemes lenne kutatni.

De még érdekesebb a japán, csín, hindi nemzeteknél, amelyeknél meg van a velünk való atyafiság, testvéri

kapcsolat öntudata, ami reánk nézve megbecsülhetetlen kincsét képez – kutatni.

E tekintetben egy rövid példával szolgálok a japánországi topográfiából.

Japánországban a következő topográfiai nevek fordulnak elő: Ugura, Kungur, Lendva, Mosha (folyam), Kuncsán, Kunicshi, Kinicsi, Kunikan, Kunja (tartomány), Kunsán, Majza, Taipé Baighara, Daisháka, Dákok, Dáka (folyam). (Nálunk van alsó- és felső-Dáka.) Semere, Taichu, Tákó, Takao, Takayoma, Takayu, Takaja, Takai-shi (Takai-hegy), Togay (Szibériországban). Ezek csak apróságoknak látszó semmiségek, amelyek mellett elhalad az utazó, a kutató, anélkül, hogy ügyet vetne rája. Épügy nem nyújtana kellő felvilágosítást, mintha valaki az utasnak az éjsötétjében messziről néha-néha gyújtana egy-két szál gyufát, amelynek fényét elnyeli már néhány lépésnyire a sötétség.

Néhány név, családnév, helységnév mitsem bizonyít. Ha ellenben ezer és ezer legkisebb adatot is gondosan összegyűjtenének majd s erre érdemes volna az államnak is áldozni, akkor hatalmas fényt lehetne deríteni őstörténelmünk sötétjében hagyott kérdéseire.

Óhajtandó lenne tehát a szittyia nemzetek összetartozandóságának eszméjét a világsajtóba, a szittyaturárti, iráni és hindi testvérnépek köztudatába belevinni: ennek a törekvésnek s épen Magyarországon, Budapesten egy tudományos és kereskedelmi (utóbbi a lényeges) Múzeum, tehát állandó kiállítás szervezésével, központot teremteni keleti és nyugoti testvéreink számára. Ekkor Budapest főiskoláiba, internátusaiba küldenék ifjaikat Nyugat népei, ha Keleten akarnának élethivatást tanulni. Viszont Kelet népei ide küldhetnek ifjaikat, hogy a nyugati kultúrával megismerkedjenek. Szóval Budapest igazán világváros lenne: a nemzetközi kereskedelemnek metropolisa végre, aminek a természet rendelé. Egy ily szervezetű nemzetközi kereskedelmi Múzeum a magyarság kezében, mint

azt a japánok is felismerték, nálunk hatalmas előmozdítója lenne a nemzet gazdasági fejlődésének.

Ámde ennek első feltétele az, hogy értsük meg végre a legnagyobb magyar államférfit, aki azt hangoztatta folyton, hogy a magyar nemzeti eszme kultusza, a magyar faj szeretete nálunk a szabadságnál, az alkotmány-nál, sőt mindennél a világon elsőbrendű kötelességünk. Egyenesen életkérdés ránk nézve, akik ezer év mulasztásai után a legutolsó balkáni népek mögött is messze elmaradtunk a nemzeti érzés bámulatos fejlődésében.

V.

Az oláh nemzet eredete.

A balkáni szlávok ellen immár Európához fordulnak védelemért a Makedóniában lakó kuczó-oláhok. Első Útjuk Magyarország fővárosába vezette őket, ahol panaszkodtak az oláh iskolák bezáratása, nemzetiségük megsemmisítése ellen, amely módszert épen a hajdani Kis Szittyaország magyar nyelvű utódaival szemben, a rumánok maguknak nemcsak megengedtek, hanem Magyarországon is folytatni akartak.

A magyar nemzet azonban nem követte a rumán túlzókat a nemzetiségi politikában, a fajgyűlölet terén. A magyarság részvétellel van a kuczó-oláhok panaszai iránt is, minden szemrehányás nélkül, mert a magyar mindig hű és jó testvére volt az oláhnak.

Hiszen Rákóczy György magyar jezsuitáinak köszönhetik egyházuk önállóságát, nemzeti államuk alapját, különben azóta már őket is elnyelte volna a görög-szláv kultúra s a jász-sármás szittya népekből alig ezer éve kialakult szlávság, mint bolgár, vend, rác, szerb, horvát testvéreinket. Nincs okunk megbánni Rákóczy György elhátározását, bármennyire rosszul esik a görög katolikus hajdudorogi magyar püspökség ellen tanúsított hálátlan magatartásuk: mert mentségükre szolgál, hogy ők ama

tévhitben élnek, mintha itt a magyar szó csak Árpád óta uralkodnék, holott az elferdített szavakkal nevezett pannonok, jazyg-sármáták, dákok, hunnok és avarok a magyarokkal egy nyelvet beszélő nemzetek voltak. Sőt beigazoljuk, hogy maguk a Máramarosból Moldvába telepedett oláhok is, valamint Anonymus oláhjai, magyarul beszélő nép voltak, a görög-szláv kereszténység felvételéig.

Akár mily gyűlölettel vannak is eltelve tehát a magyar nyelv ellen a túlzó rumánok, mi fentartjuk velük szemben is azt az álláspontot, hogy ők fajtestvéreink, akiknek panaszai figyelmet érdemelnek. De remélhető, hogy most már maguk a Rumánországban lakó fajtestvéreink is befogják látni, miszerint a szlávok terjeszkedései ellen, melyet a francziák is támogatnak, csakis a magyarokban találhatják meg jövőjük biztosítékait.

Viszont nekünk is tisztába kell hoznunk azt a kérdést, hogy nem vagyunk itt betolakodó és megtűrt idegenek, mint a nemzetiségi törvény alkotói képzeltek, hanem beigazolhatjuk, miszerint itt már *harmadfélezer év óta magyar nyelvű népek voltak az őslakók*. A józan belátás parancsolja tehát, hogy tisztába hozzuk, miszerint testvérnépek és természetes szövetségesek vagyunk.

Maga a *kuczó* szó is magyar eredett, mint az elferdített pannon, sarmata, jazyg, dak szavak eredete magyar, mint látni fogjuk.

Szittyá őseink ugyanis a vándorlást sokféleképen tudták kifejezni.

A magyar koczog szó a lassú menetű vándorlást fejezi ki. A pásztorkodó szittyák tényleg csak koczogva követték nyájaikkal a lóra termett szittyá fegyvereseket, akik béke idején vadászattal foglalkoztak.

A kalandvágó, messze elcsatologó szittyákban, az ókori írók a kalandor (kajlandor), kóbor (kabárd), géta (dsita, szkytha) jelzőket alkalmazták. A pannon elnevezés eredetileg a szittyá pánd nemzetnek volt a neve, akiknek utódait az ős Hindiországbán, Pándsábban ma is pánd,

pandává néven nevezik.¹ (Pánd község nálunk is van.) Pándsáb lakosai még most is büszkén hivatkoznak Attilára, a szittyá ősök egyik legnagyobb történeti alakjára, A pánd szó jelentését, magyarságát a bandukol és vándorol, (vándol-vándál) szavak igazolják. Hindi nyelven a dsita, gyita, (gyi te fakó) szó jelentése a lóháton való, vagy szekeren való kóborlást jelenti. Kérdés vajjon nincs-e összefüggésben a hajdani pándor elnevezés, amely a lovasrendőrök kóborlását, czirkálását jellemzően adja vissza, ezzel a szóval? És ha tudjuk, hogy a géta, dáha, dáka, massagéta és hun nemzetségevek ugyanegy népcsalád tagjai, akik valamennyien és ugyanegy nyelvet beszéltek, akkor a pánd név alatt, a vendek őseiben is magyar nyelvű hindiszittyá nemzetet kell találnunk. (Hiszen bizonyítják ezt a pánd nemzetségek családnevei. Strabo szerint ugyanis ezek a néptörzsek képezték a pánd

¹ Pand, Pánt, Pandvölgy, Pándorf és Pánád magyarországi helységnevek, valamint Pándi, Penti, Andor, Andalgó, Bandi személy- és családnevek is mutatják, hogy a pannon nemzetség név igazi alakja a Pánd volt a szittyá őslakóknál Magyarországon. De Cosmas Indopleustes, Kr. u. 6-ik századbéli író már feljegyezte, hogy Pándsáb tartománynak, Hindiországban a mongolok, a fehér hunok voltak lakói, évszázadok óta, Kr. e. ötszáz évvel már szittyá népeké volt Hindiország. Eszerint minthogy Pannónia szápárd-hun, szőnyi, vázsonyi, Széchenyi stb. néptörzsei szintén Hindiországból, illetve Csongár és Hunánországból származtak a Dunántúlra, így megérthetjük, hogy miként történhetett az, miszerint Attila előtt is hun néptörzsek laktak itt, az őslakó, magyar nyelvű többi szittyá nemzetségek között, ebben az ősi hazában. A mongol-hun néptörzsek közül elég legyen csak a Csongár és Koshiot (Kossuth) nemzetségeket felemlíteni. Talán Kossuth Ferencben több szív, több művészi érzék lesz, mint sok történelmi család tagjaiban, akik nem érdeklődtek az ősi hazában maradt véreik iránt. Persze ehhez több is kell, mint a születés. Az ethnografusok pl. azt írják, hogy a csungár nemzet népdalai rendkívül szívreható s bámulatosan hasonlók a magyar népdalhoz. A zene nemzetközi nyelv, tehát érdemes lenne a világ minden népzenéjét képes levelezőlapok alakjában kiadni, még pedig állami monopólium alakjában, nemzetközi meg-egyezés szerint, az Esperanto szöveg magyarázatával.

nemzetet. A khun, szápárd (sabir), fenni, vagy finni stb. néptörzsek. Hindiországbán ma is élnek a dseta nevű néptörzsek, amelyek most is kóborló életet folytatnak s maga a dseta, géta szó is kóborlást jelent.)

Arra nézve, hogy miért nevezték a római, latin írók a pándsábi néptörzs Európába vándorolt tagjait pannonn névvel – elég tudnunk, hogy a latin nyelvnek ez volt a megfelelő eljárás, de a kemény hangzású, pattogó beszédhez szokott szittyák akkor is úgy ejtették ki ezeket a szavakat, mint unokáik, a mai magyarok. Vasmegyében pl. mai napig is az «innen-onnan» és «fenn, lenn» szavakat így ejtik ki «innend-onnand és fend, lend».

De a sabir hunokat, a kóbor szittyákat is szápárd-hunoknak és kabárdszittyáknak mondták, sőt így nevezik mai napig is utódaikat keleten, a Kaffkáz és Ural hegység vidékén, ahol az ősi magyar nemzetségek visszamaradt törzsei hiven megőrizték velünk való atyafiságuk emlékeit. Nem úgy mint a vendek, akik vándál, pánd őseikről elfeledkeztek.

De nemcsak a magyar nyelv nem használja szívesen a «fenn» vagy «lenn» hangzást, a szó végére s inkább a «fent» vagy «lent» alkalmaz, hanem más nemzeteknél is a kettős «nn» betű helyett, szó végén az «nt» betűket iátjuk egymás mellé állítva, pl. «Hyacint». A magyar szokás tehát nem áll egyedül és szebben is hangzik, mint a latin nyelvjárás.

Azonban nemcsak a *kuczó* szó eredete magyar, hanem az «oláh» elnevezés is. Annak daczára ugyanis, hogy az össze hasonlító nyelvészet a honfoglalás idejében itt csupa szláv és germán népeket vélt látni, (az erőltetett szóficzimitásokból következtetvén) éppen ellenkezőleg áll a dolog. *Mert az itt lakott ősi szittyá néptörzseknek magyar szavaiból kölcsönözték a keresztény, görög-szláv egyház folytán elszlávósodott népek is, ma már szláv és rumán hangzású szavaikat. Így tehát az «oláh» név, amely keleten tatár, török és perzsa testvéreinknél mai*

napig is pásztor-szolgát jelent, s mely az összes szittyá népeknél szintén pásztort jelentett – nem szláv, de magyar eredetű.

Ám az iskolai könyvekben még mindig *jazyg-sarmata*, a valóság szerint ellenben jász-sármás nemzetből kialakult szlávsnak még az embriója sem létezett akkor, mikor a pontusmelléki szittyá nemzetek pásztoraikat általánosan oláhoknak nevezték már mindenütt, amerre csak jártak a világon. Pedig fogjuk látni, hogy sok földet bejártak s mindenütt nyoma van annak, miszerint pásztoraikat is magukkal vitték, akik a csatavesztések után ott bujdosnak s ott maradtak.

Az ókori történetírók ugyanis elmondják, hogy a szittyák nemzetségeiket nemcsak *törzsfőnökeikről, de foglalkozásuk szerint is nevezték el*. Plinius és Ptolomaeus ugyanis azt írják, hogy a szittyá népek közt a «kergetioi» vagy «kergetaioi» és «oulaioi vagy oulai» szittyák laknak, akik közül előbbieket az ellenség kutatásával, kergetésével, utóbbiak pásztorkodással foglalkoznak. Ezek a görögök s rómaiak által «oulai» néven említett pásztorkodó szittyá néptörzsek voltak a magyar nyelvű oláhsnak is ősei, akik részint a honfoglaló magyarokat követvén, mint a magyar nemzethez tartozó pásztorkok telepedtek le, még a Dunán túlra és Dunán inneni megyékbe is, részint pedig az erdős vidékeken meghúzódva, élő maradványok voltak a káldi (keltai), pándi, dáka, jász-sármás, hun és avar nemzeteknek. Mert ezek sem tűntek el a föld színéről, hanem fegyverviselő tagjaik is itt éltek tovább, más név alatt, ugyanazon szittyá nyelvet fentartva, amelyet őseik beszéltek s Árpád megmentett az elszlávosodástól.

Az oláh szó eredetére nézve dr. Sebestyén Gyula már azt állítja, hogy ez a név az olákkodásból ered, amennyiben azon a helyen, az ókori Lazica helyén, a mai lezg, lázg, kertveli, cserkész földön, a leskelődő, kertelő, cserkésző, tehát vadászattal és pásztorkodással foglalkozó népek elnevezései a magyar nyelv szavaiból

erednek. Ha tehát a cserkésző, a leskelődő, a kertelő kergető kifejezések s a harczokkal foglalkozó kusa, kusár (huszár) szittyák lecsapi elnevezése magyar nemzeti eredetre vallanak – sa magyar nyelv ősi jogai mellett tanúskodnak kétségbevonhatlanul – akkor miért lenne kivétel épen ez az «oláhi» elnevezés egyedül, mikor ez a szó épen csakis a magyar és a turáni nyelvekben fordul elő eredeti ős alakjában, úgy amint azt a ókori történetírók feljegyezték?

De lássuk az ókori feljegyzéseket arról is, hogy minő kapcsolatban állottak az oláhok a többi szittyákkal? s minő szerepet játszottak a szittyá nemzetek történetében? Először is figyelemreméltó dolog, hogy az oláhok mindenütt magyar nyelvű neveket adtak helységeiknek, folyóiknak, családjaiknak az ókorban. Őshazájukat, mely a mai Georgia (Gyergyo?) mellett volt, az Ölti és Csorog folyók öntözték. A Pindus hegy alatt lakó kuczó-oláhok ősei is Isonda és Alonda néven nevezték el két legnagyobb helységüket, mikor a bányaművelő «Turzó» vagy agathurzó vagy agathyrzó szittyákat kis Szittyországba, a Balkánba kísérték. Déli Kaffkázban a mai Anatóliában feküdt a leskelődő, pásztorkodó, nyájörző oláhok őshazája, amelyet lesk, lezg, vagy lázg néven, a görög-római történetírók pedig Lazica néven említének. Ez a vidék ma is tele van magyar vonatkozású emlékekkel. Ibn Rosteh például írja, hogy a X-ik században a Rum tenger partján a *Kacskár* hegység oldalán, szittyá pásztornépek lagnak, nyájaikkal az erdőkben bujdosván. Ez a vidék buja legelőiről volt ismeretes már abban az időben is. Ibn Rosteh leírása tehát az erdők sűrűjében ólálkodó szittyá pásztorokat említvén, ez alatt az oláh szittyák értendők, mert a többi szittyákat vadászat, halászat, cserkészés, fegyverkovács mesterség, földművelés stb. foglalkozások után nevezték el. A kergető szittyák alatt a székelyek őseit, a szittyák előcsapatait értik némelyek. Az oláh, vagyis pásztorszittyák azonban nem képezték

soha sem külön nemzetet a szittyáknál, épügy mint a földművelő (georgiai, gyergyoi) s előharcos (székely) szittyák sem, hanem követték törzsfőnökeiket, a harcoss szittyák seregeit, akik viszont fegyvereikkel védelmezték az ő pásztornépeiket, oláh testvéreiket.

Es ez a legérdekesebb meglepetés a szittyá nemzet történelmével foglalkozók számára, hogy a szittyá népek vándorlásainál mindenütt feltalálhatók az őket követő pásztorszittyák, vagyis oláhok nyomai. Így pl. az emberiség bölcsőjében, Hindiországbán, s hindiszittyá népek között is fennmaradt emléke a pásztorszittyáknak, néhány város nevében. Ugyanis Bihar tartományban létezik még ma is egy Oláh nevű város, Tibetben, a Csanak hegy közelében szintén van egy Oláh nevű város. Azonkívül a hindi szigeteken van egy Uláh és Uláh-Muar nevű város.

Csinországban, (iskolai elnevezéssel Chinában), ahol Hunan, Vay, Szecsuan, Csáng, Csongár és Tahy-Yuen tartományok tele vannak magyar vonatkozású emlékekkel és családnevekkel, egy rendkívül érdekes kapcsolatban fordul elő az oláh szittyák emlékezete. Ula-Tahy város neve ugyanis magyarul oláh-táho (oláh-dáka) névnek felel meg, ami azt jelenti, hogy *pásztordáka*.

Sumir nyelven is «U» annyi mint legelő, «lab» pedig pásztor.

Az ma már nem szorul bizonyításra, hogy Hunan 22 millió lakosa, Szecsuan 65 millió lakosa, Tahy-Yuen 10 millió lakosa, akik a turáni szittyá népek törzséhez tartoznak, velünk rokonok.

A Kaffkázban élő népek között szintén élnek még a Zichi-Olá, Oláh, /uláh, Uláh, névnek emlékei. Turkeszfánban Oláh-Dágh, Olai-Dágh nevű hegyek nevei s az oláh név használata jelzik, hogy a szittyá népek pásztorait nevezték ezen a néven. Sőt Turkesztánban az oláh elnevezés ma is pásztort jelent és család nevet is.

Perzsa országban Oláh és Ulád nevű topográfiai nevek sűrűn fordulnak elő. A pásztorcselédet pedig

szintén «*oláh*» néven nevezik. Családnév gyanánt is előfordul.

A pánd és avar, vagy később Baján vezérről paeonoknak elnevezett szittyák emlékei mellett, ott látjuk Makedoniában az oláhok nyomait, akik már Ptolomaeus szerint a Pindus (Pandus?) hegy oldalain legeltették nyájaikat,, a hajdani *Uljaj*, vagy *Elaios* helység és Saján folyó mellett, mint *Oulai* nevezetű néptörzs. Ezeknek utódaik a mai kuczó-oláhok. A keltái (káldei, kaledon) vitézek mellett ott látjuk továbbá a dél Walesben pásztorkodó szittyákat is, akik *blach* (vlach) *sea*, az az oláh tenger néven nevezik a fekete tengert.

Tudjuk, hogy a dáka néppel egy nyelvet beszélő géta vagy gót nemzet a Kaffkáz melléki Ibér és Ispahan tartományokból elkalandozott a mai Hispániába is. És csakugyan ott látjuk a vasműves káldei (baskír), a fegyveres dáka, nagara, kalóz stb. szittyák mellett a pásztorszittyák nyomait is. A mai *Velucha* és *Veluche* helyén ugyanis Ptolomaeus szerint már ott állott a hajdani *Velucha*, a hajdani *Juncaria*, mai Junquera vidékén. A *Ouellalol*, *vellai* és *Civitas Vellaiorum* pedig a mai *Vellay* helyén állva, bizonyítja az oláh ott létét, a dáka-szittyák társaságában. Erre mutat a Táho folyam (*Tája* úgy ejtetik ki = Táho). A kalóz szittyákat *Halles*, *SL* a Nagara szittyákat *Navarra* fent maradt nevei szintén bizonyítják, számtalan magyar hangzású családneveiben és szokásaikon kívül. Spanyolországban és Portugáliában van még egy *Olaja* és egy *O/a-zogutia* nevű város is.

A kelta gallok is a szittyáktól származtatják eredetüket, mint a normándok, bretonok és svédek. Rendkívül érdekes adatokra találunk ősi nemzetségeik nevei között A *Hajdú*, (Strabo szerint *Hajdues*, mások szerint *Hajdúi* vagy *Ajduii*) *Kabar*, *Avar*, Turáni (*Touronni*) *Andos*, *Erve* vagy *Árva*, *Valkal*, *Német*, *Sebus* (*Sebes*) nevezetű fegyveres szittyák nemzetségei mellett ott találjuk ismét a

pásztoriszittyákat is, a *vellai*, *vellav*, *fellah* és oláh elnevezések alatt.

A germán nemzetségek törzsei közt, a harczokban vitéz *Uz*, *Ari*, *Makrai*, *Csáth*, *Frank*, *Kazuár* (Kazár) *Bari*, Quad és Gimmeri-Matiáki elnevezés alatt felismerhetők az Uzon, Ari, Makrai, Csáth, Kazár, Bori, *Kovádi* és *Gömöri-Matyó* szittyák. De ugyancsak ott találjuk ismét a frank és germán törzsek között a szittyák pásztor-népét, az oláhot is, amelyet itt már *láz*, *lászi* és *lazz* névvel neveztek a germánok, akiknek egyik törzsét «német» névvel neveztek szittyá ősaink, a szlávok ebből később a «nyemetz» szót csinálták. A gömöri matyók közt épúgy laktak oláh szittyák is, azaz szittyá pásztorok, mint Germania gimmeri és teutonjai között. Gömörmegyében létező *Oláhpataka*, Beregben *Oláh Csertész*, Vas megyében *Oláh Cziklen*, Szatmárban *Oláhgyűrű*, Trencsénben *Oláh-Dubrova* és a Dunántúli megyékben számos oláh előnevű magyar helység azt bizonyítja, hogy a szittyá gall és germán népeknél is, valamint a szittyá magyaroknál, a pásztorok családokat oláhoknak, vagy lázzoknak hívták, még pedig ugyanegy jelentőség mellett. Azonban a germánoknál az oláhság, vagy lázság, a (lásziak) *nem voltak szolgák, de egészen szabadok sem lehettek*: mert félig-meddig cselédei «sklavjai» félig-meddig osztályrészesei voltak, Tacitus, Wiarda és Grim szerint a harczos törzseknek. A kimmeri-szittyákat és teuton-, jász-sármás szittyákat, uzokat, kovádokat az őshazában is együtt említik a történetírók: és így nem véletlen, hogy északnyugati Magyarországon is együvé kerültek. A gömöri, kimmeri, gimiri szittyák ugyanis a Pontus vidékén laktak, akkor még a női ági leszármazás rendjét követték, mint vadász nép, mielőtt a királyi szittyák őket tovább üzték Kr. e. 670-ben, Európába. Eredeti nevük a lezg, georgjai (gyergyói) és kabárd nép szerint, akik örökségükben laknak, bántott, komort,, hőst jelentett s egyáltalában tévedés volt azt tartani, hogy az uzok, kovádok, kimmerek

és teutonok germán népek lettek volna,, mert azok is, valamint a hozzájuk tartozott oláhok (lázok) is szittyák voltak.

Afrika történetében is szerepeltek hajdan a hyksos szittyák és a pánd nemzethez tartozott fenniek. íme ott látjuk a magyar vonatkozású emlékeik mellett az *Oluki* és *Olluki Waddy* = oláh vápa nevű helységet és hegységet. Ez a Waddy-szó annál jelentősebb, mert ez ősi magyar szó, amely ma már alig fordul elő s annyit tesz mint «legelő» tehát «oláh legelő». A pásztorcelédeket ma is veláchok, fellákok néven nevezik az arabok Afrikában.

Oroszországban, a jász-sármások hazájában Riga mellett *Olaj*, *Yugoriában*, a magyarok őseinek egyik lakóhelyén, *Olá* nevű város és hegy mutatják, hogy ott élő szittyá őseink pásztoraitat mindenütt oláhoknak nevezték.

Finnországban szintén érdekes nyomokra akadunk. Ott van *Uláharma* = Oláhöböl, *Ulátha* helység, *Gajár* és *Hunán* nevű hegyek közelében. Ott van *Ulaja triusz* (etruszk) ami szintén azt bizonyítja, hogy a szittyá agathurzók, akiket etruszkoknak és agathurzoknak is neveztek a latin és görög írók – pásztorok törzseiket épúgy oláhoknak, oláh etruszkoknak, pásztor etruszkoknak nevezték, mint ahogy a Csinországban élt szittyá táhyk, oláhtáhnak hívták, a köztük lakott pásztor foglalkozású testvéreiket.

Ezek után nem fogják vádolni Anonymust azok, akik meg nem értették őt, mikor fordításaiiban a szolgákról, a magyarok kőműves és földművelő alácsairól, sclávjairól, valamint pásztorokról, oláhokról tett említést. Bizony tudniok kellett volna, hogy sem az agatburzó-bányaművelő (turzó) szittyákat, sem a pánd, jász, sármás, dáka, hun és avar népeket nem nyelte el a föld. Valamint azt sem kellett volna ölbe tett kezekkel nézni, hogy állítólag az oláhok miként pottyantak le az égből az avarok bukása után következő tiz év alatt, Árpád bejöve-

telég? Nekik oda kellett volna menni a történetírók műhelyébe és kutatni – vajjon hol voltak eddig ezek az oláhok? És hová tűntek el a szittyák hadviselő törzsei – hogy utódaik (még most is magyar családneveik daczára) a Titus, Flavius, Cornelius neveket veszik fel, akik a szittyá dáka népnek nem ősapái, de hóhérai voltak? Nem is az oláh történetírók szégyene ez csupán – de a miénk, magyaroké is, hogy nem kutattunk, e nagyon is érthetetlen dolog megfajtése után.

Ma már tisztán áll a dolog, hogy ezek az Árpád bejöveteleig itt bujdosó oláhok nem lehettek mások, mint a szittyá birodalmak bukásai után visszamaradt, magyar nyelvű szittyá pásztortörzsek. Mert tagadhatlan, hogy az oláhok nemcsak a Kaffkáz vidéki őshazában egy kenyérén éltek, tehát egy nyelvet beszéltek a magyarokkal, jászokkal, kimmeri (gömöri), kelta, pánd, dáka, hun és avarszittyákkal, hanem vándorlásaikban is mindenütt hűségesen követték hadviselő szittyá testvéreiket. Sőt a hajdani Nagy Magyarországbán, Baskiriában is velük együtt éltek őseik, a feltalálható emlékek tanúságai szerint. Még ma is együtt élnek ott utódaik, amint ezt az ethnografiai feljegyzések adatai a következőkben bizonyítják.

Ezek a feljegyzések francia tudóstól erednek, mert mi bennünk nincs semmi érzék a nemzeti eszme szépségei iránt s Kelet népeivel szemben az előkelő idegen szerepében hivalkodunk Nyugat előtt, amely egészen befészkelte magát keleti testvéreink piaczaira. Pedig nekünk is, az oláhoknak is volna mit keresni. D. Onville francia orientalista ugyanis írja «Mémoires de Littérature tires de registres de l'Académie Royale des Inscriptions et Belle Lettres» című művében (Tom XXX. p. 237-261.) a következő nagy fontosságú feljegyzéseket.

«Már Strabo szerint is Dákaország egy részét, az egykori Havasalföldet alánok lakták, a Fekete vagy Rum tengerig. (Az alánokat a későbbi írók palóczoknak vagy bessenyőknek neveztek.) *Ezek között a későbbi palóczok és bessenyők*

között szittyá pásztorok is laktak, akiket oláhoknak neveztek. Ebből tehát az következik, hogy a palóczi vagy bessenyő és oláh ugyanegy nyelvet beszélő szittyá nemzet.

Azok a tudósok – így folytatja a jeles francia tudós szavait – akik eddig az oláhokról írtak, mit sem tudnak a teketurkomán tatár földi oláhságról sem.

Pedig Edrisi világosan tanít róluk és közvetlenül a mai Baskírok mellé, a régi Nagy Magyarország közelébe helyezi őket.»

Tehát ugyanoda, ahol Plinius, Ptolomaeus, stb. szerint, a sármás szittyák *olaj, ulaj nevezetű törzse, (Olajbég elődei) Kr. e. 500 év körül laktak, mikor a bessenyők a Kaspi- és Aral-tó vidékén, vagyis a fehér kazárok, arab, hun ugorok, jászok és kunok szomszédságában laktak.* Akkor még valamennyien a szittyák magyar nyelvét beszélték, amint azt magyar hangzású családnevek kétségtelenül bizonyítják mai napig is.

Az összehasonlító nyelvészet hiába igyekezett megfosztani a szittyá nemzeteket attól, hogy testvéri kapcsolatuknak öntudatára ébredjenek. Immár időszerűvé vált a XX. században az általános emberi érdekek korszakában, a szittyá népek testvériségének megértését hangoztatni.

De nézzünk csak szemébe annak a ráfogásnak is, vajjon lehetséges volt-e Árpád előtt teljesen kipszttítani a magyar nyelvet az alig 146 éves római és alig 10 éves frank-germán uralomnak úgyannyira, hogy az oláhok már latinul, az uzok, kovádok, gömöriek, matyók, jász-sármások, tahók (dákok) és szabad dákok¹ germánul vagy

¹ A gepida név alatt a szabad dákokat értették a római írók. Egy Alsókosályban talált feliratból azt következteti Hunfalvy, (az oláhok története I. kötet 91. lap) hogy a határontúli «regio transvallum» alatt a «gyepüntúli» tehát szabad dákok országa értendő. Ezek a gyepüntúli dákok, a gepidák a római uralomtól függetlenül éltek, a jászok mellett s a római uralom bukása után, Erdélyt a dáka nemzet számára viszaszerezték. Mert hát Hunfalvy is elismeri, (Goos Károly után), hogy Trijánus győzelmei által az európai dáka nép nem semmisült meg. (Az oláhok története I. kötet 105. lap.)

szlávul beszéltek volna, mikor Árpád vezér a szittya ősök birtokába lépett?

Erre nézve mértékadó, hogy mennyi ideig uralkodtak ott a magyar nyelvű szittya népek és meddig bitolták az uralmat a rómaiak és frankok?

A bányamivelő szittya *Thurzó* (földet feltáró) nemzet Erdélyt és Kis Szittyaországot már a történelem legrégebb idejében bírta. Tehát a legrégebb őslakók a thurzó szittyák voltak, akiket thyrzó, agathyrzó, agathurzó néven, görögösen pedig etruszkoknak neveztek s magyar nyelvű népnek mondanak az újabbkori történétírók.

Magyar nyelvű nemzet lakott a Duna-Tisza között is, a nagy alföldi síkságon, a Kárpátokig, amennyiben a jászokat már a Rig Védák, a Zend-Aveszta, sőt a legrégebb csin és arab kútfők is említik a görög írókkal együtt, Jád, Ját, Jazyg, Japyg, Gászi, Jászi, Jászu nevek alatt. És egész a Balti-tengerig találjuk nyomaikat, a lengyel krónikák adatai szerint. A jász nép ma is a magyarokkal egy nyelvet beszél, akkor is egy nyelvet beszélt a közvetlenül körötte lakott szittya népekkel.

A bányaművelő thurzók után jöttek a tahó- vagy dákaszittyák az aranytermő Erdélybe. A dáka nemzetnek Európába került törzséről, s Zamolcs szereplésével tesz említést a görög történelem, aki Krisztus születése előtt 580-ban született a dáka királyok családjában. Herodot szerint Pythagoras tanítványa volt s kormányzata a dáka nemzet erkölcsseire, az igazságszolgáltatás tisztaságára, szóval a közélet nemesítésére fektette a fősúlyt. S tényleg eredménynyel. Mert az ókori írók – Herodot is – a dáka nemzetet úgy említik, mint a szittya népcsalád leghatalmasabb, legigazságosabb és legkiválóbb tagját, így értjük meg aztán Nagy *Sándor* makedón királynak kijelentéseit, mikor azt hangoztatta sokszor, hogy büszkén vallja magát dáka eredetű makedónnak, a dáka nemzet tagjának anyai ágon, mert abból a fajból származik, amely az adott szót soha meg nem szegi, mint más

nemzetek a szövetségi esküt, hanem szentnek tartja. Tudnunk kell ugyanis, hogy Gothila dáka király az ő leányát, Medopát, makedón Fülöphöz adta nőül s így anyai ágról Nagy Sándor csakugyan a dáka szittyá nemzethez tartozott, mint Jordanes írja.

De visszatérve a legbölcsebb dáka királyra, Zamolcsra, meg kell említenünk, hogy e név egyjelentőségű a Szabolcs névvel, amit felesleges letagadni a pánszláv tudósoknak, mert a dáka nemzetnek Ázsiában fenmaradt utódai közt, épen a Teke turkománok közt él a Zamolcs nemzetség, mint zabolcs nevű néptörzs. A dáka népek hegyvidéki őshazájában pedig, a pontusmelléki Dáhásztánban, szintén él (az Apponi, Szombati, Karácsai, Kosa, Csebi stb. nemzetségek között, akik Besse Károly János előtt könyekig meghatva hivatkoztak a magyarokkal való atyafiságukra) a Beszlényi nemzetség, amely nem lehet más, mint a hazai Meszlényi család ott maradt ága. Ógyallai Besse Károly János, József nádorhoz felterjesztett jelentéseiben leírja, hogy ezek az ott maradt véreink mennyire óhajtják a velünk való rokonság emlékeinek felújítását, felkutatását: ámde sem Besse jelentései, sem Körösi Csorna tudósításai nem bírták megmozdítani a magyar társadalom szívét néhány pályadíj erejéig sem, miután bennünket ez a kérdés sem lelkesít annyira, mint az angolokat, norvégeket az északi sarkvidék felfedezése.

A többi dáka fejedelmek között megemlíthető Sármas (Sármisnak írták a latin írók), Durban és Teke király (Decebalus = Tekebáál). Teke király Rómát 17 évig hűbéresévé, adófizetőjévé tette, azonban Kr. u. 105-ben Traján császár viszályt támasztott a szittyá törzsek között, akiket aztán meghódított, még ma is borzalmas kegyetlenséggel alapítván meg a római uralmat azon a földön, amelyen, a történelem tanúsága szerint, addig mindig szittyá népek laktak, tehát szittyá volt a közélet nyelve. Ám Kr. u. 105. évtől fogva a római nyelv lett úrrá a közéletben, de valóban pünkösdi királyság volt dicsősége

mert nem tartott tovább 146 évnél. És ez idő alatt is a leigázott szittya népek ifjai előtt iskolák hiányában nem lehetett megkedveltetni a latin nyelvet, bizony nem lehetett oly módon latinositani, mint ma a rumánok teszik, akiknek még sem sikerült a magyar emlékeket teljesen kipusztítani a hajdani Dáka és Kis Szittyaországból.

A pünkösdi királysághoz hasonló római uralomnak azonban Decius császár alatt, Kr. u. 251. évben, örökre vége szakadt. Ismét szittya népek birtokába került az ősi haza s mai napig is abban maradt. Ugyanis a pontusvidéki dákaszittyák törzse, a gótok, akik Priscus Rhetor szerint a kunokkal egy nyelvet beszéltek, a későbbi bessenyő, kun és palócz, azelőtt pedig géta vagy dáka nevek alatt szereplő harcias, kalandvágó nemzet, felkerekedtek erdős hazájukból és megboszulandó a fajtestvéreiken elkövetett kegyetlenségeket, ráütöttek a római légiókra. És mire magukhoz tértek a dicső légiók, ismét adófizetőivé lettek a szittya népeknek, míg aztán 274-ben Kr. u. egészen megtisztult tőlük Dákia, mely ismét Erdőelve (Erdőn túl) lett. A római uralom tisztviselői épügy találták magukat, mint a Bach-korszak német beamterei, akik közül azok jártak legjobban, akik itt maradtak, beházasodtak és megmagyarosodtak. Anonymus ugyan még Árpád bejövetelekor is – a római egyház iránti hódolata folytán – a rómaiak birtokának mondja Pannoniát, ahol római hadseregeket lát még az avarok utáni korszak «lején is. Oóth testvéreink azonban csak 134 évig bírták a hatalmat, mert a sokkal hatalmasabb hun népet is idehajtotta a kényszerűség és Kr. u. 385-ben Balambér hun király kezére került az ősi haza.¹

¹ A gót és géta elnevezés ugyanegy nemzetre vonatkozott, amely magyar nyelvet beszélt és a szittya a népcsaládhoz tartozott. Igazolja ezt a massageta elnevezés is, mely tatár nyelven *sa* – «víz» és *ma* = «mellék» szavak összetételéből alakult és vízmelléki geta népet jelentett, amely nép a vizigót névvel egy jelentőségű. Azonkívül a geta-gót, nép alatt, még több szittya nép is szerepelt. Így

A thurzó, jász, sármás, dáka, gót-géta szittyák örökségét 385-től 564-ig, azaz 179 évig bírták s így érthető, hogy miért mondotta magát Attila a rómaiak előtt Isten ostarának és miért éltek a gótok és hunok testvéri közösségben, de egymással versengésben, viszálykodásban, mint azt a valódi magyar természet megkívánja, ha vaskezü emberek, mint Attila és Mátyás nem zsarnokoskodnak felette. A szilaj vérű magyarok másképp nem kormányozhatók. A parlamentarizmus elméletei csak igen

voltak tyragették, thyssageták, jazigeták = (jász-szittyák), akik a hindi nyelven = dsita, görög nyelven = szhytha, magyar nyelven = szittya nemzet tagjai voltak és nyelvét beszélték. Épügy mint az izraelitáknál Rubens, Simeon, Levi, Juda stb. nemzetségek is különböztek ugyan egymástól, de ugyanegy atyának fiai és egy nyelvű nemzet voltak. A geták és gótoknak nemcsak a szittyá nemzethez, való tartozandóságát, de sőt a hunokkal való ugyanazonosságát igazolja Procopius is, De bello gallico Liber IV. és Pincerthon. Recherchez sur les Scythes ou goths. .. pag. 176. Procopius ugyanis azt írja: «Massagetæ, quos nunc Hunnos, Apellamus.

Igor idejébéli, XIII. századbeli orosz énekekben, a polovcz vagy alán leányokat *gót* szüzeknek hívták. Az oroszországi polovcz nép, a hajdani bessenyők, kunok ivadékai, a magyarországi palócokkal ugyanegy nép. Érdemes lenne a két néptörzs tagjainak egymással a philokartikus egyesületek – képes levelezőlapok – révén megismerkedni, később aztán továbbfejleszthetnék a néprajzi adatok gyűjtését.

Priscus Rhetor szerint Attila hunjai és gótjai egy nyelven beszéltek.

Michaeles Mátyás Lengyelország Chronikájában 1582-ben, a palócok nyelvvel megegyezőnek mondja a krimi vízmelléki vagyis vizigótok nyelvét.

Aeneas Sylvius pápa 1570-ben Széchy Dénes esztergomi érsekhez írott leveleiben az Ázsiában maradt gótoknak megtérítésére buzdítja a magyar klérust, a góthokat a magyarok rokonainak állítván.

Zittai Péter a Monumenta Boemiae című művében, 1784-ben a góthokat a magyar nemzet tagjainak mondja.

Az avar, dáka, hun, massageta, geta népeket ugyanegy nyelvű nemzeteknek mondják. Strabo Liber VII, Plinius Lib. IV. Cop. 12, Justinus Lib. XXXII.

bölcs nemzetnek ajánlhatók. A hun és gót szittyák versengése is végzetessé lett volna a szittyá uralomra nézve, ha nem lépnek nyomukba azonnal az avarok, akik nem engedték közprédává lenni szittyá őseik hagyatékát, hanem azt birtokukba vették s nemcsak megtartották Kr. u. 564-től 870-ig, azaz 306 évig, hanem megadták a kegyelemdőfést is a római imperiumnak s ezzel befejezték a latin és szittyá nyelvű két állam közt is a leszámolást. De ők sem élvezhették hódításaiknak gyümölcsét sokáig. Belső vízályaik ismét az államiság felbomlását idézték elő. Ekkor aztán tiz évi időköz múlva, tiz évvel az avarok bukása után, megjelentek a kereszténység örve alatt kegyetlenkedő frank-germán szomszéd nemzetek, akik a hittérítés czéje alatt a rómaiakat is felülmúló embertelenséggel igyekeztek a magyar szót kiirtani a föld színéről. Szinte provokálták a megtorlást, amely nem is maradt el a honfoglaló magyarok részéről, akik nap-nap mellett hallhatták az itt talált avar testvérek ajkáról elmesélni a frank-germán népek borzalmas kegyetlenkedéseit. Mert valószínű, hogy Árpád népe már az ősi hazában értesülést nyert a testvéreiken elkövetett kegyetlenkedésekről s ez magyarázza meg azt a tényt, hogy az itt lakó népek mint szabadítót üdvözölték és zsarnokaikat cserben hagyva, Árpád elé siettek, aki azonnal megjelent, mihelyt az avar birodalom bukásáról értesült. Elképzelhető-e tehát, hogy az avarok, jászok, sármások földjén tiz év alatt szlávokká alakult volna át a magyar nyelvű őslakosság?

A magyarok aztán ezer évnél tartósabb időre birtak itt államot szervezni a magyar nemzeti eszme uralmának *Nem kegyetlenséggel, nem elavult ókort elméletekkel, de a legemberségesebb, a legtestvérőbb, a legtartósabbnak bizonyult államszervezettel, megelőzván a kereszténységet a jogegyenlőség, testvériség, türelmesség elveinek megvalósításával, amelyeket Európa még mai napig is csak frázisaiban ismer és hirdet.*

Ha tehát a rómaiak uralma 146 évig, a hunoké 180 évig, az avaroké 306 évig, a gótoké 134 évig tartott, a magyaroké 1017 év óta tart, az őslakó jász, thurzó és dáka népek pedig Krisztus előtt is már ezer éven át itt uralkodtak, akkor minő jogon követelik a latin szerzők, hogy épen a rómaiakról nevezzék el a dákaszittyák, hunok, avarok egyik tartományát Dakiának ma is, mikor ennek a *kincses földnek*, mint a rómaiak nevezték, a dákaszittyák nyelvében is *Erdőelv* volt az igazi neve? Hiszen Perzsországban ma is *Árdeálnak* hívják az egyik erdős tartományt, ahol mintegy 6 millió tádsi él, a hajdani dákaszittyák második ázsiai törzsének utódai, a teke-turkománok szomszédságában. Mert nemcsak a mai Erdélyben és Dáhásztánban laktak dáka-táhó népek, hanem Hindi-, Csin- és Japánországban is.

A japáni és csinországi történetírók jól tudják, hogy a *tahy* vagy *tay*, czungár stb. néptörzsek velünk való atyafisága bebizonyított igazság. Hindiországban Dacca és Datia nevű város és tartomány szintén a dákaszittyakra emlékeztetnek bennünket, a pánd-sáb, hun-avar, Bihar, Balug (Baluch) Pécs-avar tartományokat és népeit nem is említve.

De hát nálunk csak a lappokat keresték, aztán a finneket is kezdték látogatni. Vámbéry pedig kutatott a törökök között is, anélkül, hogy sejtelve lett volna a magyar nyelvű szittyák őstörténetében nagy szerepet játszott dáka és pánd nemzetről. Így aztán csak a legújabb korban kezdték Horti Pál és mások megérteni Körösi Csorna Sándor kutatásainak nagy jelentőségét és útmutatását, mikor már a külföldi tudósok kutatásai a szumirokról teljesen igazolták a kigúnyolt, meg nem értett Horváth Istvánt, akit egyik munkájának kiadásában a magyar kiadó maga engedett pellengére állíttatni Kollár által, helyet adván «A történet kiigazítása czimen» egy olyan Zárszó megírására, amely az összes itt élt honfoglalás előtti dáka vagy géta, thurzó, avar és jász-sármás népeket mind szláv

nyelvű népeknek hirdette, elferdített szláv szavak segítségével. Ezt az iskolát az összehasonlító nyelvészek páratlan sikerrel alkalmazták a magyarság ellen egész a legújabb időkig.

És íme a Bjela-hora és Szvatopluk stb. nevekről most derül ki, hogy ezek az ősi szláv nevek csak újabkori hamisítványok, mert nem szláv neveket viseltek az itt élt népek és városok Árpád bejövetelkor, hanem magyart. *Bihar* nevű Hindi-tartomány emlékére nevezték el szittyá ősaink a magyarországi *Bihart* még Árpád bejövetele előtt. A *Szvatopluk* nevet is hiába faragták ki Szvente-polugból a krónikások, akik a XIII. században már az addig Szentepolug nevet így írták: Szvatopluk. Kollár hiába dicsekedik tehát, hogy Felső-Magyarországon szlávok voltak az őslakók, lévén Szvatopluk szláv hangzású név. Mert íme Hindiország ethnografiai adatai azt bizonyítják, hogy a Baluch név ott ma is él. Balugisztán és Bihar-tartományok a bihari, valamint balugi népek élő czafolatok arra is, hogy hindiszittyá törzsbeliek voltak ősük is, amint a Zend, Szenté, Szende, Szentes nevektől semmiféle szláv nyelvészet nem fogja eltagadhatni, hogy azok ősmagyar szavak.

Mikor volt tehát ez az ország szláv, germán, latin népek őshazája? ezt kérdem tisztelettel a nemzetiségtektől.¹

¹ Az oláhok két-három, nemrég eloláhosított helységnév alapján, maguknak követelik s az összehasonlító nyelvészek és választójogi korifeusok az oláhoknak oda ítélik egész Erdélyt és Magyarország nagy részét. Az André-féle nagy térképkiadó műintézet, már úgy is tünteti fel Magyarországot. Mi megfordítjuk az összehasonlító nyelvészet fegyverét és néhány szó helyett 234 magyar helységnévet sorolunk. Jel annak bizonyítására, hogy a mai Rumánország őslakói magyar nyelvű kunok, bessenyők, jászok, csángók voltak. Magyar nyelvű nép lakta a következő helységeket még a múlt században is: Aczél most Oczél, Aczélfalva most Oczelén, Ocsúd most Ocsuduúj, Akna m., Okna, Alfalu m. Albulest, Almási elpusztult. Angyalos m. Angelest, Ánkucz, Aradfalva m. Horo

Bizony érdeemes lenne a bőkezű alapítványt tevő magyar, honfiaknak verses drámák mellett arra a kérdésre is jutalmakat kitűzni, hogy tényleg mikor voltak itt szláv, germán és rumán nyelvű államok és nemzetek? Hiszen látjuk, hogy csak az összehasonlító nyelvészet csinált szittyá népekből szláv, germán és latin nyelvű népeket.

Mindig magyar nyelvű nép lakott itt az ősidőktől fogva. Leszámítva a rómaiak pünkösdi királyságát, a frank-germánok 10 évi portyázását és a törökök táborozását *a magyar nyelv itt mindig uralkodó államnyelv volt egészen addig az ideig, amíg az olasz és osztrák bújto-*

distye... Árpás m. Horpázu, Babos m. Babusa, Babosfalva m. Bjbijjusénj Bácsfalva m. Bacsest, Baja m. Bogata még 1647-ben 6000 magyar r. kath. lakossal, akiket az olasz papok beleolvasztottak a latinizált rumánságba, amely végül elszakadt Rómától. Bakó, m.; Baku. (Ennek magyarjakosságát István vajda és leánya magyar Margit buzgón védelmezték. Margit 12 magyar szerzetes számára kolostort is alapított, a bakói magyar püspöki székesegyház szomszédságában. Sőt Vazul vajda és Puha, Moldova főpapja megintették a magyar egyház engesztelhetlen ellenségeit, az olasz papokat, hogy ne latinosítsák, ne rumanizálják a magyar népet s ne üldözzék a magyar papságot. Banka, Balamer m. Balaimirest, Barát m. Bäräcz, Barátos m. Brátos, Bárd m. Bárdul, Boriád m. Berlát, Barlicsfalva m. Barticseszt, Bacsa m. Basau, Bozga, Becsetfalva m. Beeseszt, Békás m. Bikazul, Belcseszt m. Holocseszt, Bene, Benefalva m. Benest, Berendfalva m. Berendest, Berkenyés m. Berhenest, Berkes m. Berbécstül, Berkó m. Berku, Berkofalva m. Bergován, Bérlest m. Horlest, Berzencz m. Berzunez. Besefalva m. Besest, Besnyős m. Bizigest, Bócsfalva m. Bucsest, Boda, Bodfalva m. Budest, Bogáta, Bogdánfalva m. Bogdánest, Bor-dás m. Borde, Borzfalva m. Borzest, Botosfalva m. Botosát), Bozó m. Buzeu, Bozofalva m. Bosotén, Buda 3 helység volt e néven. Budafalva m. Budest, Bugacz m. Bogicze, Busafalva m. Búsén, Burjánfalva m. Burjanest, Büdöskő m. Bidesku, Csakló m. Csokién, Csalános m. Csalonest, Csatárfalva m. Csatáres, Cser m. Csernal, Cseh, Csurgó m. Csumbul, Csürgés, Darabfalva m. Darabán, Dédes, m. Dedest, Derecske m. Dereczka, Diósfalu m. Diószén, Diókeszi m. Diókecze, Diószeg, Doftyán m. Doftiána, Doftor, Donafalva m. Rekitén, Dormánfalva m. Dormános, Dsidafalva m. Dzsudén, Éleskő

*gatóknak sikerült a félrevezetett magyarságot az öngyilkosság tervének megvnyerni 1849-ben, amit 1867-ben követett a másik végzetes tévedése, a magyar nemzeti eszme megtagadása, elalkuvása, a Bach-korszak állambölcse-szeinek nemzetiségi babiloni elméletét elfogadván.**

Pedig mily nagy kár volt alku tárgyává tenni a magyar nyelv jogait ebben az ősi, magyar dicsőséggel teljes szent hazában! Hiszen történeti tény, hogy az itt íakott oláhok is magyar nyelven beszéltek, mint ahogy a velünk lakott gömöri, csángó, tahó, jász stb. néptörzsek is magyarul beszélő népek voltak mindig, daczára jazygsramjita és dac torzneveiknek.

m. Heuliska, Erdőfalva m. Ardeván, Eresztő m. Hereszteul, Eszkorcen, Eszperez m. Speriecz. Farkas m. Farkasa, Farkasfalva m. Farkasén,, Fedelesfalva m. Fedelesén, Feketefalva m. Fiketest, Feredő m. Feredén, Foksány m. Foksán; Fonofalva m. Fonoán, Kajtár m. Gajdár, Galocz ma teljesen latinizált rumán, Godrafalva m. Godra, Gorzafalva m. Gorzest, Gyalu m. Gyülést, Gyulafalva m. Dsulest, Halas m. Halaucsest, Halastó rh. Helestin, Halom m. Holmi, Hong m. Hongul, Hártyán m. Hartiona, Hasznosfalva m. Hasznosén, Helta vagy Kelta m. Helteu, Herló m. Herlocsest, híres szépségű magyar temploma volt, Hidegkút, Hilib, Hodora, Horgos m. Horgyest, Horka, Magyar Korn m. Korn Ungar, Huszárfalva elpusztult, Jakabfalva m. Jakubest, Janók, Jánosfalva m. Jánosén, Jászvásár m. Jassy-Jeromosfalva elpusztult, Kakasfalva m. Kakasén, Kálmánfalva m. Kálmánest, Magyarkelő m. Vád-Ungur, Magyar kerület m. Czinut-Ungar, Magyar Mordisen m. Mordsinini Unguri, Magyarok Szabadja m. Slobozia Ungurén, Majsza m. Mojsa, Mánfalva m. Monest, Mátéfalva m. Matien, Matkó megszűnt, csak Pestmegyében él emléke a Matkó pusztá nevében, Medelén, Méra m. Mira, Mérefalva m. Mirest, Mérge m. Merdest, Milko magyar püspöki székhely volt, Mojnest, Mojnepataka, Nádás m. Nadasin, Nagypatak m. Nalemare, Nővér, Nyáras m. Nyerucza, Nyires m. Nerezsul, Ócsa m. Ocse, Onfalu m. Onest, Óriásokhalma m. Modzilla oriasilor, Pávafalva m. Pavanest, Pabolpatak m. Valeare, Ponczfalva m. Ponczest, Pusztina m. Pusztian, Reese, Rekedtő m. Rakatan, Rekettyó m. Reketosza, Rekettyés m. Rékélest, Rebécze, Répa, Kalugyerpataka m. Kalugyermásé, Karácsonkóm. Piatra, Kászonm. Kaszinul, Ketris m. Ketrisu, Klézse m. Kléza, Komán, Kománfalva m. Kamanest, Komántéb m. Kománderest. Korád m. Korádul Kod-

Tudjuk ugyanis, hogy a középkori Oláhország nevét azoktól az állampolgároktól vette, akik Drágó s vezérlete alatt költöztek ki Magyarországból, akik *épen a latin oltár nyelv elől akartak menekülni a bessenyők, kunok üressé vált otthonába*, miután a tatárok Jászvásár közeléről kiűzték az, ott élt lakosságot, kardélre hányták. Már most azt kérdezzük, *ugyan miért menekültek a Máramarosban élt magyar állampolgárok a magyar oltárnyelv elől, ha az oláhok latin nyelvű nép, román utódok lettek volna?* Ezt jó lesz azoktól a lelkészekről megkérdezni, akik a magyar görög kátholikus püspökség felállítására ellen olyan ekeseredetlen tiltakoznak s a nemzetiségi törvényt még több hibával akarják megtoldani.

nár-, Kovászna-, Kozló m. Kozleu, Kóvár m. Kovárlni, (Attila korában Hunnivár volt a neve), Kövesd m. Kujesdu, Küsten, Kusbikk, Lakosfalva m. Likosen, Lápos m. Lopus, Léczfalva m. Léczest, Lélfalva m. Lélest, Leontinfalva m. Leontinest, Léva m. Leova, Ludas m. Ludasa, Lukácsfalva m. Lukacsest, Lunka, Macskás, Madaras m. Madaraest, Máglya, Magosfalva m. Magosest, Magyarfalva m. Ungurén/Magyarfalva m. Madsirest, Magyarai m. Unguri, Románvásár m. Román, mind magyar nyelvű székelyek lakták. Sófalu, Solymár m. Sojmarest, Somlyó, Sospatak, m. Sorata, Sóviz m. Szoviza, Szabócs m. Szabosia, Szabófalva m. Szabván, Szalánk m. Eszlenek, Szaloncza/m. Szalonczul, Szamos m. Szomucz, Százkut m. Százkutul, Szébel m. Szebul, Székelyfalu m. Szabujen, Székelypatak m. Székulyáska, Szépváros m. Tirlulfrumoz, Szeredvásár/püspöki székhely, híres búcsújáró temploma volt, Szikla, Szőlőhegy m. Tiszest, Szucsáva (Engel szerint hajdan a dáka nép korában. Szücsök névvel bírt).

Szücs, két falu a mai Suczáva mellett, ma már nem léteznek: Talpas m. Talpiczi, Talpa, Tamásfalva m. Tamásén, Torko, Tázlo m. Tazloul, Teczkófalva m. Teczhán, Terebes, Tolvajpatak m. Petricsik, Törtetfalva m. Turtujest, Turló m. Turlni, Ülészó m. Ileszko, Űrményes m. Urminésul-Valén, még 1840-ben mind a 3300 csángó lakosa tudott magyarul beszélni, Jerney tanúsága szerint. Varuncs m. Vranes, Vazló m. Vazlu, Visonta m. Vizantia, Völcsög An. Belcsugul, Zapold, megszűnt létezni. Összesen tehát 234 magyar nyelvű helységről tudott még 1840-ben beszámolni Jerney János. Néhány évszázaddal azelőtt az egész mai Rumánország lakossága magyar nyelvű népek voltak.

Bizony magyarul beszélő nép voltak ám a máramarosi oláhok akkor, amit 'bizonyítanak helyiségeik és családjaik tiszta magyar nevei.

A Bálk, Igefi, DrágoFcsaládok nevein kívül, a többi család is mai napig magyar nevet visel, még pedig ősi magyar családneveket, mint azt körösi Csorna Sándor óta számosan konstatálták. Így pl. a Jurka, Jorga család-név is a hajdani Jurika, Yurka ősi *szittyá nemzetség* nevét viseli. Helységneveik nemcsak M áram árosban (Gyulafáivá, Budfalva) a hindiszittyá őskori emlékekre vallanak, hanem történeti tény, miszerint a Máramarosból akkor kivándorolt oláhok összes községeinek magyar nevük volt. Hidegkút, Sópatak, Bedőháza, Nádaspatak, Magasmart, Egrespatak, Kőkút, Tövismező, Kopácsfalva, Bükkös, Deszefalva, Sugatag neveiket csakis magyar nyelvű lakosságtól kaphatták. Mert akkor nem avatkozott bele a kormány nálunk is abba, mint az oroszoknál és rumánoknál régóta szokás, hogy milyen legyen a község neve? Maga a nép adta községének a nevet s ha magyar nevet adott, azt adták tehát, amilye volt. Ez azt jelenti, hogy abban a községben magyarok, illetve magyar nyelvű népek laktak.

De oklevelek is bizonyítják, hogy a magyarok, kunok, székelyek és oláhok nemcsak egy kenyéren éltek, hanem egy nyelven imádták az Istent is, ugyanabban a templomban. *Sőt épen az oláhok tiltakoztak legerősebben az ellen, hogy a holt latin nyelvet erőszakolják rájuk, miután Gyula vezér alatt elfogadták a kereszténységet s a görög nyelvű egyházi rítust már inkább szabadelvébbnek tartották, mint a latint, amelyet gyűlöltek az összes szittyá nemzetek.* Elöttem legalább határozottan rokonszenyes az akkori máramarosi oláhok tiltakozásábaJatin nyelv ellen, amely nagyban hasonlít a Vatha nemzetség-tiltakozásához a gyűlölt római nyelvnek térfoglalása ellen. *A latin nyelv aztán, amint otthonra lelt itten, rettenetes kíméletlenséggel pusztította el minden emlékét a magyar*

nemzet őstörténelmének... Ez az oka, hogy a magyar társadalomból végkép kihalt a nemzeti eszme iránt való érzék Ez az oka, hogy az elkorcsosult magyarság hűtelen a nemzeti eszméhez, kigúnyolta Széchenyit, Horváth Istvánt, Körösi Csorna Sándort, ellenben az oláhok rajongással tudnak lelkesedni hóhéraik emlékéen is. gyermekeiket Titus, Flavius, Trajanus névvel róluk nevezik el, őseiknek képzelvén őket. A magyar alföldön ellenben nem találunk egyetlen magyar lelkészt sem, aki figyelmeztetné a szülőket, miszerint az olasz és német szentek keresztnéve mellett, talán megérdemelne honalapító Árpád is egy kis helyet, a magyar nép szívében.

Elszomorodva láttam pl., hogy a legmagyarabb alföldön a színmagyar nép sehol sem adja fiának Árpád apánk nevét, hanem még ma isí csupa Rókus, Henrik és efféle neveket kapják a magyar anyák fiúgyermekei, mint akkor, amidőn tűzzel vassal pusztították a nemzetünk múltjára, őstörténelmére vonatkozó emlékeket.

Azért kellett majdnem egy évezrednek elmúlni, amíg hosszú kábultságából kezd felébredezni a magyarságban is végre a szittya nemzeti öntudat, hogy egymásban és az őt környező nemzetekben felismerje a fajtestvért. Az oláhok és magyarok kétszeres érdeke kölcsönösen kutatni e kérdésben a valóságot, a jmi nem nehéz djjog, ha helyes nyomon járunk. Mert vannak adataink bőségesen, csak össze kell azokat gyűjteni. E helyen csak néhányat említek meg.

A leleszi barátok az oláhokat és székelyeket, egy 1300 év táján kelt oklevelükben határozottan egy nemzetnek mondták, ami azt jelenti, hogy egy nyelvet is beszéltek. A magyarok között, Zala-, Gömörmege lakosai között, az Árpádok alatt léteztek olyan falvak, amelyik oláh névvel állanak kapcsolathán. Az is tény, hogy Máramarostól kezdve egészen az Olt vizéig s le a Dunáig, Gyogyevóig, Jászvásárig mindenüt magyar helység és családnevekre találunk, amelyeket latinul beszélő nép nem ürt volna meg a körében, amint az osztrák uralomnak

is az volt első teendője, hogy egy 1850, évi márczius 8-ikán kelt körrendeletben megparancsolta az erdélyi lapoknak, miszerint az oláhokat ezentúl ne oláhoknak és nimánoknak, hanem románoknak kell nevezniök, nehogy eszükbe találjon jutni a gyulafehérvári káptalan iratai közt utána kutatni valamelyik újságírónak, vagy történetírónak a Havaselvi oláh vajdák levelei után. E levelek egyikében pL Péter oláhországi vajda 1584-ben arra kéri az erdélyi helytartóságot, hogy olyan embert küldjenek ő hozzá, aki vele magyarul beszéljen. Sőt még 1655-ben is Konstantin havasalföldi (havaselvi) oláh vajda *magyar levelet ír Rákóczy Györgynek*, Illés Sándor moldvai oláh fejedelem pedig 1668-ban Apaffy Mihálynak *az akkor még magyar nyelvű Jászvásárból magyar leveleket küld*.

Amikor tehát a kuczó-oláhok küldöttsége itt jár nálunk és itt panasolja el a szerb és görög testvérektől szenvedett sérelmeit, a magyar nemzet önmagának tartozik azzal az elégtétellel, hogy eszébe juttassa oláh testvéreinknek közös múltjának emlékeit, *amelyek világtörténeti jelentőséggel bírnak, mert a szabadságot, a testvériség ügyét szolgálták közösen, a fajgyűlöletet, szolgaságot terjesztő római és szláv törekvések ellen*. Az már aztán csakugyan a jó izlés dolga, hogy ha saját érdekeik ellen a jövőben is álrómai néven akarnak ellenünk fellépni, vagy pedig visszatérnek a történelmi oláh névhez, a magyar oláh testvériség elvéhez, amelyet mind a két nemzet ősei követtek.

Annyi tény_± hogy mind a két állam vezető egyéneiben meg van a hajlandóság erre, sőt számottevő munkák jelentek meg a rumán sajtóban is, amelyek a két faj közeledését sürgetik.¹ *Ámde a jóakarát nem elég, ha az nem*

¹ Rendkívül érdekes és bennünket közlelő érdeklő értékes munka jelent meg nemrég a romániai könyvpiacra. A könyv címe «Rumania és a Balkán félsziget.» Szerzője *Secca György*, a romániai bírói kar egyik legtekintélyesebb tagja, aki nemrég még a romániai külügyminisztériumban teljesít diplomáciai szolgálatot.

A könyv Rumania külügyi politikájának feladatát veszi sorra

nyilatkozik tetteiben. Pedig alkalom lett volna elég mikor a rumán túlzók, akik magyar állampolgárok, nem átallották megvádolni a magyar nemzetet egész Európa előtt. Mert amíg a hazafias oláhság részéről nem látják semmi jelét sem a közeledésnek, sőt hallgatnak akkor, mikor a megbántott magyarság előtt tisztán állott a helyzet, hogy «aki nincs mellettünk az ellenünk van» addig kétszeresen meggondolandó, vajjon ne helyezkedjünk-e mi is a hallgatólagos, tétlen jóakarát álláspontjára, mint a hazafias magyar oláhság? Ha pedig a cselekvés ideje bekövetkezik, vajjon nem lenne-e helyesebb tőlünk a makedón állam visszaállításához nyújtani segítő kezét, hálából Nagy Sándor emléke iránt, aki büszkén vallotta magáról, hogy ereiben a szittyá-dáka ősök vére folyik ... De talán kiábrándulnak oláh testvéreink is a latin-római eredetnek anyáikra nézve megszegyenítő meséjéből ... Mert hiszen az ősi szittyá vér az ő ereikben sem válhat vízzé.

A kuczó-oláhok küldöttségének tehát köszönettel tartozunk, hogy felfedezték bennünk a régi jó testvért. Jielyes nyomon járnak. És ha az angol, norvég, svéd

s szerzője kifejezést ad annak a véleményének, hogy *Rumániának ápolnia kell a Magyarországgal való baráti viszonyt.*

Szerző szerint ma is igen nagy azoknak a rumán államférfiaknak a száma, akik a legnagyobb hódolattal emlékeznek meg Andrassy Gyulaérdemeiről, magas politikai erényeiről és nagyszerű diplomáciai tapintatáról.

A szerző azután annak a véleménynek ad kifejezést, hogy a két ország közötti alliancenak tartósnak és erősnek kell lennie. A balkáni helyzet s a folytonos zavarok is szükségessé teszik e szövetség fentartását. Ám nem elég csupán a hivatalos szövetség hanem arra kell törekedni, hogy ez a szövetség a két ország úpeit is közelebb hozza egymáshoz. A magyarok és a rumaniaiak őszinte barátsága alapja lehet egy új hatalmi erőnek.

Gyűlölség helyett szeretet; ellenséges és harcziás indulat helyett őszinte kívánság a közeledésre: ezek az utak, melyek a teljes barátságra vezetnek Secca szerint.

nemzetek expedíciókat küldenek az északi és déli sarkvidékek felkutatása végett, a magyar és oláh nemzetnek is önmaga iránti kötelessége lenne tisztázni ősi eredetük, fajrokonságuk kérdését, az őstörténeti kutatások nyomain, Ha a magyar újságírók egyesületének illustris elnöke e ezélből megtenné a kezdeményezést s az összes hazai lapokban az egyesület felhívást bocsájtana ki, nemcsak a magyar közönség áldozna erre a célra, hanem talán Rumánország társadalma is követné a példát. Sőt az sem lehetlen, hogy a két testvér-nemzet művészei kölcsönösen támogatnák a közös törekvést, a két együttműködő expedíció költségeit igyekeznék beszerezni. Valamikor a Kaff-Jcázban az oláhok és székelyek ősei s még Kunországban is egy templomban, egy nyelven imádkoztak. Miért ne működhetnének Budapesten és Bukarestben együtt, egy-egy előadáson a két nemzet művészei, az ősök szép templomaiban? Az olasz és német zeneirodalom kitűnőségeinek hazafias példáját követhetnék a magyar művészek is. S ha az olasz és német zene nagyban hozzájárult az olasz és német egység győzelméhez, a nemzeti lélek nélkül gyötrődő Ausztria felett, azt hiszem, hogy a magyar önálló vámterület megalkotása, a magyar állam tekintélye, elismerése, lobogóinak tisztelete érdekében írónk és művészeink munkássága, több sikerrel járna, mint közjogászaink nagyképüsködése.

Hiszen külföldön nem ismernek el bennünket önálló nemzetnek, holott a legkisebb balkán államok is bőven ellátják a külföldi sajtó-orgánumokat anyagi támogatással, hogy információikat ne az ellenséges érzelmű osztrák lapjából vegyék. Önálló vámterület nem lenne szükséges jó érzelmű szövetséges állam társaságában: ellenben az osztrák állammal szemben csakis ezen az utón biztosíthatjuk anyagi érdekeinket a belső piacokon és Keleten, ahol épen az osztrákok miatt bennünket is gyűlölnék.

Keleti testvéreink segítségével ellenben a magunk érdekeit hathatósabban védhetjük meg. A magyar és

rumán állam egymással egyetértve, a Balkánon és Keleten nagy befolyással érvényesíthetnék érdekeiket – holott egymás ellen foglalva állást – veszélyeztetik létérdekeiket.

Adja Isten, hogy a jobb sorsra érdemes két nemzet egymásban ismét testvérré, hű szövetségesre és megbízható bajtársra találjon, mint a dáka ősök korszakában.

VI.

Mi a magyarság világtörténeti hivatása?

Legendás idők rég letűnt korszakából, élő valóságként, közeledik felénk az egyetemes emberiség szociális politikájának eszméje. (Avatag régmúlt évezerek három korszakalkotó eseményének mozgalmas jelenei mutatják e főséges eszme megszületését, kibontakozását és belépését a világtörténelembe.

Megelevenedik lelkünk előtt a remetévé lett Buddha királyfi alakja, aki – mint Körösi Csorna Sándor kutatásaiból tudjuk – magát a szittya törzsbeli Csákja nemzetiség tagjának vallotta. Harmadfélezer év harci lármájából kiábrándulván, kezdjük megérteni az ő szelíd hangját.

– «Minden embert, – így szólt – legyen az bármilyen fajtájú vagy nemzetbeli, legyen akármilyen vallású, testvéretek gyanánt tekintsetek, akiknek ellenkező vallású meggyőződését tiszteljétek, hogy boldogok lehessetek: ezen a földön. Mert a nemzetek minden nyomorúsága az emberek elkülönzéséből, boldogságuk pedig testvén összetartozandóságukból származik.»

Íme ott látjuk az elkülönzés országában keresztfán haldokolni az emberiség örök békéjének, összetartozandóságának prófétáját, aki vérevel pecsételte meg hűségét ezen isteni eszme iránt, amelynek megvalósítását legbuzgóbb hívei is csupán a túlvilági élet számára tudták elképzelni, nemzete pedig egyenesen hazaárulásnak tekintette.

És 900 évvel, később a világtörténet színpadján megjelennek Árpád fejedelem és honszerző őseink, akik vérükkel erősítették meg már a szent fogadást, hogy a nemzetek testvéri összetartozandóságának új politikájával hazát szereznek és államot alkotnak, két világrész legszébb, legdúsabb földjén, de egyúttal legfélelmesebb érdekharczainak ütköző pontján... Ám látjuk azt is, hogy amint beékelték magukat őseink, az egymás iránt ellenséges indulatú keresztény államok közé s megalkották a legdemokratikusabb szociális államot: tapasztalniok kellett, hogy az akkori keresztény nemzetek sokkal távolabb állottak az emberkultusz, jogegyenlőség és testvéri összetartozandóság eszméitől, minf lovagias érzelmű és türelmes gondolkodású, embe becsülő őseink.

Ámulva látjuk, hogy a Krisztusi politika eszméihez Hadurimádd őseink sokkal közelebb állottak, mint az elkülönzési elvvel, a hűbéri szolgálattal megbénított államok, mert őseinknél sem a vallás, sem *aszületés*, sem a vagyon nem képezett választófalakat, korlátokat a nemzet tagjai között. A közjogok élvezetét: nem osztályozták vallás, születés és vagyon szerint, hanem az egyéni derekséget, az erkölcsi értéket vették figyelembe, aminek becsét a hadviselésben és államéletben már akkor felismerték őseink, megelőzve ezer évvel a nyugati államokat, amelyek a választójog gyakorlásánál még mindig nem bírják megtalálni a helyes alapot.

A keresztény államok tehát akkor is mindig csak a Krisztusi morál «betűit» követték, holott őseink, mint politikailag legérettebb gondolkozású népe a világnak, a buddhánny és keresztény moráljrolitika eszméit fogadták szívükbe, amikor a gyakorlati életben alkalmazták a szövetségi politikát.

És honszerző őseink megalapozták ezzel a világ-béke nagy művét, az eljövendő harmadik évezred számára. A leghatalmasabb nemzetek ma a régi magyar szövetségi politika hű követőinek mutatkoznak s nem messze van

az idő, amelyben a béke fentartását, védelmét az emberiség közös érdekének fogja elismerni minden állam, tehát ezt jelszavak helyett valamelyes közös intézménnyel fogják biztosítani is, követvén a mi példánkat. *Mert a nemzetek békéjét sem írásbeli szerződés, sem bírói intézmény nem biztosíthatja. Az írott szövetségi szerződéseket az ultima ratio akkor tépheti ronggyá, mikor neki tesz. A békét a szövetséges államok között csakis a véd-erő szervezetének valamelyes közössége biztosíthatja.*

*

Az emberiség közös érdekeivel szemben közös kötelességek is vannak. Ezek előtt el kell némulni annak a kifogásnak, hogy a külön-külön önálló hadseregek nem fognak az egyes parlamentek akaratától, inkább szeszélyeitől függni, hanem valóban a béke érdekeit fogják biztosítani, közös erővel s aránytalanul kevesebb költséggel, mint ma, mikor a társulás századában a külön hadseregek óriási fegyverkezései úgyléte ellenében állanak a valláserkölcsei elvekkkel és a népjólét szociális követelményeivel.

Az ipari, kereskedelmi és munkásvilágban mindenütt a társulás, a kartell eszméje lépett előtérbe. A szövetség elve mindenütt hódít, az önállóságnak, függetlenségnek képzelt széthúzás, elkülönzés, egymás elleni verseny helyett. Ma már belátja mindenki, hogy a régi Robinson-féle romantika lejárt a magát, sőt az *egyedüliség épen nem önállóság*, hanem kizártság az emberiség nagy ÍSMCsoláiából. Azt látjuk továbbá, hogy minél nagyobb az ipari és kereskedelmi kultúra, annál inkább vészít durvaságából a verseny. Minél nagyobbak lesznek a hadseregek s fejlettebbek a hadi tudományok, annál hamarabb fognak a kartell és szindikátus példája után a nemzetek is rájönni arra a tapasztalatra, *hogy a véderő közösségével s a régi magyar szövetségi politika felújításával* a hármasszövetségnek s ezzel Európa békéjének

alapvető munkáját teljesítették uralkodónk és Andrásy Gyula gróf, akitől ezt az érdemet maga Bismark sem *tagadhatja meg*.

És valóban lehetetlen, hogy a gondviselés tervszerű intézkedése elkerülje figyelmünket, látva azt a tényt, hogy amikor nemzetünk a sir szélére jutott, első ezer évének utolsó korszakában s mikor a Habsburgok utolsó mentvárai is szétbomlás előtt állottak: *akkor találtak rá a nemzet és korona világtörténeti hivatásuk valódi útjára és felvirágzásukat annak köszönhetik, hogy egy Árpád-Habsburg uralkodó nagy szíve, lángeszű magyar miniszterével együtt, a két birodalom között felújították és betetőzték Árpád szövetségi politikáját a véderő közösségével. Sőt erre ráépítették a hármasszövetséget is.*

Az események aztán megmutatták a világnak, hogy *ezzel a teljesen új, de a modern időnek megfelelő, sőt nagyszabású szociálpolitikai eszmével, a véderő közösségével, ha ezt tovább fejlesztenék az európai államok: a világbékét Örök időre lehetne biztosítani a nemzetek között.* Mert hiszen, ha az európai államok szövetsége, a magyarság kezdeményezésére, megalakulna és közös fővezérlét alatt ez a szövetség rendelkezne nyolcz-tíz millió főből álló hadsereggel: úgy ezzel senki se merészelne szembe állani.

Biztos vagyok benne, hogy az összes nemzetek a szociális és kommunális közös tőketermelés ábrándja és egyéb szürke elmélet helyett nagy örömmel üdvöznének *a béke és jólét közösségének megvalósítóját, a véderő közösségének magyaros gondolatát, amely a régi magyar szövetségi politikának betetőzése.*

Annyi bizonyos, hogy a szövetséges nemzetek békéjét ez sokkal jobban biztosítaná, mint a drága és külön hadseregek, amelyek megkövetelik, hogy folyton versenyezzenek egymással a vér- és pénzáldozatok árán. Mert mihelyt egyik szövetséges lemaradna a versenyből, az írott szerződés daczára, nem mentené őt meg semmi

attól a sorstól, hogy szövetséges társai ne örüljenek pusztulásának és ne tekintsék őt közprédának, ha belzavarokkal küzd.

Ha ellenben a véderő közössége pecsételi meg a szövetséget, akkor teljesen ki van zárva az az eset, hogy a béke megzavartassék valamelyik szövetséges állam részéről. Külső megtámadásról pedig szó sem lehet egy olyan szövetség esetén, amely több millió főből álló hadsereget egy vezénylet alatt tudna a támadó féllel szembeállítani.

Azért tehát a magyar parlamenti ellenzék ne úgy tekintse a véderő kérdését, mint egyszerű államjogi kérdést, hanem a magyar nemzet világtörténeti hivatásának szempontjából nézzen szembe azzal a feladattal, vajjon *a világbéke gyakorlati megvalósításának volt-e, van-e és lehet-e helyesebb módszere a régi magyar szövetségi politika betetőzésénél, a véderő közös szerzeténél?*

Van tehát közös ügye az emberiségnek, a nemzetek politikájának, amint ez Grotius Hugó óta kifejezésre is jutott a nemzetközi jogban.

Az elkülönzés korszakában ez ellen felháborodással tiltakoztak volna az összes államok. Különösen azok, amelyek az elzárkózás elvére, a gyűlöletre építették politikájuk bölcsességét.

Ma azonban más időket élünk. A sajtó és a közlekedési eszközök egyre közelebb hozzák a nemzeteket egymáshoz. Egészen észrevehetőleg kezd átalakulni a politikai jelszavak iránti hódolat. *Széchenyi iskolája (az emberkultusz) még Magyarországon is kezd terjedni és kezdik észrevenni az emberekben levő értéket.* Ezeket eddig bizony könnyelműen pazarolták azokért az exigentiák tudományának vélt ókori elvekért, bálványokért, amelyekről azt képzelték, hogy mindenható Istenek.

Így vagyunk például az önálló, inkább csak különálló hadseregek elméletével is, amelyet az ókori politika inventáriumából örököltünk. Az ókorban és a közép-

korban, mikor az emberek elzárkóztak még honfirtársaiktól is, mert csak a rombolás, pusztítás, öldöklés rablás céljaiból gyülekeztek egybe, amennyiben akkor iparszerű foglalkozás, keresetforrás volt a rablással egybekötött háboiuskodás: akkor tényleg az államok üdve, a lakosság élet- és vagyónbiztonsága megkövetelte úgyszólván, *hogy ne csak az államok, de a nagyobb birtokot élvező főurak is, külön, önálló fegyveres erővel rendelkezzenek*, miután kizárólag az ököl képviselte a jogot és igazságot.

Ma azonban, ahol egyeseknek, valamint nemzeteknek ezerféle más eszköz áll rendelkezésül, jólétük biztosítására, nem épen legbiztosabb módja a sikernek a hadseregekre bízni sorsukat, *mert a legerősebb hadsereget is érhet balszerencse*. Valóban nagyon is égető szükség, hogy gondolkozzanak e kérdés fölött az összes államok parlamentjei, hiszen egymástól való félelmükben a végletekig felcsigázzák a katonai költségeket, bár ez még mindig olcsóbb, mintha vereséget kellene szenvedniük készületlenségük miatt. Ez így tehát nem maradhat.

Az összes polgárosult államok lakosai érzik, hogy a tulmagas katonai terhek veszélyeztetik a megélhetési viszonyokat, anélkül, hogy biztosítékot nyújtanának arra nézve, miszerint megtámadtatás esetén, hadseregeik feltétlen győzni fognak-e?

Nekünk, mint akiket két világrész ütköző pontjára kihelyezett a sors és kisszámú nemzet vagyunk: kétszeresen fontos, hogy foglalkozzunk e kérdéssel, hogy lássuk tisztán, vajjon melyik az élet útja és melyik a halál ösvénye? A szövetségi politika, a véderő szövetségével? Vagy Kis-Magyarország szerepére lesülyedni, a balkáni államocskák mellé? Egy olyan önálló hadsereggel, amelyiknek a nagyhatalmak parancsolnának, amíg hamarosan Lengyelország sorsára jutnánk, az első belforrongás hírére? Vigyáznunk kell, nehogy úgy járjunk, mint az önálló hadseregeik vereségével elpusztult nemzetek.

Hiszen a sémi népet is az vezette a megsemmisülés örvényébe, hogy a farizeusok elfogultsága nem látta tisztán, miszerint ők nem a függetlenség felé, de a végpusztulás útjára vezették rajongással szeretett hazájukat.

E tekintetben rendkívül hasonlóak voltak akkor az ottani viszonyok a mi állapotainkhoz. Ma Magyarországon is, mint hajdan Júdeában volt, kétféle függetlenségi politika van. Elszakadni, mint Egyptom, Júdea, China és Tibet cselekedték, minden nemzettől, sőt még a megyéket is szétválasztani egymástól. Ez volt a régi Egyptom és Júdea függetlenségi politikája. Felbontani minden érdek-közösséget a többi nemzetekkel, sőt még hazájuk egyes tartományaival is kerülni az érintkezést, minél magasabb válaszfalat emelni a gyűlölködéssel közöttük az életben: *ezt tartották a régi Júdeában hazafias nemzeti politikának.*

Szakasztott ilyen a mi 49-es függetlenségi politikánk, a Habsburgok többi országaival szemben, jóllehet a magyar lélek minden porczikája a szövetkezésre, barátkozásra, a testvériségre van teremtve.

Mikor a világbéke Messiása a földön járt, látta_f hogy Júdeát szolgaságba vezdte már a farizeusok politikája, az autonómiáról és függetlenségről alkotott téves felfogásuk. Hazafias lelke előre látta nemzete pusztulását s könyek között jövendölte meg, hogy kő kövön nem fog maradni Jeruzsálemben, ha nem szakítanak helytelen önkormányzati és függetlenségi politikájukkal, amelyek csak az önkénykedésnek, meg az öngyilkosságnak kinját éreztdik a nemzdtel, a képzelt nemzeti nagyság helydt.

És bátran hirdette, bár tudta, hogy kinos halállat kell megszenvednie szavaiért, hogy a nemzetek boldogságát, függetlenségét, szabadságát a népfajok testvéri szövetsége fogja megteremteni, mert ennek életereje nagyobb, elevenebb lesz a római fegyverek hatalmánál.

Úgy is történt, mert ámbár a farizeusok a hazafiatanság, hazaárulás vádját zúdították Krisztusra: kétezer

évnek összes, rettenetes tanulságai végre meggyőzik bizonyosan a zsidóságot is arról, hogy a *Krisztusi függetlenségi politika, a nemzetek testvéri összdartozandósága lett volna Júdea ujjáteremtője és nem a farizeusoké, akik magukat és nemzetüket is végromlásba vezették, bár a maguk meneküléséről valószínűleg gondoskodtak.*

Sajátságos ismétlődése a történelemnek Magyarország legközelebbi múltja.

Nálunk is hazaárulásnak bélyegezték nagy Széchenyi függetlenségi politikáját, mikor a Habsburgok többi országaival való szövetség szétbontásának rettenetes következményeitől meg akarta menteni vegyes ajkú nemzetét, amelynek minden csöpp véréért kímélni kellett volna. A rettenetes következmények a nagy államférfiúi igazolták. De azért a kiábrándulás még mindig késik.

A hiúság visszatartja Deák és Kossuth követőit a Széchenyi fölényének elismerésétől s az ő hibájuk bevallásától, amely nagyon is menthető, hiszen az egész nemzet osztatlan lelkesedésének ki bírt volna ellentállani, mikor arról volt szó, hogy a velünk együtt elnyomott olaszok ellen adjunk vagy ne adjunk segílyt a megtámadott osztrákoknak, akik négyszáz év óta kínoztak, szípolyoztak bennünket?

Széchenyi élesen látó szemét, lelki erejének nagyságát mi sem jellemzi erősebben, mint az a megalkuvást nem ismerő határozottság, amelylyel szembe merészelt szállani az egész nemzettel, mely elvakultan az olasz bujtogatóktól, a szövetségi hűség megszegését követelte s hazaárulásnak bélyegezte épen az 1848-iki törvényekhez való ragaszkodást, jóllehet e törvények a pragmatika szankció elvén állottak.

Hiszen a közvélemény félrevezetésében oly ügyesek voltak ellenségeink! Mi pedig annyira jóhiszeműek voltunk s vagyunk a külföldről kapott jó tanácsokkal, elvekkal szemben. Csak azt nem becsüljük, ami magyar kéz alkotása, amiben a magyar szellem ámulatba ejtő őserije nyilatkozik.

Így pl. a Mester később megtért legkedvesebb tanítványának, Andrassy Gyula grófnak hatalmas s minden elméletet semmivé tevő alkotását a szövetségi politika intézvényes biztosítását, a véderő közösséget nem képesek jogászaink megérteni, korszakalkotó jelentőségében, hanem csak az ókori elméletek mértékével bírálgatják. Holott ez a nagy alkotás épen az ókori, elavult politikai dogmákat tette semmivé. Azonban annyira túlszárnyalta kortársait, hogy még a saját fia is a szépséghibákat keresi benne és azokhoz csatlakozik, akik a nagy mű szétbontását még ma is hazafias feladatnak tartják. Miért? Mert Deák és követői szintén úgy vélekedtek, hogy csak mérsékelni kell a nemzeti követeléseket – nem látván be, hogy a nemzeti követelés legelső pontját, a nemzet életét, békéjét és régi nagyságát a külön magyar hadsereg már nem biztosíthatja többé, hanem csak a régi magyar szövetségi politika és az erre épített közös véderő. Ezt igyekezzünk fejleszteni, erősíteni, a parlamentek útján örök időre állandósítani, megnyerni az orosz birodalmat is, mely esetben az összes balkán államok csatlakozása is biztosítva lenne: és ebben az esetben többet használtunk a nemzeti érdekeknek, minden önálló hadseregnél.

Az idő fényesen beigazolta, hogy a *közjogi elveknél sokkal nagyobb hivatása van a hadseregek közösségének*, a világbéke megalapozásában s hogy Andrassy Gyula gróf az emberiség legnagyobb jóltevői közé tartozik.

Ma még csak kevesen vannak, akik tisztán látják, hogy nem jog feladás, nem lemondás a pragmatika szankció álláspontja, s a közös véderő intézménye, hanem az Árpádok és Hunyadiak szövetségi politikájának felújítása és zseniális tovább fejlesztése, ami Európa összes államait elképzelhetetlenül hatalmas arányokban összehozná egy táborba: az egyetemes emberiség közös érdekeinek zászlaja alá.

És ha egyszer ez a meggyőződés eljut Esztergomba, Rómába is, áthatja majd az egész kereszténység szívét, ha elementáris erővel felrázza majd valamennyi nemzet lelkét: akkor a mai ellenzék is be fogja látni, hogy ez *a valódi függetlenségi politika*. Ezen az ösvényen találják meg ideáljaikat: nemzetünk nagyságát, boldogságát, függetlenségét, ami mindnyájunk közös eszménye.

*

A magyar nemzet a politikai iskolázottság tekintetében mindig legelső helyen járt.

Őseink már az Árpádok alatt kiábrándultak a szociális, kommunális teoriák képzelt boldogságából, mert hiszen maga a honalapítás is a szocializmusnak ma külföldön divatban lévő, úgynevezett modern elveire épült.

A szövetségi politikában pedig, amely ma szintén első helyen áll a nagy nemzetek életében, épen őseink voltak tanító mesterei két világrésznek.¹ Míg ugyanis a békekongresszusok, naiv tapasztalatlansággal, azt képzelik, hogy *irott szerződéssel, holt betűkkel, papiroson maradt ígéretekkel a világot békére kötelezhetik*: addig nagy Széchenyi lelke előtt, de már a Habsburgok előtt is tisztában állott a pragmatika szankciónak s mindenféle államjogi szerződésnek értéke, ha a *papirosokon kívül nincs egyéb biztosítéka*. Mert tapasztalniok kellett, hogy azt a felbonthatlan szerződést Debreczen ép úgy szétépheti, hitvány rongy gyanánt, akár csak Bécs. Sztét is tépték, amint a legnagyobb magyar államférfiú előre megjósolta. Intelmül hagyta tehát a kiegyezés megvalósítójának, valamikor legkedvesebb tanítványának, miszerint a pragmatika szankciónak, a kölcsönös ígéreték helyett,

¹ Maga az ugor szó is szövetkezést jelent, a Hindiorszáiban élő barátha (Barta, Barátos) nép elnevezése is arra vall, hogy fajunknak alapvonása volt a barátkozás, szövetkezés, az emberkultusz.

reális biztosítékot kell nyújtani, a véderő közösségében. *így született meg a közös véderő eszméje.*

Gróf Andrassy, az eszme megvalósítója, miután a szabadságharcz rettenetes csalódásai bűnbánólag visszavezették a legnagyobb magyar államférfi korszakalkotó eszméinek megismeréséhez és követéséhez: 1889. évi április hó 5-én mondott nagy beszédében hivatkozott arra a tapasztalatra, hogy a német államok szövetsége is csak papíron maradt, bár ez az olaszok és görögök eljárásához képest, akik rendszeren *megcsalták* szövetségeseiket, még megbocsátható dolog volt. *A német Bund szövetséges államai szintén legtöbbször cserben hagyták egymást egészen addig az ideig, amíg meg nem mutattuk nekik, az 1867-iki törvényekben, hogy élő intézményekkel hogyan biztosíthatják ők is a közös védelem eszméjét.* Mert mi már 1867-ben megcsináltuk azt, amit a német államok szövetsége csak később utánozott Bismarck akadémikuskodása daczára, a dicső emlékeztű Frigyes Vilmos, akkor még trónörökös lelkes kezdeményezésére.

És az eredmények mutatják, hogy gyakorlati érzékünk nem csalt. A szövetségi szerződésnek *élő intézmény által való biztosítása bevált*, sőt egész Európában békét teremtett. *új korszakot nyitottunk meg, az emberiség számára, a politikában.*

Tehát nincs miért szégyenkeznie érte a közös véderő híveinek, sőt nevenséges ha azzal állanak elő, miszerint az önálló hadsereg eszméje ma elérhetlen hiúság, megvalósíthatlan ábránd. *Hát nem veszik észre, hogy ma már nem a hadsereg a legfőbb állami cél, hanem a nép jóléte, békéje, a nemzet függetlensége, amit csak ideig-óráig biztosít, rettenetes sulylyal, áldozatokkal, a hadsereg, szövetség nélkül? Hát nem veszik észre, hogy a hadseregek különválása esetén az egész közös védelem értékét csak egy rongygyá tépődő papiros biztosítaná ismét, ha megtámadtatnánk és csak egy különálló hadsereggel rendelkeznénk: amelynek megtámadtatását a*

másik hadsereg kárörömmel kihasználná s feltételekhez kötné segítségét újból, mint 1848 júniusban tette a magyar parlament, cserben hagyván májusi álláspontját, az olaszok javára, a maga elpusztítására.

Azonban még hatalmasabbak a nagy államférfiúnak többi érvei, amelyeket bámulatosan szép beszédében egymás mellé sorakoztatott.

Azt mondja ugyanis, hogy *mikor még Európában alig volt olyan nagyobb hatalom, amely ellen nem birtunk volna egyedül is megbirkózni és a közlekedési eszközök hiánya miatti a harctér kis körre szorult: addig egy külön magyar hadsereg megfeleltethetett rendeltetésének.* Ámde ma, amikor a tiroli havasoktól egész Jászvásárig és Krakkótól Mostarig nyúlnak el védelmi határvonalaink, a nagy germán és szláv birodalmak közé pedig úgy be vagyunk ékelve, hogy nemcsak az ellenséges érzületű apróbb államok, hanem a velünk élő nemzetiségek is fenyegetőleg viselkednek velünk szemben, akkor egy kicsiny, szövetséges nélküli magyar hadsereg sorsa meg lenne pecsételve.

De mások ma a védelmi viszonyok is a közlekedési eszközök fejlettsége folytán, mert a háborúban gyors cselekvésre és nagy erőfeszítésre van szükség. Ma már nem szorul magyarázatra, hogy a két állam csak mint nagyhatalom képes helyt állani, egységes vezénylet alatt, Európa legveszedelmesebb pontján.

Azt is megmagyarázza aztán, hogy mint nagy hatalomnak, kevesebb áldozatba kerül közös védelmünk, mintha külön akarnók berendezni államéletünket, kisebb rangú államocskák gyanánt. Mert míg egy kisebb állam, ha érdekeit akarja érvényesíteni másokkal szemben, vagy egy nagyhatalom által kell érdekeit érvényesíteni, ami nem mindig szokott ingyen történni vagy pedig egy kilitás nélküli harcot kénytelen megkísérelni: *addig a katonai nagyhatalmak ép olyan hatást gyakorolnak a kis államokra és kis seregekre, mint a nagy tőke a kis tőkére.*

Külön magyar, külön osztrák hadsereg, béke idején is többre kerülne, bár az önvédelemre minden áldozatot meg kell hoznunk, tehát ez nem lenne ok a külön magyar hadsereg megtagadására. Azonban háború esetén a két külön hadsereg szinte provokálná a vereséget, a lehetetlen szervezet miatt, amely minden lépésében sántítana. *Először is mindjárt kerékkötője volna a két állam két külön parlamentje egymásnak, mint volt a magyar parlament 1848-ban az olasz háború idején.* Ha aztán hosszú vitatkozások, esetleg obstrukció után – mely idő alatt az ellenség kardja eldöntötte a nemzet sorsát s villámgyorsan az egyik ország szívébe hatolt – a két parlament meghozta határozatát a költségekre nézve is: akkor még ott lenne a másik akadály. *A két külön hadsereg vezérkarának féltékenysége, versengése, az elkövetett hibák szemrehányása, ami itt is arra a tapasztalatokra vezetne, hogy a két hadsereg sok áldozattal kiállított ágyutáplálék lenne csak, az egymással versenyző két vezérkar kezében.*

Hogy ilyen két államot, amelyeknek külön hadseregeiket csak azután lehetne használni, mikor a két külön parlament, sok huza-vona és érdekharcz után megszavazná a költségeket, elfogadná-e bárki is komoly szövetségesek gyanánt? az nem lehet kérdés tárgya sem. De az sem lehet kérdés, hogy ha szövetségesek nélkül maradnánk: akkor sikerülne-e végre a nemzetiségeknek kimondatni a politikai csődöt ellenünk, az európai államok Ítélszéke előtt?

Mert azzal tisztában kell lennünk végre, hogy nemcsak Európának, de az egész emberiségnek teszünk szolgálatot s magunknak előnyöket biztosítunk, ha itt a békét megőrizzük. Ámde, mint dáka, sármás, pánd, hun és avar rokonainkkal cselekedte a sors, irgalom nélkül elsöpörné államiségünket is erről az exponált helyről, *ha itt idegen elméletek kedvéért,* folyton veszélyeztetjük a két világrész békéjét.

Jól jegyezzük meg tehát, hogy ha a Habsburgok és mi nem vagyunk ezek után sem képesek belátni azt, miszerint csak a régi magyar szövetségi politika felújításával és továbbfejlesztésével, felbonthatlan biztosításával lehet nekünk is, valamint az ugyanezre a célra törekvő Habsburgoknak is, Európa előtt jövőnket biztosítani, számtalan ellenségeinkkel szemben:

akkor el lehetünk készülve arra, miszerint végpusztulásunknak és a Habsburgok bukásának egyformán, kölcsönösen, a dinasztia és magunk leszünk okozói, mert nem bírjuk egymást sohasem megérteni.

Pedig minő kedvező alkalom lett volna erre 1848-ban, ha akkor Deák hű marad ahhoz a jelszavához, mely szerint a «hazáért mindent meg kell kockáztatnunk».

Azonban ő ridegen földre állott, miután végül, előbbi álláspontjával szemben, kijelentette, hogy ő is az olaszok ellen «csak feltételesen» hajlandó a hadi segílyt megadni Osztráknak, holott *ez nem képezhetette vita tárgyát, mert kötelezve voltunk a szövetséges segítésére, feltételek nélkül.*

Később pedig, mikor a debreczeni nyilatkozat elhangzott s csak a fiatal Sennyey Pál báró tiltakozott ellene, neki a trónfosztási határozat ellen egyetlen szava sem volt, holott mennyi könyhullatástól, mennyi halálnál keservesebb gyásztól menthette volna meg a nemzetet, ha kényelmét nem helyezi mindenek fölé és épen a legkritikusabb helyzetben nem hagyja magára a nemzetet.

Soha meg nem bocsátható mulasztásai ezek Deák Ferencnek a történet ítélszéke előtt, mint azt már Kovács Lajos is megállapította «A békepárt a forradalomban» című művében. A sors igazságos volt, mikor viszont megtagadta Deáktól azt, hogy az uralkodót és a nemzetet, a függetlenségi, illetve elszakadási pártot is teljesen kibékítse egymással a 67-iki kiegyezésben, amelybe az erkölcsi és eszmei tartalmat fölséges uralkodónk nagy szíve, valamint Andrássy Gyula gróf lángelméje adták

És a nagy művet megalkották anélkül, hogy akár Deák, akár Kossuth vagy akár csak egyetlen magyar törvényhozó sejtette volna, miszerint a magyar parlament a közös hadseregben¹ a világbékének rakta le örök időre alapjait, az akkori függetlenségi párt tiltakozása mellett.

Ez a tiltakozás azóta egyre váltakozik. A párt egyre közeledik a Széchenyi józan, gyakorlati függetlenségi politikájához, *minél jobban kezdjük szemünket felnyitni* s belátni, hogy a forradalmi elvekkel 1848. évi június 21-ikétől mai napig csak az *olasz, meg a német és osztrák érdekeknek tőlünk megbecsülhetlen szolgálatokat önmagunk kárára*. Vakon hitelt adtunk a külföldi tanácsadóknak, hogy ne hallgassunk Széchenyire, hanem ő reájuk, akik meztelen kezünket a forradalom tűzébe csalogatták, hogy számukra kikaparjuk a sült gesztenyéket. Könyvek között kellett meglátni aztán az emigránsoknak (a tragédia végső jeleneteiben) tanácsadóik szereplésének rugóit, mikor kijelentették, hogy már nincs szükségük a magyar forradalomra, a francziák, olaszok, poroszok már kibékültek osztrák ellenségeinkkel, a naiv magyarok hazamehetnek, míg újra szükségük lesz rájuk.

Természetes tehát, hogy ez a kiábrándulási folyamat ellenállhatlanul terjed a forradalmi- függetlenségi elvek hívei között is. Még 1849-ben, az olaszok tanácsára, az volt a jelszó, hogy a magyar koronát is, Magyarországot is el kell szakítani a Habsburgok többi országaitól és koronájától, sőt a felbonthatlan szövetséget szét kell szakítani, addig 1857-ben már az oláh, szerb, bolgár, bosnyák szövetséggel való kísérletezés volt a függetlenségi politika – az olasz, francia és nagy német tanácsadók útmutatásai szerint.

Tíz évvel később, miután az olasz, francia és nagy német államférfiakban a könnyen hívó magyar forradal-

¹ Mert a vám- és bankközösségben ő is az önállóságot tette a jövő nemzedék kötelességévé.

marok keservesen csalódtak s miután 1867-ben nem bírták gróf Andrássy Gyulát megbuktatni ama törekvésében hogy az uralkodót és a nemzetet kibékítse, legalább annyira, miszerint vissza állítsa az 1848-iki törvényeket, akkor már azt hirdették Magyarország boldogulásának alapfeltételéül, hogy maradjon a magyar korona a Habsburgok fején, azonban mondjanak le ezek az öröklött osztrák tartományokról. Ezt a tanácsot végre már csak néhai Csanády bátyánk vette komolyan, mert mi magyarok annyiszor csalódtunk Fiúmében, hogy beláttuk, miszerint ha az irredentának fáj a foga Trentinóra, a nagy-németek pedig szívesen kebeleznék be az osztrák németeket, akkor hálátlan munkát teljesítenék, ha a mór szerepére vállalkoznánk továbbra is. Végre aztán a 48-as függetlenségi párt-programm a perszonal unióra tért át, de a fokozatos elszakadás elve alapján, amely kikapcsolt lassanként mindent, ami az 1723-iki, 1848-iki és 1867-iki törvényekkel ellentétben áll.

Igy aztán amióta Kossuth Ferencz hazaérkezett, a párt, az európai viszonyok mérlegelésével, végre teljesen a gazdasági fegyverekre fektette a fősúlyt, nagyon helyesen belátván, miszerint ebben rejlik függetlenségünk biztosítója. És sajátságos, hogy minél jobban eltávolodott az elkülönzési elvtől, annál közelebb jutott a sikerhez, amelyet Széchenyi elvei képviselnek. De így is a léghajó szereplésére emlékeztet mindenkit a függetlenségi pártok története e félszázad alatt. Minél több téves elvet kapcsolnak ki, annál magasabbra emelkednek a hatalom birtokában, de végre üresen le kell szállaniok, vissza a bizonytalan és veszedelmes régiókból, az ábrándok hónából a biztos talajra, a földre.

De hát most hová vezetik a nemzetet az elszakadási elv követői? Mikor Kossuth Ferencz a Széchenyi által kezdeményezett 1848-iki törvények népszerűítő hagyományaihoz akarta újra rávezetni a 48-as pártot, amikor az osztrákok rémülve látták, hogy a közigazdasági téren kez-

dünk megerősödni s a külön vámterület és külön bank ügyében a nemzet és korona kezd egymáshoz közeledni; akkor elővették megint ellenségeink az ő régi, ravasz praktikájukat, mint 1848-ban, mikor az udvar végleg a magyar fővárosba akarta a két birodalom székhelyét áttenni. 1848-ban a függetlenség jelszavát, most pedig a magyar vezényszót beledobták a közvéleménybe s az izzó szenvedélyek viharával úgy felkorbácsolták a kedélyeket hogy egy évtizeden át a parlamenti élet az örökös válságok miatt munkaképtelenné lett.

Az örökös válságoknak nem is lesz vége mindaddig, amíg nem hozzák tisztába azt a kérdést, hogy az: 1723-iki, 1848-iki törvényekben foglalt felbonthatlan államszövetség kötelező-e a magyar parlamentre vagy nem?

Ez itt a kérdés. Ez nagyobb fontosságú dolog, mint a szociális, jótékonyági s más egyéb kérdések, amelyeknek tárgyalására a hazai r. k. főpapság immár a tizenegyedik nagygyűlést tartotta meg s amelyben a magyar katolikus közönségnek lelkiekben vezérei is rendszeresen megjelennek.

Kétségtelen, hogy e sok nagygyűlésnek mindig kiváló diszt kölcsönözött a leköszönt esztergomi hercegprimás megjelenése, akinek főséges szárnyalású beszédét a millenium kimagasló eseménye gyanánt őrizte meg minden hazafi szívében. De ha egyszer a Krisztusi elvekhez hű, az adott szó szentségét megtartó s a honalapító hagyományaihoz, emlékéhez ragaszkodó katolikus magyar nép lelki tanácsadójához – aki egyúttal első közjogi méltóság – fordult volna: nem hiszem, hogy ő elutasította volna hű magyar népét és megtagadta volna a felvilágosítást, a jó tanácsot, az útbaigazítást. Mily kár, hogy erre nem adtak alkalmat neki nagyszámú hívei.

Mert utóvégre nem lehet mindig közjogi perlekedéssel elfoglalva a nemzet, hiába szeretnék ezt külföldi ellenségeink. Egyszer véget kell szakítani ennek s ezért jó lenne, ha tisztába jönne az egész nemzet azzal, hogy

melyik a hazafiság útja? melyik utat kövessék a jó hazafiak?

Azt-e, amelyre a testvéri összetartozandóság, a nemzetek szövetsége, a régi Árpádkori magyar politika s a Krisztusi tanok és az ősi buddhány emlékek, valamint a haza és emberiség békéje iránt való kötelességei utalják és kötelezik a magyar nemzetet? Vagy azt-e, amely az elszakadás szomorú ösvényére akarja újra rákényszeríteni? A nemzetek széthúzására, elválasztására, elkülönzésére és aztán a divide et impera elvével a népek leigázására törekszik? Mint az ókori farizeusok tették, akik e szerencsétlen útra kény szerítették egykori Júdea hiszékeny népét, romlásba vezetvén magukkal együtt nemzetüket is?

Ezzel a kérdéssel szükséges lenne foglalkozni a magyarországi főpapságnak is,¹ amelyet első szent királyunk bőkezűsége oly magas polczra helyezett s amelynek ma oly kiváló nagy szellemű férfiak a tagjai.

Azt hiszem, hogy ha a nemzetek összetartozandóságát, a Krisztusi elv politikáját gyakorlati alkalmazásban a korona és nemzet közös törekvéseiként fogják megismertetni és hirdetni: bizonyosan megérti ezt a hangot a nép lelke.

Megérti az Árpád emlékéhez hűséges magyar ellenzék is. Megérti a korona, a legnagyobb békeapostol is. És valóra váltja végre azt az ifjúkori tervét, hogy hű magyarjai közé tegye állandóan családjá székelyét, mint 1848-ban óhajtották az uralkodó család tagjai.

*

Ezer éven át csak védő'gátul szolgáltunk két világrész néptengerének hullámverései ellen az európai kultúrának.

¹ Tudományos szempontból a magyar katonai köröknek is. Hiszen első sorban ők vannak hivatva megbírálni ezt a kérdést. A véderő közösségének kérdését érdemes lenne a világsajtóban, katonai szaklapokban és egy európai katonai kongresszuson megvitatni.

Mi lett volna a kereszténységből, ha ahelyett, hogy annak elveit fölvéve, azt hódító útjában megállítva, a turáni népáradathoz csatlakoztunk volna, a vérségi kapcsolat folytán?

Ámde a Krisztusi politikai eszmét, habár ez még csak mindig a betűkben él, 900 éven át hűségesen megvédelmeztük s ezzel bizonyosságot tettünk erőink és erkölcsi megbízhatóságunk értékéről is. Azonban hála helyett még annyi elismerésben sem részesültünk, hogy a magyar oltárnelyv jogait elismerné Róma. Viszont nem tagadhatja meg nekünk senki, hogy ezután már ne a szolgálai szerepet játszuk az emberiség békéjének, összetartozandóságának nagy munkájában, amelyért eddig is mi áldoztunk legtöbbet, Róma ellenben csak e nagy alkotás előnyeit élvezte.

És hiába hirdeti Apponyi Albert gróf, hogy Amerikáé a vezérszerep ebben a világbékében, mert vaknak kellene lennie annak, aki be ne látná, miszerint Európa békéje az uralkodók és törvényhozásunk által 1867-ben felújított régi magyar szövetségi politikán s ebből kifolyólag a magyar és osztrák államokban, valamint erre a mintára a német államok szövetségében fényesen bevált közös véderőn alapszik.

Magyarország társadalmának ebben a kérdésben vezető szerepe lehetne, ha legalább öntudatával bírna ebbeli eredményeinek, amelyekért nem kért eddig sem jutalmat. Épen úgy, mint koronás uralkodók sem kereste az elismerést, Európa békéjeért, a békét élvező államoktól.

Nemzetünk tehát minden túlzott szerénysége mellett is kénytelen megszerezni önmaga és az utódok számára az emberiség egyetemétől e vezető szerep fényes elismerését. Sőt meg kell szereznie ezt a legnagyobb békeapostol részére, a magyar korona számára, kire a békét sóvárgó európai nemzetek és a magyar nép annyi hálával és szeretettel tekintenek fel. A magyar imperiális

politika számára meg kell szereznünk a Habsburgok elismerését is, hogy a császári koronát a magyar impérium címén s ne a két kis osztrák provincia címén viseljék. A magyar korona számára az elismerést oly világtörténelmi jelentőségűvé tehetnők, épen most, amikor nyilvánvaló Itália keresztényellenes politikája, Osztrákország jelentéktelenségét pedig oly kézzelfoghatólag bizonyíthatnók be, hogy ez kedvező alkalmat nyújtana arra nézve is, miszerint végre Budapestre helyezték a Habsburgok országaik központját.

Kelet és Nyugat nemzetei között az összekötő kapcsolatot ugyanis mi képezzük. Hiába hivatkozik a spanyol, olasz, francia, belga, német, angol Kelet népei előtt a testvéri összetartozandóság elvére, a Krisztusi eszmére: mert kitörölhetlen emlékei örökre élni fognak lelkükben az irtózatosságot kegyetlenségeknek, amelyeket a spanyol, olasz, német, angol gyarmatalapítók és hódítók elkövettek Kelet népeivel.

Ámde a magyar nemzet szavára megmozdulna egész Kelet. A testvéri szív hangját megértenék Ázsia és Európa összes nemzetei. És egy Budapesten tartandó világkongresszusnak (a keresztény-buddhánny béke és hadi történelmi kiállítással kapcsolatban) olyan jelentősége, olyan hatalmas eredménye volna: amely Magyarországot egyszerre felemelné a vezető kulturálmok sorába. Ez a siker a budai királyi palotát a világbéke templomává avatná fel, amelyre az összes emberiség sokkal nagyobb hálával, imádatokkal és szeretettel tekintene fel, az új évezredekben, mint ahogyan valamikor Róma és Sztambul felé nézett a felekezeti gyűlölségtől égő fanatizmus, onnét remélve minden áldást és boldogságot, de csak maga számára.

A magyar Gényusz szívében talált egyedül igazi otthon a buddhánny¹ és keresztény politikai eszme s a

¹ A buddhizmus és buddhista, rossz latinsággal buddhismus és buddhista helyett ezt az ősmagyar szavat használom mindig. A Bottyán, Batthyányi és Buttyán családnevek is ebből származtak.

magyar lélek az egyetlen kapocs tehát, mely Kelet és Nyugat nemzeteit egymáshoz képes lesz végre összekötni.

Nemzetünknek ez a világtörténelmi hivatása. És talán a béke apostolának, a magyarok ősz királyának is azért adott a sors oly hosszú életkort, mert azt akarja, hogy a világbéke nagy művét ő és kedves magyar nemzete felépüljön lássák, miután azt már megalapozták és biztosították annak szilárdságát.

... A Gondviselés útjai kifürkészhetlenek.

Ki hitte volna, hogy a leglelkesebb magyar barát főherceget egy vértenger fogja egykor elválasztani az ő kedves magyarjaitól, nagy terveitől? És ime, mikor aztán emberekben, elvekben csalódva s az igazságot megismerve életének végéhez közeledik, akkor kezdi észrevenni, hogy ifjúkori álmai megvalósulásnak indultak, tettet öltöttek s ő végre mégis a nagyra hivatott magyar nemzettel együtt írja be nevét a halhatatlanság könyvébe.

... Ezelőtt 65 évvel egy ifjú főherceg tűnt fel a bécsi udvarban, a magyarok iránt való rajongó szeretetével.

Nyíltan hangoztatta számtalan alkalommal, hogy a Habsburgok kettős birodalmában egyetlen nemzet sem közelíti meg a magyarokat, akár katonai vitézség, akár politikai érettség, akár bámulatosan finom erkölcsi érzék tekintetében. És aztán úgy tudnak lelkesedni a magyarok azok iránt, akik jó szívvel vannak hozzájuk, hogy lehetetlen őket nem szeretni! Ezek voltak a szavai. Egész lelkét betöltötte tehát az a forró vágy, hogy ha trónra jut: e nagyra hivatott nemzettel egyetértve, együtt küzdve kivívhatta majd a késő utókor halálját, valamelyes nagyszabású dolog megvalósítása által.

Mikor 1847. évi október 16-ikán, István nádor beiktatására Budára érkezett az ifjú főherceg, Pest vármegye közgyűlésén kijelentette, hogy ő maga akarta megünnepelni azt a napot, amelyen életének első politikai

szereplésével a magyar nemzethez való élénk ragaszkodásának nyilvános jelét adhatja. Az egész nemzet benne látta a boldogabb jövő reményét és Kossuth a legnagyobb lelkesedéssel adott a nemzet rajongó szeretetének kifejezést.

Akit azonban Isten kiválaszt nagy feladatok véghezvitelére, annak a nagy eszmék kálváriáját végig kell járni előbb.

Az ifjú uralkodó csakugyan trónra jutott. De micsoda égszakadás, földindulás között? Az általa bálványozott magyar nemzetre nem lehetett ráösmerni. Üdvözlét helyett egy erőszakos kisebbség épen akkor mutatott neki és családjának ajtót, az olaszok kedvéért. Épen akkor dobta ki őseinek trónját, gonosz bujtogatóknak felülve, mikor a Habsburgok a magyarok fővárosát akarták, az ő tanácsára, sürgetésére, a két birodalom központjává tenni.

Ám ravasz ellenségeink és még ravaszabb osztrákbarátaink, mikor belekényszerítették és becsalogatták a forradalomba és aztán a trónfosztási nyilatkozattal még a béke reményétől is megfosztották nemzetünket – céljaikat elérték. Az udvar Bécsben maradt. Mai napig is ott áldoz az osztrákok kapzsiságának. Olaszország pedig, vérünk és jóhiszemőségünk árán megszerezte Nápolyi, Lombardiát és Velenczét. Mi ellenben a sir szélére jutottunk. Miért? Mert az olaszokért rajongtunk, akiknek fellépése 1848-ban felforgatta a Habsburgok és a magyar állam között a viszonyokat s nemzetünk minden reményét, valamint az ifjú Ferencz Józsefnek fényes álmait, terveit semmivé tette.

*
* *

De nem örökre! Ezek a fényes álmok, nagy remények talán valóra válhatnak, *még pedig sokkal szebb alakban.*

A Gondviselés, úgy látszik egészen más, minden képzeletet túlszárnyaló fényben akarja valóra váltani az

ifjú uralkodó és a magyar nemzet együtt szőtt, együtt álmodott nagy terveit. A nemzetek sorsát intéző Gondviselés a nagy tragédiát azzal vezette be, hogy *először is elszakította végkép egymástól a két nagy reformátort, Széchenyit és Kossuthot. Aztán eltépte egymás szívétől az ifjú uralkodót és a még fiatalabb magyar parlamentet (nemzetet) hogy félszázad múlva, annyi félreértés, keserű csalódás után, végre a teljes megértés után, mind a négyen (vagy utódaik és követőik), összetalálkozzanak. És összetalálkozhatnak a legszentebb helyen, a legfölségesebb munkában.*

Mikor az elkülönzési elméletekre alapított, harcokbarc született, tehát öröklött belviszályokban kimúlt régi parlamentarizmus roncsait eltemetni készülünk... Mikor honalapító Árpád gyakorlati, szövetségi politikájának felújításával, a buddháný – keresztény eszme renesszánszával, a béke óhajtasával születendő magyar parlamentarizmusnak új szervezetet készülnek adni. Mikor az emberkultusznak, a testvéri összetartozandóságnak, a világbékének eddig sehol nem létező templomát óhajtuk felépíteni, Isten országának kapuit akarjuk megnyitni szíveinkben, az egész emberiség számára.

Itt volna a fényes alkalom a korona és a nemzet (a parlament) minden pártja között a legteljesebb összhangot visszaállítani. Vajjon vannak-e oly magyar államférfiak, akik képesek lennének e nagy feladatra a mai viszonyok között? Hátha a Gondviselés predesztinált erre a fönséges feladatra oly férfiakat, akiknek, az uralkodó előtt rendkívül kedvelt személyiségökkel feltétlenül sikerülne megnyerni a korona hozzájárulását egy olyan tövényjavaslathoz, amely az összes pártokból alakítandó békebizottság kezdeményezésére kimondaná a következőket:

«Amennyiben az európai világbéke alapjait Árpád fejedelem szocziális, szövetségi politikája vetette meg, amennyiben dicsőségesen uralkodó királyunk, honalapító Árpád

szövetségi, nemzetközi politikáját, a nemzetek szociális összetartozandóságának Krisztusi elvét újította fel, sőt fejlesztette tovább, a modern szociális állameszme egy új alakjának, a kommunis haderőnek megalkotásával és a hármasszövetség létesítésével: *ennélfogva a magyar nemzet (beleértve úgy a koronát és a Habsburg család összes tagjait) együttesen örök időre arra kötelezi magát, hogy a világbéke ezen két alapkövét épségben fentartja, fejleszti, sőt ennek a két elvnek a többi államokat is igyekezni fog megnyerni.**

«Ezen közös elhatározásuknak intézvényes biztosítékot kívánván adni, a magyar parlament, hódolatteljesen arra kéri az uralkodóház tagjait, hogy a család összes tagjai méltóztassanak felvenni az anyai *ágon* őket megillető Árpád előnevet, a Habsburg Lotharingi név mellé.»

«A magyar törvényhozás viszont elhatározza, hogy honalapító Árpád nemzetközi politikájának és a legnagyobb békeapostol: Árpád Habsburg Ferencz József érdemeinek megünneplésére, Budapesten a világ összes parlamentéi meghívásával, egy nemzetközi békekongresszust és ez alkalommal egy béke és hadtörténelmi nemzetközi kiállítást fog rendezni, annak bebizonyítására, hogy valamennyi vallás alapelve a béke: a háború pedig a vallás elveinek megtagadása.

Hogy az uralkodók minő alakját fogják választani tiszteletük kifejezésének, Budavárában, az ősz fejedelem magas személye iránt: az a szövetséges német birodalom kezdeményezésétől függ. Azonban okunk van hinni, hogy olyan fényt fog árasztani a magyar királyságra ez az ünnepség, amilyen Szent István koronáján még soha sem ragyogott.

A magyar törvényhozás ugyanis felkérhetné az összes külföldi parlamenteket, hogy vegyenek részt azon

¹ A buddhány és keresztény vallású japán és magyar társadalomnak itt főszerepük lenne.

a világkongresszuson, amelynek ez a két kérdés lenne tárgya:

1. Hogyan lehetne megvalósítani a nemzetek összetartozásának Krisztusi politikáját, a hármasszövetségnek kiterjesztése, vagyis egy békés világszövetség kialakulása által.

2. Mily formában lehetne, a közös véderő intézményének szervezése által, lehetetlenné tenni a háborút a szövetséges államok között, vagy valamennyi szövetséges állam és bármelyik szövetségen kívüli állam között. S miként lehetne a hadseregekben rejlő óriási energiát közművek, utak, csatornák, gyümölcserdők stb. létesítésére fordítani, mint a római légiók cselekedték.

A béke és hadtörténelmi kiállítás tartama hosszabb idejű lévén, ez alkalmat nyújtana arra is, hogy a világ összes vallásfelekezeteit, a világ összes hadseregeit, tudományos akadémiáit, tudományos, ipari, kereskedelmi, művészeti, irodalmi jótékony, szabadkőműves és szociális szervezetett meghívják, hogy e kérdésekben adjanak véleményyt. De egyúttal alkalmat nyújtsanak arra is, hogy elismerjék, *miszerint a világbékének ezer év óta nemzetünk volt legbiztosabb, leghűségesebb védelmezője sőt Árpád és Ferencz József személyében megalapozója s hódolatukat kifejezhessék a magyarok királya, Európa békeapostola iránt.*

Hogy Magyarország ipari tellendülésére és nemzeti önérzetére mily áldásos lenne – azt nem kell fejtegetnem.

Ha ezt az eszmét olyan békeünnepek keretében, amilyenről Vörösmarty prófétai lelke álmódott, megvalósítaná a parlament, *úgy nemcsak a korona és az egész nemzet örökre egybeforrnának, hanem valóban az egész világ számára felidéznek a béke, boldogság korszakát a magyar koronával egyetértő magyar parlament.*

Volt-e, lehet-e a földön ennél szebb hivatása uralkodónak és parlamentnek?

VII. A történelmi magyar családokhoz.

Magyarország vármegyei és városai című gyűjtemény ezt az országot úgy mutatja be, mintha itt csupa szláv és germán népek laktak volna. És mivel bizonyította ezt? Elég bizonyíték volt az, ha valamely vármegyében egy-két szót kificzamítottak. Például Bihart azzal gyanúsították, hogy a «Bjela és hora» szavakból lett összetakolva, tehát Bihar a szlávoké volt. Marót nevét, úgy vélték, a germán Markhold szóból ferdítették el őseink. Tehát ebből az következik, miszerint kérjünk bocsánatot a germánoktól, hogy a szászok mellett mi is élni bátorkodunk Európában.

A pánszláv és pangermán törekvéseknek ily módon a magyar történetírók is segédkezett nyújtottak, anélkül, hogy hazafiságukat kétségbe lehetne vonni. Sőt épen a Hunfalvy testvérekben ezt erősen kifejlődni láttuk. De a germánizálás szenvedélye az idegenek utánzása, ez az évezredek óta köztünk pusztító magyar betegség, még erősebb volt náluk. Ez ellen ma sem, akkor sem bírt védekezni a magyar nemzeti eszme. Pedig módjában jett volna hivatkozni az ókori írókra az újabb szumir kutatók adataira... Ma már nem csak ezt a mulasztást kell pótolnunk; de meg kell fordítani a pánszláv és pangermán áramlattal szemben épen ezen harcosok fegyvereit. Ellenük fordíthatjuk a panskythaizmus érdekében a ránk «melt fegyvereket. Bebizonyíthatjuk az ősi családnevekkel, helyrajzi nevekkkel, történelmi emlékekkel a magyar nemzeti eszme ősi jogait ebben a hazában, amely már Attila és Árpád előtt az ősi magyar nemzetségeké volt. Ezeket a nemzetségeket vérségi kapcsolat szálai fűzik az ókori nagy nemzetekhez és a mai Kelet nagy népcsaládaihoz. íme egy kis szemelvény a családi és helyrajzi nevekből:

I

A) Az ókori Pontusvidékén a Dáka, Kelta Ibér és Szumir államokban a következő magyar családnevek és helyrajzi nevek fordulnak elő a történetíróknál. A Tahy család Dahi néven. A Kaffka család Kaukha néven.. A Csányi család Sanni néven. A Mossuly család Mossoul néven. A Kosa család Kusha néven. Szumir nyelven «Kus» annyit tesz = hős. Az Apponyi család Apponi néven. A Mossinóczi család Mossynoki néven. A Hunkár család Hungár és Hunankár néven. Orbeli István ugyanis Sium (Szöny) tartománytörténeteiben azt írja, hogy «Azon gyakori háborúk egyikében, amelyeket a Kunok, a Persák királya, Záporos ellen vették, előállta a Hunok közül bizonyos Hunankár nevű bajnok és a perzsákat a háború sorsának lovagi torna által való eldöntésére felszólította. A Solymossy család Solymoi néven. A Marich család Mares néven. A Lászy család Lázi néven. Az Apáczay család Abaskoi néven. A Csángó néptörzs Sannigoi néven. A Ghillány család Gelani néven. A Sóján és Seján család Soani néven. A Cziráky család Zirakoi és Syrakén néven. A Koltai család a Koltán, Káldi, Kaledon és Keltői néven. A Szüry család Zürii (így) és Syrii néven. A Mály család Curtiusnál Mally és görög íróknál Malloi néven. A Gyulay család Gulai néven. A Gelei család Gelai néven. A Lyka család Lékai néven. A Maszák család Mazák néven. A Hatala család Satala néven. A Szinnyei család Synneus néven. Az Andrásy család Ondrus néven,. A Homonna család Homonades néven. A Korzán család Khorzáne néven. A Marina család Marinai néven. A Murányi család Mouráni néven. A Surányi család Sourani néven. A Kampis család Cambyses néven. A Várnay család Ouarnoi néven. A Szabady család Sabadioi néven. A Kátai család Kátai néven. A Kardos család Kardukki Ijnénen, mert az s hangzóra nem volt betűjük. A Majthényi család Maténé néven. A Korányi család Khorane és

Khoréni néven. A Csáky család Ciaki néven. Az Ibrányi család Ibráni néven. Az Ábrányi család Ábráni néven. A Kürty család Kürtioi néven. A Korondi család Karonth és Corinthii néven. A Magyar és Megyer nemzet Megarai és Makherai néven, mert a «gy» hangzót nem tudták sem kiejteni sem jelezni. A Páskuj és Páskai család Páskai néven. A Kandra és Kondrai család Kondaroi néven. Az Okányi családnev Okiáni néven. A Kassai és Kossey család Cossaei és Kassai. A Búza család Búza néven. A Szaloky család Zalóky néven. Az Ary család Arii néven. Az Azary család Azara néven. A Mossonyi család Mossiani néven. A Muszka család Muskoi néven. A Kadocsa család Kadovsioi néven. A Busa család Busái néven. A Morandiny család Morandinoi néven. A Szörényi család Zuréni. A Szőnyi család Siuni néven. A Csanády család Sunadii néven.

B) Ókori helységnevek a következők: Csobó folyó (Khobó). Halas-folyó (Halus). Sólyma (Sólyma). Halmi (Holmi). Galantha (Galántha). Csiszár (Cizár). Lúgos (Laugusa). Tandari, Gondos (Gondusa). Zaráh, Csorbás (Khorbusa). Tattá. (maTuzla). Baris, Bubon, Selpy (Selpe). Csorna (Chôma). Galandócz (Galandos). Hodod (Adad). Berkei, Mylassin. Csanád (Sunada). Kalocsa (Kolossae). Tompa (Tomba). Zsitva (Sitva). Darányi (Daranni). Zilah (Zilien, Ziela). Magyarai (Mogori). Zsedényi (Sidéné). Modrus (Mogrus). Zalka (Zalca). Mosón (Mosum). Szőny (Siun).

C) A mai Kaffkáz hegyvidék országaiban mai napig is élő magyar családnevekre vonatkozólag, ma már bárki tehet kutatásokat, ha az ottani névtárakat beszerzi stb. E tekintetben a tanári kar, az iskolai értesítők kicserélésével is szolgáltatokat tehetne a magyar nemzeti eszmének. Ha pedig évente egy 8-10 napra terjedő tanulmányútra vállalkoznának a jelesebb tanárok ennek még nagyobb jelentősége lenne. Hogy a magyar külkereskedelemre, önálló vámterületünk, nemzeti jogaink, állami független-

ségünkre nézve, minő lélekemelő szereppel működnek közre egy ilyen állandó expedíció: felújítom a nagynevű József nádornak kezdeményezését, aki már 1829-ben azt óhajtotta, miszerint a magyar társadalom és törvényhozás felkarolja ős történelmünk kutatásával foglalkozó tudósainkat, mint ezt a Turáni társaság most csakugyan megérdemlené.

Ógyallai Besse Károly János 1829. év nagyán a nagy nádor erkölcsi és anyagi támogatása mellett a Dahasz-tán vidéki népek fölkeresésére indult azzal a megbízatással, hogy utazásának eredményéről fenséges megbízóához jelentéseit beküldje. Utazásai közben a dáka-szittyá nemzet őshazájában összetalálkozott Emanuel György orosz tábornok expedíciójával, aki éppen az Elbrus hegyvidékre indult. Mikor az expedíció a Kubány, Kuma, Teberde folyamokon átkelt, Besse az ott lakó Karácsai,, Tigorc, Dugur, Kabard, Avar, Beszlényi (Meszlényi), Csebi (Csebi, Pogány), Barakai, Tiga (Tege), Csala, Gilánta, Bittó, Balkány, Abaszéki, Abáczi, Maszák, Szombati, Kólán, Aruszpi stb. nemzetségekkel találkozott, akik közül a tábornok üdvözlétére jöttek többen.

«Ezek, – írja Besse egyik jelentésében a nádorhoz – az egész orosz társaság hallatára, *magukat a magyarok maradékainak vallottak, és midőn megértették volt hogy én Magyarországból jöttem ide, nagy örömet mutatnak, kezeimet szorították és atyafinak neveztek.*»

Az expedíciótól elválván, Besse Nalcsikba utazott, ahol érkezésének hírére harmadnapi járőföldről is számosan jöttek el látogatására azok, akik a magyarok ivadékainak vallják magukat. «Kimondhatatlan örömmel szemléltek engemet – írja negyedik jelentésében – és hallgatták beszédemet. Ők viszont elmondották, hogy atyáiktól szájról-szájra elbeszélni hallották, számtalanszor, hogy a magyar nagy nemzet, a Kaffkáz-hegyeit elhagyván, napnyugat felé ment és hogy ők az elköltözött magyaroktól akkor elváltak és itt maradtak. Minekelőtte elbúcsúztak

volna tőlem, meg kellett ígérem, hogy jövő esztendőben két magyar ifjú nemzeti öltözetben erre fog jönni óhajtott látogatásukra. Megemlíti végül, hogy az ott lakó Apphoni-család egy tagja fordította le Szent Dávid zsolitárait és egyházi énekeit georgiai nyelvre, amit csak azért említek fel, hogy még jellemre nézve is mennyire megtartották a beköltözött családok és az ott maradt törzsek hagyományos erkölcsi, jellembeli vonásaikat, amelyeket ezer év viharai sem voltak képesek lelkükről letörölni. Azonban ez volt Bessének utolsó jelentése. Főúri család-jaink nem lelkesedtek a nagy nádor eszméjéért.

D) A mai Kaffkáz hegyvidék országaiban mai napig is megtartották magyar neveiket a többi közt a következő helységek: Alatson, Balta, Balat, Balassa, Berecz heul (Bereczelve), Hajdúk, Madaras folyó, Madaras hegy, Maku, Zicha, Zacsu, Mámai, Bursha, Borsh, Borshi, Ághy, Álmush, Bolyi, Árpa, Agajár, Agocs, Csanak (Percent mellett), Madsar, Mad sárvár, Goda Ketzsel, Mámarossi (Béla meített), Kunság, Korda, Szaloke, Csúcsa (Susa), Ozora stab. városok. Kabárd, Avar, Osszéta tartományok, amelyek még a múlt században önállók voltak, de ma már felszívta őket is a szláv kereszténység. Mert sem Róma, sem a Habsburg-ház nem ismerték fel a magyar egyház nagy szerepét keleten. Sajnálatos, hogy közjogászaink még rövidlátóbbak voltak. Hiszen ha 1848-ban, mikor a Habsburgok Buda várát akarták a két birodalom központjává tenni, az előre látó, a legnagyobb magyar államférfit nem hagyja cserben Deák, be más szellők fújdognának ma, Bukarest, Belgrád és végre még a kis Czettinje felől is, hogy Zágrábot s a hálátlan Fiumét ne említsük, ahol még a magyar czégtáblákat sem tűrik meg.

II.

A) Az ókori Sármás és Nagy Szittyország nemzetiségei között a következő magyar családnevek és helységnevek fordulnak elő: A Rummy-család Ptolomeus szerint

Rummoi néven. A Szemnec-család Samnit néven. A Sághi-család Saka néven. A Sárdy-család Sárdi néven. A Har-kányi-család Harcani néven. A Sejebi-család Sejebii néven. A Szirmay-család Syrmoi néven. A Dubay és Dobay-család Doubai néven. A Tuskai-család Tuskoii néven. A Tisza-család Thyssa-géta néven. A Jurka-család Jurkai, Urgai néven. A Szobonya-család Soubenoi néven. A Sze-beny-család Cebennai néven. A Szücs-család Zuaces néven. A Becsey-család Bechei néven. A Turcsi és Török-család Turkhoi és Turki néven. A Móczár, Mózer, Mócz, Mácsay, Mucsay-család a Machues, Muzaei, Mkhoi stb, néven. A Makrai-család Makrai néven. A Selyp-család Selypé néven. A Pálóc-család Byzánt Faust szerint Pala-ses és Palaz néven (a Pelazg-néptörzs). A Vajna-család Aino néven, amely népben lanánország őseit tiszteli. A Szörény-család Zuren néven. A Bakács-család Bacas néven. Bakácsot, mint a partusok főnökét említik az ókori írók. A Thurzó-család Thurzoi és Agathurzoi néven. Az ókori írók az *u* és *y* betűket felcserélik rendszeresen. A Thurzd névről neveztek el Skótországban is, Svédországban is néhány kikötőt, a Tyrheni tengert pedig Sicilia lakosai szintén az etruszkokról nevezték el, a lágyabb hangzású *h* betűvel felcserélvén a keményebb *z* betűt. A Horgosi Kárász-család Horgosi – Coraxi néven. Az Aruspi-család az Aruszpi cserkesz nemzetség, akik közül néhányan 1829-ben Ogyallai Besse Károly előtt a magyarok véreinek mondták magukat. A Seres-család Zeres és Seres néven. A Fiala-család Piaia néven. Az Izdenci-család Issedon néven. Az Esperit-család Asparata néven. A Patay-család Batai néven. A Nadányi-család Nadánnoi néven stb.

B) Ókori helységnevek: Abara (Zemplénben Abara puszta). Almás. Országhalom. Árpád. Árpás. Arpavár (ma Abrikerem – kerem várat jelent). Arácsa (nálunk is van több Arács nevű helység). Ardea (nálunk Ardó), Árgyelán tartomány. Azara. Babilon (nálunk Bábolna),

Batána (nálunk Batlona). Bassán (nálunk Bossányi). Chala (Kalló). Kalna (Kálna). Khàrcsa(Karcsa).Kazu(Kaza), Korotna. Khung, Khundava, Csingilla (Csengelle). Koeros (Kőrös). Daruvar (Daruvár). Dura és Dur (nálunk is Túra és Tur), Eros (nálunk Erős). Felek (nálunk Felek és Fülel). Gends (nálunk Gencs). Gindes (nálunk Gyöngyös). Holum (nálunk-Halom). Haram (nálunkarégi szép Harám vármegye Jasonius *mons.* Herka folyam Kurdisztánban (nálunk Kerka patak Zalamegyében és Herkencsalád). Kéve. Khabar. Kinis (nálunk két Kinyis nevű falu és Kinizsi-család). Kislak (a kirgiz tatároknál ma is így hívják a tanyákat). Konka vár (Ugocsában Kankó vár, Konka-család, szürkankó). Kürt. Munkascht (Kurdisztánban Kuhbalavan – kőbálvány). El Mazar. Mazirah, Mazar az Eufrát partján a régi Magyar vár helyén. ahol régóta kellett, volna ásatásokat eszközölni. (Lz több szolgálatot 'tett volna a magyar nemzeti állam ügyének, mint a szármalmas sérelmi politika!) Majorfalu. Ispahan és Kunság városok között. Náta (nálunk Nátafalva Zemplénben). Bilis (nálunk Pilis). Rjma (nálunk Gömörben számos helység viseli e nevét). Sárd Kurdisztánban (nálunk Sard, Szegszárd, Sárd és a Sarcli jellemzetseg). Tiensánban is élnek sárdi népek mai napig fs. Nálunk SzarHmbnostora, Szárdhegy, Szárdtiefy-Szefiaahely. Az olasz Sardinia és Toskania etruszk lakosai is a szittyia sárdi és tuskai néptől származnak. ZemereésSumere, ma Samara vagy Samrah varos neve az eszki-bagdadi romolc"mellett. Sári. Iránban ma is létezik egy Sári (Sárga) folyam. Saruds tartomány vagy Tsarmellék. nálunk Sárosmegye és Sármellék Zalában. Sawar, nálunk Sóvár. Sele nálunk Szeje Semena. nálunk Semjén. Sinne nálunk Szinnye, Salok, nálunk Szalók. Siroc, nálunk Szirák. Tarjana, nálunk Tarján nevű számos helység van. Torna Tyba folyam, nálunk Gömör- és Ungmegyében. Zalka nálunk Szálka. Zárdavár. Zaitha. Márvirrad (ma Marverad) Mosum. Dana. Mogor. Durán. Suron. Koromba. Magaslak az alán palócz nemzet fővárosa volt. Zitna. Tomes

(a mai kunság régi fővárosa). Kallós. Sármán. Bothos. Erkel. Tebenda. Csulah, Dudua, Karima, Ulai, Telbis. Kassa vagy Koscha. Szőny (Orpeli István érsek «Summa történetei» czjmű és 1280-ban megjelent művében a magyar őstörténetre vonatkozólag igen becses adatokat közöl. Az Orbelián hercegi család mai napig is él Tullisben és hihetőleg szívesen támogatná a magyar expedíciók törekvéseit, mert hogy az örmények., és japánok – Ázsia legkiválóbb nemzetei – tárt karokkal fogadnák magyar testvéreiket, erről határozott tudomásom van.¹

C) Az Urálaltája országaiban mai napig is megtar-

¹ A Rákóczi hamvainak hozatala is mindaddig csak frázis, jámbor óhajítás maradt, míg 1892-ben néhai Amberboy Mózes konstantinápolyi örmény érsek, rokonom és az akkor «Tarik» néven megjelent hivatalos lap örmény szerkesztője, megírták nekem, hogy kieszközölték a lazarista atyák részéről és a török hatóságok részéről az engedélyt arra, miszerint a szent hamvakat exhumálhatja és hazaszállíthatja a nemzet, vagy – ha erre még most sem hajlandó – úgy Máramaros vármegye közönsége, amelynek közgyűlésén Ruttkay Gyula és Munkácsy Mihály kabárdszittya eredetű gör. kath. (ma úgynevezett ruthén) lelkészek aláírásával adtam be az erre vonatkozó indítványomat. Azért íratam velük alá, hogy bizonyosságot tegyek arról, miszerint az akkor is pánszláv hajlamokkal gyanúsított gör. kath. papságnak milyen magyar eredetű és szívvel-lélekkel jhazafias papsága van. A máramarosi oláhságra és oláh papságra nézve pedig elég legyen annyit megjegyezmem, miszerint leghűségesebb támogatóim voltak a népsegítő törekvések mellett és az erdőrablások elleni küzdelmeimben. Soha sem fogom elfelejteni, mikor a Rákóczi fejedelem zászlajával jöttek, a hozzájuk érkezett magyar polgárok üdvözetére. Mert úgy van bizony, hogy Máramaros megye egyik kis faluja őrizte meg csak mai napig is a Rákóczi fejedelem zászlaját. A Konstantinápolyból kapott levelekre visszatérve meg kell említenem, hogy azokat Kolozsváron, a Sándor József elnöklete alatt Rákóczi hamvainak hazaszállítása céljából csöndben működő bizottságnak beszolgáltattam... És amikor aztán erről tudomást szerzett Thaly Kálmán, akkor adtuk rendelkezésre a fontos leveleket s így lett a sok frázis helyett végre valóság a szent hamvak hazahozatalából. Az expedíció tervével szintén évtizedek óta foglalkozom s ma már akár meghívást is kaphatunk a látogatásra.

tották magyar neveiket a következő helységek és folyók: Majsán, Majsu (nálunk Majsza) Jászkicsu, Jazygesem, Jászy, Kungorád, a teketurkommannok, karakalpagok (feketekalpágosok) fővárosa Tábé, ma Tayi. Volt Siciliában is egy Tabae s Tissa nevű város. Van Hátsó Hindiországba Tápa, lapánországban a Formosa-szigeten van Tajpék nevű város mais. Tavas. Teke. Karajos, Samsun. Enderes. Kestelek (Kis-telek). Erki. Shögöd (így van írva *ö* betűvel) vagy Shugut a hajdani Dakota helyén. Ez a név teljesen azonos az amerikai Dakota indián állam és néptörzs nevével. Borút. Morgetta. Oszek. Khuenlun. (Van Kendilona. Barczelona. Aranyoslona, Lászlona és Nagylonya, ami bizonyosan valamelyes kapcsolatot jelent a spanyol, magyar és a turáni őshaza népei között.) Déva. Sarkad. Avas. Karabugacz. Bittó. Belág. Bakus. Seregh. Kis-Avar. Szegvár (Zekvár). Budales stb._z

III.

A) Az ókori Hindiszittyaországban a következő magyar családi és helyrajzi nevek fordultak elő: A Kun és Hun nemzetség, Khunni és Hunni néven. A Garai-család Gourai néven. A Bessenyő szittyák Bessingitai néven. A Dabasi-család Dabasai néven. A Kaczoba-család Kakhobae néven. A Patócs nemzetség Padokha néven. A Bátin-család Bāti néven. A Hagara-család Agara néven. A Pándi nemzetség Pandion néven. Az Aszalay-család Asalai néven. A Nánásy-család Nanichi néven. A Szápári-család Sabari néven. A Szalacz-család Salacenoí néven. A Bittó-család Bittoi néven. A Barna-család Barna néven. A Tábori-család Topuri néven. A Székely nemzetség és Szekula-család Siculi néven. Rendkívül érdekes Diodor Siculusnak (Lib. 5., 6. cap.) és Strabo (VI. Liber) ama följegyzése, mely szerint a Siculus nemzetséget Sécáni néven is nevezték. Már most kutatni kellene, vajjon Sécáni néven a Zékány vagy az araboknál Szichen (Széchen) a csin íróknál

pedig Szecsuen néven jelzett nemzetséget kell-e érteni? Ez elsősorban a Széchenyi-családot érdekelné, valamint a székelyek nemzetségét is. De még eddig nem nagy érdeklődést mutatnak gr. Széchenyi Béla törekvései iránt. Ókori Hindiország családnevei között ott található továbbá a magyar Darida-család Dravida néven. A magyar Drág-család Drák néven. A Sigmondi és Simándy-család Simundi néven. A Szálán és Zalán-család Selán (mai Ceylon) néven. A Szálai-család Zalai néven. A Bokányi-család Bokáni néven. A Ghillány-család Ghilláni néven. A Giltán-család Giltani néven. A Galiba-család Galibái néven. A Majthényi-család Mathéni néven. A Nyitray-család Nitrai néven. A Szegedy nemzetség Sogdi néven, Sogod szanszkrit nyelven = tiszta. A szent Avesta Sogodu néven említi a hajdani Marakhand vidékét, amelyet a szumirok később Szumirkandnak neveztek. A Barta, Bartos, Barátos, Bárdos, Baráti-családok Partus, Barathi és Barta néven (mint azt Zenob és Chorenei Mózes ókori történetírók följegyezték.) A mai Baratha tartományban élő baratha néptörzsről általánosan el van ismervé, hogy jellemvonásuk ugyanaz, ami az ugoroké. A szövetkezés, barátkozás. Ez a szó ugor, szintén annyit tesz, mint szövetkezni, a baratha pedig barátkozni ... Hunfálvyék valamikor azt állították, hogy a hun nemzet rég elpusztult, a hun-székely és hun-magyar atyafiság csak mese és körösi Csorna Sándor, Horváth István álmodozók lettek volna... Azt hiszem, hogy ma ők is elismernék, miszerint Horváth Istvánt és körösi Csorna Sándort igazolták az újabbkori kutatások eredményei és nem a panszlávok, pangermánok elméleteit.

B) A Himálalja tartományaiban mai napig fentmaradt magyar családnevek: Kandó, Bod, Bála, Bály, Buda, Boda, Barta, Bede, Binde, Vájna, Varsa, Vida, Bardócz, Hári, Csórja, Sánta, Jászkun, Jász, Szekula, Béli, Maróti, Mándi, Gonda, Csura, Mátrai, Katlan, Karád, Herány, Dalosa, Batsa, Babari, Bobori, Hollós, Sajó, Darvas, Lassú, Mara, Bihari, Teleku, Csik, Gajaráti, Madarasig

Balugh, Toda (Tóth), Teleky (Teluga), Teling, Tuluvai (Tolvaj), Pécsi nemzetség Pésh-Avar tartományban. És végül a Batthyányi, Bottyán (Buddhán) nemzetség.

Bodogár, Bihari stb. Hogy mily nagy számban élnek ott még magyar eredetű családok, véreink, arról Tóth Jenő festőművész mondott el a Turáni Társaságban tartott felolvasásai alkalmával érdekes adatokat. Mintegy 900 magyar családnevet gyűjtött össze néhány, évi ott tartózkodása alatt, a Himalalján élő néptörzsek között. Ma már nyitva áll az út festő-, szobrász-, építő-, zené- művészeink és tudósaink, kereskedőink, iparosaink számára.

*

*

*

A Balkán államokban szintén el kell foglaljunk helyünket. A magyar ipar, kereskedelem, művészet, tudomány nem idegen területeken óhajtana ott tért szerezni magának, az osztrák, olasz, orosz, német, stb. mellett hanem őseinek földjén. Még bizonyosan élnek ott azok a magyar eredetű néptörzsek, családok, amelyeknek neveit az ókori írók feljegyezték, s amelyek nálunk mai napig büszkeségeit képezik a magyar nemzetnek.

A) Az ókori Boeotiában, (Hellasban) Bithyniában (Kisázsziában), Beoticában (a római Hispániában) és végre Boiotiában (Germániában) a szittyia eredetű Beöthy nemzetség alapított államokat. Csak a Kisázsziában létezett Bithinyáról jegyezzük fel a következő családi és helyrajzi neveket.

A Boeothy nemzetség, mely a Beöthy család őseivel azonos.

A Sangarius néptörzs, mely a magyar Csongár családdal, a Thouniaki, mely a magyar Tunyogi családdal, az Ártandi néptörzs, mely a magyar Ártandi családdal azonos. Van még több is. Városaik közül Erekli (Erekli = Ereklye és Erkel, hegységeik közül az Ormanium nevét emlitem. Folyóik közül az Chelae (Csele) Etheleum

(Etele), Platoneus (Balaton?), Arcos (Árkos) nevűek fordulnak elő. A spanyolországi Beotica (Beöthy tartomány latin neve), valamint Hellas Boeotiája és Bajorország ethnografiája megérdemelnék a kutatást. A m. kir. keresk. Múzeum egy kiállítást tervez Spanyolországban, alkalma lenne ebben az irányban is adatokat gyűjtenie

B) Az ókori Illyirában szintén számos magyar családnév fordul elő, annak daczára, hogy Kollár óta már Illyrország őslakóit is szlávoknak vélik. Ellenkezőleg, mielőtt a szerbek és horvátok ősei oda behúzódtak volna, a pánd, hun és avar nemzet után századokkal később; már magyar nemzetségek voltak ott az őslakók. Közülök csak néhányat említek fel: A Partényi nemzetség Parthéni néven. A Bölönyi nemzetség Bullini néven. A Pókai nemzetség Phokai néven. A Molecz nemzetség Molosci néven. Az Ákontz nemzetség Acontius néven. A Kryza nemzetség Chryza néven. A Krüzselyi nemzetség Chryseli néven. A Korondi nemzetség Korinthei néven a mai Karantániának és a görögországi Corintheiának adtak nevet. A Sárdi nemzetség a mai Sardiniának adtak nevet. A Megyeri nemzetség (Megarei) Megarának adtak nevet, amit a szumir felfedezések óta ma már maguk az olasz, francia és angol tudósok is erősítenek. Elég legyen csak Mártha tanár művére hivatkoznunk.

C) Bolgár és Makedón földön tele vannak magyar vonatkozású emlékekkel a családnevek és helyrajzi nevek. Csak a következő magyar nevű városokat említem fel: Kapros (Strab. 7.) Thorma. (Thukydides 1.) Mende és Argil (Herodot 7.) Szintai (Thukydides 2.) Berta (Ptolomaeus 1.)

Drágh földön a hajdani magyar nyelvű bolgárok közt a következő nemzetség nevekkkel találkozunk az ókori írónál: Muzsai (Musai) Mácsay, Móczár, Dárdáni, Tárkánv, Sárkány, Pécsi (Peucsi) Kapus (Koupus), Gelei, Szobi (Soupi) Zichi (Zichidava volt székhelyük, mai

Említést érdemel, hogy 1356-ban jöttek be a Drág földről Magyarországra a Drágfy család megalapítói: Balk és János. Viszont Drág földre épen akkor vándoroltak ki az olasz Anjouk erőszakos latinosságai folytán, az ősi magyar egyházi nyelv védői: Bogdán máramarosi vajda és hű pásztornépe. Még jellemzőbb a magyarság teljes érzéketlenségére¹ a nemzeti eszme iránt, hogy inkább engedte kivándorolni a magyar egyházi nyelvhez ragaszkodó hű pástor népet, mintsem Rómánál közbenjárt volna a magyar nyelv érdekében. Nem tették.

Mindezeket az adatokat azért gyűjtöttem össze, hogy most már a magyar társadalom tisztán lásson két nagy tanulságot. Először, hogy történelmi hivatása a béke, vagyis a kereskedelem, ipar, művészet és tudományok kultusza. Másodsor, hogy minden képessége bőven meg van ehhez, mert ősei voltak a világereszkedelem történetében a legvállalkozóbb szellemű nemzetségek. Ma pedig az a rendkívüli előnye van a magyar külkereskedelemnek, hogy – amint bizonyítottam – vérségi kapcsolat fűz bennünket Kelet és Nyugat legtöbb nemzeté-

* A magyar hírlapírók Egyesületének illusztris elnökét legyen szabad arra kérnem, hogy vegye egy közgyűlésen tárgyalás alá a következő kérdést: kötelesek vagyunk-e mi az osztrák zsumalistákat utánozni ama közjogi tévedésben – rosszakaratú tévedésben – hogy Magyar és Osztrák monarchiák, vagy kettős monarchia helyett Ausztria-Magyarországot, és Osztrák-Magyar monarchiát írjunk folytonosan, s ezáltal beleringassuk a külföldet is ama tévhitbe, az osztrák impérium javára, hogy itt csak egy császári monarchia van, amelynek a magyar királyság amolyan kiegészítő része, mint a gács, lodomér, dalmát, és cseh névleges királyságok? De ugyanekkor a magyar hírlapírók egyesülete abban is állást foglalhatna, hogy kötelesek vagyunk-e mi India, Dánia, Szerbia, Bulgária elnevezéssé utánozni az osztrákokat, holott nekünk magyarul is szabad lenne Hindi országot, Dán országot stb. elnevezni.

hez. Hallatlan könyelműség volna tehát, ha ezeket a rendkívüli előnyeinket, az önálló vámterület visszaállítása céljából nem használnók fel. Igaz, hogy ennek nagy akadálya van még: a Bosnyák-Herczegvöcz tartományok tulajdonjogának megállapítása, azonban a szittyia nemzetek összetartózkodóságának ápolásával, a lengyel, dalmát és cseh társadalomnak megnyerésével, a Habsburgokkal való felbonthatatlan kapcsolat erősítésével, ez a kérdés is meg lenne oldható. A függetlenségi párt is szívesebben venné a personal unió helyett, a magyar császárság, magyar birodalom kiépítését, Hunyadi Mátyás terve szerint. A csehek, lengyelek, dalmaták hozzájárulását könnyű volna megszerezniünk. Dr. Brabek Ferencz prágai egyetemi tanár, a magyar irodalom előadója, egy időben e kérdéstről eszmecserét folytatott velem, de aztán abba maradt a magyar és cseh társadalom közeledésének ügye. A Habsburgok és a Hohenzollerek épen nem tiltakoznának a magyar császárság eszméje ellen, hiszen Savoyai Jenő, Gentz Frigyes és József nádor tanácsára már 1848-an meg volt erre a Habsburgokban a hajlandóság, Bismark és Vilmos császár pedig csakis a magyarok hűségében, erejében látják a hármasszövetség alapját, amint ezt számtalanszor kimondották.

Hiszen a történelmi igazság azt kívánja, hogy a hatalmas német császársággal, Habsburgi Rudolf unokái, mint a magyar császárság uralkodói, álljanak szövetségben. A két kis osztrák kerületről nevezett mozaik császárság neve igazán frivol játék a magyar, lengyel, cseh nemzet önérzetével s a Habsburgok jövőjével. De ennek a frivol játéknak, mely folytonosan beleavatkozik államügyeinkbe, sőt ellenünk ingerli a horvátokat is, azonnal vége szakadhat, amint a három nagy nemzet társadalma felismeri közös történelmi hivatását és egymással egyetértőleg lép fel.

Ezzel azonban még nincs kimerítve a magyar társadalom szerepe. Ez csak arra szolgálna, hogy a külföld

és főleg Kelet piacain visszaszerezzük cselekvő képességüket, nevünket, hogy megvédhessek iparunkat, kereskedelmünket a négyszáz év óta bennünket szipolyozó osztrák kapzsiságtól. Ámde itt bent kell a hazai ipart, kereskedelmet földművelést, tudományokat, művészeteket, főleg pedig a nemzetiségekkel és kelet népeivel a testvéri viszonyt ápolni.¹

És a magyar társadalom mindezeknek a kötelességeknek nem képes eleget tenni. Ipart kell például fejleszteni. De lehet-e ezt védegyletekkel, míg maguk a hatóságok, a közigazgatás is, mellőzik következetesen a hazai iparosokat, míg a közigazgatás csak közjogászok kezeiben van?

Mindenki tudja, hogy a magyar birtokpolitika, a telepítés, parcellázás ügyének rendezése, mennyire égető kérdés az Alföldön, Erdélyben, Muraközben, Horvátországban, a földnélkül szükölködő magyarság megmentésére. De Máramaros és Csongrád megyék egyformán nem találták szükségesnek a kincstári és hitbizományi nagy birtokok bérleteit a községeknek, városoknak megszerezni és két évtized alatt hiába való volt minden sürgetésem az általam kezdeményezett Schönborn uradalmi parcellázás követése iránt, hogy a nagy jövedelmű feladatokat a vármegyék, községek, városok vegyék kezükbe, az iparfejlesztés és pótdók leszállítása, kívándorlás megszüntetése céljából. Hogy országos pályázat

¹ A nagy nevű József nádort is az a gondolat vezette, mikor a keleti expedíciók útjait egyengette, hogy miért ne lehetne felújítani II. Endre és Leó örmény király tervét, akik az Árpádház tagjai számára akarták megszerezni az örmény koronát, hogy védelmet biztosítsanak a mohamedánizmus pusztításai ellen, az elszigetelten álló keresztény örmény államnak... Ázsiai Örményország előbb-utóbb felszabadul szintén a török uralom alól. Nem lehetne-e gondoskodni arról, hogy amint a pártus szittya Nagy Árcsák családjából választotta uralkodóit a pártus és örmény nemzet, ismét az Árpád-Habsburg család tagjai közül válassza uralkodóit magának az örmény nemzet, mielőtt az orosz-szláv ráteszi a kezét a sokat szenvedett nemzet török uralom alatt álló területére is.

útján csakis azok közt a bérlők közt legyen kiosztva a bérlet, 5 holdas parcellákban, akik háziipari szövetkezeteket létesítenek, kertművelésre kötelezik magukat. Hieronymi Károly és Vadnay Andor eszméit a magyar alföldön az ősi szumir népek kertművelő kultúráját felújítani... mai napig sem veszi programjába a törvényhozás. A városok, vármegyék, községek pedig el vannak foglalva a homouision és homousion kérdésével, hogy t. i. választás vagy kinevezés útján legyen a közigazgatás újjáteremtve, ahelyett, hogy egyhangúlag magyar nemzetivé tennék, és a nép segítés feladataira képesítenék.

Mindenki hirdeti, hogy a magyar művészetet pártolni kell. De hát képes-e erre a magyar társadalom, mikor a családi közigazgatás nem szolgálatot tenni, hanem uralkodni akar a drámai művészet kérdéseiben is, amihez époly keveset ért, mint a mérnöki, orvosi, kereskedelmi szaktudást igénylő kérdésekhez. Mikor a városok kongresszusát kezdeményeztem 1896-ban, akkor megjelent művemben már sürgettem a közegészségügyi és műszakiügyi ministeriumok felállítását, a közegészségügynek, valamint műszaki ügyeknek kizárólag orvosok és mérnökök kezeibe leendő utalását, amelyet Dr. Fodor József professor is magáévá tett. Azonban a magyar orvosok, mérnökök és kereskedők még 17 év múlva, ma is szó nélkül állanak a közigazgatási reformmal szemben, jöllehet a polgármesterek egyesülete határozatilag kimondotta, miszerint azt óhajtja, hogy a városok kormányzata továbbra is az államtudományi képesítéssel bíró egyének kezeibe tétesék, az egész világgal ellentétben, ahol a gyakorlati élet embereit helyezik a polgármesteri állásokra.

A kivándorlást kellene megakadályozni. De lehet-e ezt a hatóságoktól várni, mikor sok helyütt épen a családi közigazgatás részvétlensége, a földnélküli munkásnépnek földbérletek iránti kérelmeivel szemben tanúsított elutasító magatartása, a közvagyon elpusztítása, a közterhek emelése okozták a kivándorlást.

Hogy ez nem a tisztviselők hibája, hanem a rendszeré, azon lehet vitatkozni, de hogy, fájdalom, még néhol ma is fönt maradt ez a családi rendszer, azt a gyakorlati élet szomorú tapasztalataiból bizonyíthatom.

Én ugyanis ifjú koromban a Domitius Corbulókra, családunk őseire vonatkozó adatokat kutatván, az ókori történetíróknál*) felismertem a dáka nemzetnek a magyarsághoz való vérségi kapcsolatát. Már akkor foglalkoztam azzal a gondolattal, hogy ennek bebizonyítására nem volna alkalmasabb eszköz, mint az, ha a Kaffkában és Turkesztánban máig is élő utódaikból néhány családot lehetne betelepíteni valamelyik kincstári birtokra. Ezzel a kincstár is nyerne, mert a Turkesztánban élő s kertészettel, dinye termeléssel foglalkozó dáka ivadékok (a csányi néptörzs is ott él) élő bizonyosságai volnának őseinknek és nekik, hozzánk való rokonságuk mellett. Azonkívül pedig a hazai kertészetnek, dinnyetermelésnek is nagy előnyére válnék a telepítés. Épen akkor 1882-ben jelent meg László Mihály ismertetése, a bukovinai csángók nyomorúságáról, egyik lapban s én rögtön levelezni kezdtem a bukovinai lelkészekkel, sőt Münchenből, Hollósy Simon, testvéröcsém, Istensegíts r. kath. templomának egy oltárképet is ajándékozott. Boldogult Lónyay János főispán szintén nagy szeretettel karolta fel az eszmét. S mikor Máramarosszigeten megindítottam a gyűjtést, épúgy lelkesedéssel felkarolta a magyar társadalom ezt az eszmét, mint ahogy remélem, felkarolná a keleti expedíciók eszméjét is, ha frázisok helyett megkezdéné valamelyik lap a gyűjtést, adakozást.

*) Lukácsy Kristóf «Az örmény magyar családokról» című művében is említi, hogy Cnejus Domitius Corbuló, Caligula császár feleségének testvére Kr. e. 47-ben a Khaukák (Kaffka szittyák) földjén, a mai Német alföldön építette a légiókkal az Elba és Odera csatornát. Aztán a dáka és pártus nemzet ellen viselt háborút, de Néró, elismerés helyett, haza hívatta s halálra ítélte a győzedelmes hadvezért, aki öngyilkossággal megelőzte a kivégzetését.

Csakhogy a telepítés sikeréhez más egyéb is kellett volna, nemcsak pénz. Mikor Odescalchy Arthur herceg és a Budapesti Hírlaptól Rákosi Viktor, dr. Szádeczky Lajos és Benedek Elek megérkeztek Andrásfalvára, én már azt a szomorú tapasztalatot szereztem, hogy ezek a szegény csángók rettenetesen csalódní fognak, ha azt hiszik, hogy nálunk majd olyan emberségesen fognak velük bánni, mint például az osztrák hatóságok a közönséggel és a szegény emberekkel. Meg is mondtam ezt a hercegnek s megkoczkáztattam azt a kérésemet, hogy talán jó lenne, ha ő a törvényhozás figyelmébe ajánlaná, miszerint a közigazgatás reformjánál kötelezzék a tisztviselői kart emberséges bánásmódra a szegény emberek szemben. A herceg úr azt felelte, miszerint ez felesleges, mert ő el sem képzelheti, hogy csángó testvéreinkkel mostohán bánjanak.

Természetesen a herceg úr nem volt szegény ember, ő soha életében nem tapasztalt mást, mint előzékenységet.

De engem elszomorított kérelmem elutasítása s nem reflektáltam arra a kitüntetésre, hogy egyik csoportnak én legyek a vezetője, hanem szomorú balsejtelmek között hazautaztam Andrásfalváról.

Nemsokára aztán egymásután kerestek fel a Bukovinába visszavándorló csángók, keservesen panaszkodtak egyik magyar tisztviselőre, aki úgyszólván kiüldözte őket a hazából. Az osztrák tisztviselők emberségesebben bántak velük, mint itthon az említett magyar közigazgatási tisztviselő, akit a családi összeköttetések néhány szegény község és egy nagy járás élére állítottak. Mi lett tehát eredménye a csángók visszatelepítésének? IV. Béla, Hunyadi Mátyás és József nádor eszméjének: az ősi hazában maradt véreinkből néhány törzsnek betelepítéséből? Meghoztuk a visszatelepítési törvényt, de elfeledtünk arról, hogy hozzáidomítsuk a közigazgatást. Így aztán épen a csángók keserű csalódása, visszavándorlása indította meg a kivándorlást Magyarországból is.

Kell-e ennél eleveőbb példa arra nézve, hogy a népsegítés feladataira ráutalni a magyar közigazgatást, elmulaszthatlan kötelessége a magyar társadalomnak?

Azonban a magyar társadalom sokáig nem volt hajlandó ezzel a feladattal foglalkozni. Például Kossuth Lajos a szegedi nagy árvízkatasztrófa után, azzal az intellemel fordult a felsőtiszai magyar társadalomhoz, hogy az erdőrablások megszüntetése végett követelje a közigazgatás purifikációját, különben az alföldi magyarság folyton-folyvást ki lesz téve az árvízkatasztrófáknak... Én az intelem utasítását az értelmiség figyelmébe ajánlottam, de senki sem akart a hatalmas vármegyével szembehelyezkedni. Nehéz feladatra vállalkoztam tehát, mikor Kossuth szavait szívembe véstem és a magyar faj iránt való szeretetből, életemet kockára téve, semmi akadálytól vissza nem riadva, vállalkoztam arra, hogy a magyar társadalom helyett, egymagam fogom Kossuth népsegítő intelmeit teljesíteni, nem számítva semmi hálára, semmi elismerésre.

A földművelésügyi kormánynak, a szegény községeknek, a Teleki grófoknak erdősegeit, milliókat érő nemzeti vagyont megmentettem, az addig rendszeresen és háborítatlanul űzött erdőrablásoknak véget vetve, amint ezt bizalmas körben kijelentették, hivatalnokaik előtt, az akkori vaskezü országos főerdőmester, Bedő Albert és a Teleki grófok.

Én azonban nem kerestem a legcsekélyebb elismerést, jutalmat sem. Boldog voltam, hogy a magyar társadalom helyett egymagam eleget tehettem Kossuth intelmének, óhajlásának. És amidőn id. Erdélyi Sándor a millenniumi ünnepek alkalmával a kárpátvidéki emlékoszlop leleplezéséről hazautaztában, Máramarosszigetre érkezett, megragadtam az alkalmat, hogy megismételjem kérelmemet, amelyet Odescalchy Arthur herczeghez terjesztettem. Rövid üdvözlő szavaim befejezése után Máramarossziget város nevében az évszázadok óta elhagyott

hegyvidéki ruthén és oláh nép fölsegítését jóságos szívének pártfogásába ajánlottam. Sohasem felejttem el azt a szívből fakadt, meghatottsággal teljes hangot, amelylyel felkarolta a magyar város kérelmét, sőt kijelentette, hogy az egész magyar nemzet kötelességének tartja fölsegíteni, a pusztulástól megmenteni, az európai ember előtt szinte hihetetlen nyomorúság között élő s Rákóczihoz még mindig hűséggel ragaszkodó népet. Az ideális gondolkodású államférfiu megígérte, hogy amint a fővárosba visszaérkezik, a legelső ministeri tanácsülés alkalmával szóvá teszi tapasztalatait, a kárpátvidéki ruthén nép fölsegítésének ügyét és minden erejével rajta lesz, hogy ezt a hű népet megmenthessék a magyar hazának. De ez sem sikerült. A ruthén akció eszméje is a bürokrácia jegyében született meg, mert – fájdalom – akkor még hiába való volt néhány kiváló államférfiu törekvése, hogy € költséggel a közigazgatást a népsegítő feladatok teljesítésére felhatalmazzák, képesítsék. Az egyszerűsítés is csak azokon a nyomokon haladt, mint az 1886-ik évi reform. Csak a külsőségekre szorítkozott. Külön irodákat csináltak a népsegítő kirendeltségeknek és külön dolgozott tovább a közigazgatás, míg végre most Nyegre László, a máramarosmegyei gazdasági egyesület elnöke, javaslatba hozta, hogy czélszerűbb volna, ha a kirendeltség közelebbi érintkezést keresne az együttműködésre a közigazgatással.

A magyar társadalomnak tehát a közigazgatás szellemét át kell alakítani nemzeti irányba és magához kell kapcsolni. A gyakorlati élet feladatainak megvalósítására képessé kell tenni, az aktagyártás helyett. Ma csak néhány papírgyárnak tesz a bürokrácia szolgálatot: ha ellenben az intenzív agrikultura, az iparfejlesztés, és kereskedelem érdekeit szolgálná: megkétszerezhetné a nemzeti vagyon gyarapodását, ami milliárdokra menő hasznot hozna.

Ha *ezt* a tervet meg akarja valósítani a magyar társadalom: úgy követelnie kell, hogy a közigazgatási

reformot, a községi jegyzők államosításáról szóló törvényjavaslatot is egy olyan bizottságban tárgyalta le a kormány, amely bizottságba orvosok, mérnökök, kereskedők, iparosok, gazdák, művészek, tudósok és munkások is részt vegyenek, ne csupán közjogászok. Boldogult emlékü Vadnay főispán alakított egy ilyen vegyes bizottságot Szentes város pótadójának leszállítása céljából, javaslatomra: és egész gyönyörűség volt látni, milyen egyetértéssel, kölcsönös tisztelettel viseltettek a meghívottak egymás iránt. (Azóta már szépen felemelkedett a pótadó majdnem 100 perczetre ottan ismét.)

De még a közigazgatás reformjával nincs kimerítve a magyar társadalom akciójának programja. Alkotnia is kell azon a téren, amelyen az angolok, francziák, németek, olaszok már régen előrehaladtak a nemzeti termelés munkájával, a kereskedelem és ipar fejlesztésével.

Gróf Zichy János volt kultuszminister egy hatásos szónoki képben templomot akart emelni a magyar kultúrának, olyan templomot, amely az égig érjen ... Ez igen szépen hangzik. Szinte elképzelhetlen. Pedig nem az. Sőt elképzelhetőbb ennél még egy szebb, vatikánszerű templom is. Egy olyan, amely magas kőszikla tetején áll, égbé nyúló tornyaival, alatta a hömpölygő folyam, előtte pedig egy bámuló, csodálkozó, hódolatteljes világváros, amelynek népe áhítattal tekint fel a fönséges, új Vatikánra, mert ebben látja nemzetének békéjét, üdvét, kincseit, jövőndő nagyságának értékeit, amelyek biztosítják jövőjét az idők végéig, miután felismerte végre, hogy a magyar kultúra – főleg a reális tudományok terén - képviseli a nemzetek összetartozandóságának eszméjét, a Béke Istenét.

Ha elhatározná tehát magát a nemzet, hogy megalósítja a Láczy Leó eszméjét és megünnepli a hármasszövetség alapítójának érdemeit, akkor a világkiállítás csarnokait nem kellene eldugni a Rákosra, hanem a városligetnél sokkal nagyobb kiterjedésű Gellért-hegy

fensíkjára lehetne, vatikán-stylben, közepen templomszerű főcsarnakával, elhelyezni.¹

A világbéke temploma, az igazán nemzeti Pantheon mellett aztán helyet találnának a kiállítás épületeiben, a kiállított tárgyak elhordása után a tudomány, művészet többi múzeumai, könyvtárai, képtárai is a vatikáni stylusban beépítendő háttérben. Az egyes nemzetek múzeumai, állandó export és import kiállításai, a konzulátusi hivatalokkal együtt, mind ott volnának elhelyezhetők külön-külön pavillonokban, a hegy lejtős oldalain, ami festői külsőt adna a Gellért-hegységnek. A sok különböző stylusban tartott s parkszerűleg elhelyezett épület rendkívül szép látványt nyújtana.

Hogy a konzuli hivataloknak a Kereskedelmi Múzeummal való kapcsolata, sőt az egész intézménynek állandó export és import cikkek kiállításával való gazdagítása, busásan megtérülne a magyar kereskedelem javára és dúsán jövedelmezne, az kétséget nem szenved. Mert hiszen ma a konzulátusi hivatalokat a magyar export érdekében alig lehet igénybe venni.²

¹ A magyar püspökséggel hogyan tesz a magyar társadalom közönye? Ahelyett, hogy homlokára, keblére tűzné ezt a virágot, hátra dugja, ahol az oláh agitátorok kiüthetik kezéből, lépten-nyomon és rátaposhatnak. Ahelyett, hogy megköszönné a magyar társadalom Rómának ezt a jóindulatát, szó nélkül eltűri, hogy csak az oláh klérus tüntessen ellenünk ott is. A magyar püspökségnek a magyar fővárosban lenne méltó helye.

² Erre vonatkozólag az Esti Újság f. é. április 3-iki számában a következő közlemény jelent meg:

Hol a konzulátus?

Igen tisztelt Szerkesztő Úr! Valamilyen üzleti ügyben el kellett mennem Csile köztársaság budapesti konzulátusára. Megnéztem az idei Budapesti Czim- és Lakásjegyzéket. Ott a Konzulátusok Budapesten című rovatban ez áll: Csile (Múzeum-körút 10.). Konzul: Hajduska Emil dr. ügyvéd. Elmentem a Múzeum-körút 10. alá. de ott semmiféle Csilit nem találtam. Végre a házfelügyelőtől

Nem szónoki frázisnak veszem tehát gróf Zichy János szavait. Sőt arra is gondolok, hogy ha a milleniumi kiállítás egyik épületét megtartották a magyar Mezőgazdasági Múzeum tárgyai számára: akkor miért ne tehetnék meg ugyanezt a magyar „világkereskedelem Múzeumával is, abban az esetben, ha a magyar társadalom tudna lelkesedni a világbéke alapvetőjének, Árpádnak és hűséges követőinek érdemei iránt. Ha a Gellért hegyen építendő világbéke-temploma mellé elhelyezendő egyik csarnokban helyet kapna a magyar kereskedelem és ipar Múzeuma is. Ott aztán lenne hely a magyar ipar remekeit mindig kiállítani és eladni. Az idegen államokba való export céljából is, ott lehetne kiállítani az idegen államok import cikkeit s viszont export cikkeit is. Ott lenne hely egy olyan nemzetközi könyvtár és a kereskedelem történetére vonatkozó Múzeum részére, amelynek hasznát vehetné az egész magyar és külföldi közönség, mert azon a helyen úgyszólván az ország szeme előtt állana a magyar világkereskedelem és ipar temploma, holott most azt sem tudják a magyar és idegen kereskedők nagy része, hogy létezik-e és hol található a Kereskedelmi Múzeum, a magyar iparkiállítás. és; háziipari kiállítás? Ezek most mind szét vannak szakítva egymástól, a háziipari kiállítás pedig, amelyet az idegenek leginkább kerestek, és ahonnet legtöbbet vásároltak, most a Magyar Bank vadász-utcai pinczéibe van eldugva.

megtudtam, hogy Hajduska dr. hat évvel ezelőtt Budára költözött, Krisztina-körút 49. alá. Átmentem Budára. A jelzett cím alatt egy elegáns öreg úr fogadott, aki kijelentette, hogy ő már nem konzul, az új konzul Salgó Kornél, Gorove-utca 4. Rendben van. Visszajöttem a pesti oldalra. A Lipótvárosban megtaláltam a Gorove-utczát és benne a négyes számot. Ott azonban azt mondták, hogy ez magánlakás. A hivatal a Kálmán-utca és Hold-utca sarkán van. Odamentem, már be volt zárva, mert közben beesteledett. Kinek számítsam fel azt a summát, amit a kocsisnak fizettem? Tisztelettel egy budapesti iparos.

A külföldi államok konzulátusi hivatalai szintén elhelyezhetők volnának ottan. Sőt csakis így felelhetnének meg hivatásuknak, ha a Kereskedelmi Múzeum épületében helyezné el hivatalukat ingyen az állam.

De ezen a téren a magyar társadalomnak is sürgetnie lehetne a Magyar Kereskedelmi Múzeum és a kapcsolatba hozandó külföldi konzulátusok támogatását. A Kereskedelmi Múzeum már eddig is dicséretes buzgalmat fejtett ki a külföldön rendezett parkiállításaival, de ezen akciókkal kapcsolatosan kezdeményezhetné az illető államokkal fentartandó kereskedelmi összeköttetés céljából, az illető külföldi konzulátusokkal együtt, a magyar-bolgár, magyar-albán, magyar-oláh, magyar-görög, magyar-spanyol, magyar-orosz,¹ magyar-örmény, magyar-cseh, magyar-japán és magyar-hindi² egyesületek megalakítását.

¹ A magyar társadalom el sem képzei az orosz társadalom nagy rokonszenvét a magyarság iránt.

³ Már művem sajtó alatt állott, mikor az Est április 18-iki számában a következő érdekes sorok jelentek meg, amelyek bizonyítják, hogy minő hálás feladat várna a magyar iparra keleten, ha a finn-ugor és török atyafiság mellett tudásaink a hindiszittya fokosság kérdésével is foglalkoznának. Az érdekes közlemény így szól:

A maharadszák magyar czipésze.

- *Az Est tudósaójától.* -

Néhány nappal ezelőtt az utcán egy zöldszínű «röpczédulát» nyomtak a kezünkbe, amely így kezdődött: «Itt a tavasz, sok ur és hölgy nem tudja kihez menjen, ha szép és tökéletes czipőt akar vásárolni vagy rendelni».

Ha azonban tovább olvassuk a felhívást, egyebeket is megtudunk róla. Megtudjuk, hogy minden évben kimegy Indiába, minden részében megfordul és megbízásokat fogad el bármilyen üzleti dologban, így szobadisznek való tigris, párducz, leopárd, óriáskígyó, pápaszemes kígyó és másfajta kígyók és állatok bőreire, azután vállalkozik indiai kézimunkák, aranyhimzések, kasmeri és ramporei selymek, nyers kínai selyem, szőnyegek, elefántcsonttal kirakott bútorok, ötvösmunkák, festmények, régi fegyverek, drágakövek, tibeti és perzsiai türkiszek, bélyegek és indiai teák beszerzésére.

Ezeknek, valamint a már létező magyar-bosnyák, magyar-török, magyar-lengyel, magyar-szerb egyesületek számára egy központi iroda létesítését, épen a Kereskedelmi Múzeumban igen üdvös dolognak tartanám, mert a Kereskedelmi Múzeum hivatalos lapját a központi iroda közleményei is gazdagíthatnák s az egyesületek tagjai díjtalanul kapnák. Ebben az esetben a hirdetések bőven fedeznék a kiadások egy részét.

Budapesten a Nagytemplom-utca 18. I. 11. szám alatt lakik *Iván József*, az indiai magyar suszter. Gyakori indiai látogatásai alatt elsajátította a hinduk behízelt, megnyerő modorát. Mikor kinyitja lakásának ajtaját, mindjárt a dologra tér:

– Az itteni emberiséggel üzletet kötni, – mondja – nagy szomorúság. Ezért én már egész fiatal koromban kimentem Parisba, Londonba, Berlinbe. Innen az összes iparostársaim nyugat felé vándoroltak, én pedig kelet felé vettem utamat. 1901-ben voltam először Indiában. Most 39 éves vagyok és mindig józan ember voltam, 1892-ben voltam részeg utoljára . . .

Iván Józsefnek három szobából áll a lakása, egyik a konyha, másik a cipésműhely, harmadik a hálószoba. A műhelyben több mint ezer pár kaptafája van készen a mesternek, a ki Indiában a legelőkelőbb főuraknak is dolgozott. Vevői közé tartozik a kolhapuri, a ratlami, a nabhai, a nashiporczy maharadzsa is, számos herceg és számtalan excellenciás úr.

– Bizony gyönyörűséges ország India – meséli a kincses suszter. – Van ott minden, amit ember csak megkívánhat. Én sokat tapasztaltam. Rájöttem arra, hogy *az ősmagyarok bölcsője Indiában volt*. Vannak hindu szavak, amelyek megegyeznek tökéletesen a megfelelő magyar szóval. De nemcsak ez szól nézetem mellett, hanem az indiai ételek is, mert a pörköltözök tökéletesen hasonló ételük van és a paprikást egyáltalában nagyon szeretik.

Itt rosszul megy a népeknek és én ezen csodálkozom, mert itt annyi jó iparos van, hogyha ezek külföldre mennek, ha tíz kezük volna, az is kevés lenne. Én megmutattam, hogy a magyar iparos különb, mint a német, francia, olasz, angol. Mikor kikerültem Indiába, azt mondták nekem, hogyan akarok Magyarországból iparcikket szállítani, a hol *még vadlovak szaladgálnak?* Persze leintettem az illetőt. Nemcsak cipőket szállítok Indiába, hanem igen sok lószerszámot is, még a delhii koronázásra is szállítottam.

Gelléri Mór, az Országos Iparegyesület illusztris igazgatója kezdeményezését az osztrák és angol nagyiparosok, kereskedők is utánozták, sőt maga a német császár sürgette, hogy a német nagyiparosok is kövessék a magyarok jó példáját, Keleten tanulmányutazásokat rendezzenek és a keleti ifjakat a német ipari műhelyekben, iskolákban alkalmazzák. Az említett központi iroda szintén foglalkozhatna az illető államokba rendezendő tanulmányutak szervezésével s az ottani ifjaknak magyar műintézetekben való kiképzésével.

Már azért is szükség volna ennek a központi irodának szervezéséről gondoskodni, mert a keleti államok ifjai közül sokan óhajtának megismerkedni az európai kultúrával, az orvosi, technikai pályán kiképzést nyerni. De a magyar társadalom nem érintkezik a külföldi államokkal. Külföldön lévő közös konzulatusaink pedig az osztrák főiskoláknak csinálnak reklámot, holott a világ legkitűnőbb műszaki főiskolája a budapesti s épen oly kevéssé van okunk az orvosi fakultás terén is átengedni Wiennek az elsőbbséget. A magyar egyetemek jövőjére, fejlődésére nézve igen nagy jelentőségű az az eszme tehát, amelyet Gallovich Jenő, a DMKE. fíradhatlan alelnöke valósított meg Debreczenben s most a fővárosban kezdeményezett, az egyetemi városokban egy-egy internátus létesítésével. Ezeknek igen nagy jövőjük van: mert a balkáni és keleti államok ifjainak kedvező alkalmat nyújtanak arra, hogy tanulmányaikat Magyarországon végezzék el. A magyar ifjaknak pedig lehetővé teszik, hogy megismerkedjenek a külföldi államok ifjai-val s az idegen, keleti nyelvek ismeretét elsajátítsák. És miután az ifjak nevelése a DMKE. védszárnyai, vezetése, felügyelete alatt, határozottan biztosítja a tanulmányokban való előmenetelt, a magyar városoknak, vármegyéknek, községeknek is támogatniok kellene ifjaik érdekében, a DMKE. rendkívül nagyfontosságú törekvését ezen a téren.

És mostan befejezem egy óhajtással igénytelen soraimat.

Épen ma van 61 éve annak, hogy nemzetünk egyik legnagyobb apostola, 1842 április hó 11-ikén Tibetország Kun-Avar tartományában, ennek egy kis falujában, elhunyt. Kórosi Csorna Sándor szelleme az egész művelt világ hódolatát kiérdemelte már.

Pedig ő csak hozzánk intézte távolból óhajtását, búcsúszavait: «Keressetek, kutassatok, mert az egész világ egyetlen nemzete sem talál annyi kincset kultúrájának gyarapítására, mint a magyar társadalom, az ősi hendi kultúra tárházában».

Lelki szemeink előtt íme elvonultak évezredek távolából a szittyia magyar nemzetségek nagy birodalmi. Előttünk fénylik a magyar fajszeretet három nagy apostolának alakja. És ezek a fényes alakok valamennyien szomorú intelemmel mutatnak rá a nyitott sírra, amely bennünket készül eltemetni, ha nem szüntetjük be a testvérharcot.

Forró óhajtásom, hogy bár értené meg végre mind a két politikai párt azt az ősi buddhány erkölcsi igazságot, hogy «tüzet olajjal» nem lehet eloltani.

A magyar társadalomnak és a magyar egyházaknak is vannak kötelességeik a béke létrehozása körül. Megkérdeshetnék önmaguktól községenként, egyházanként, vármegyénként és aztán egymásnak hírül adhatnák, hogy vajjon nem volna-e üdvösebb, ha az egymás elleni küzdelmek helyett gróf Tiszát és Apponyit, Beóthyt és Andrásst, Kossuthot, a világ legkoncziánssabb pártvezérét és Justh Gyulát, a világ legeggyenesebb jellemű pártvezérét, arra kérnék a nyomorúsággal küzdő magyar kisiparosok, kereskedők, eladósodott községek, városok, a föld- és munkanélküli kivándorlók, hogy ne egymás ellen, de egymás mellett harcoljanak. Értsék meg történelmi hivatásukat, amelynél szebbet nem adott még soha ezen a földön egyetlen kiválasztott nemzetnek sem az isteni, örökké való, Gondviselés.

TARTALOM.

	Lap
Bevezetés	5
I. Magyarország őslakói	13
II. A dáka nép szittyá nemzeti jellege az ókori írók tanúsága Szerint.....	28
III. A jász-sármás szittyák.....	40
IV. A kelta ibérek szittyá néptörzsei.....	44
V. Az oláh nemzet eredete.....	55
VI. Mi a magyarság világtörténeti hivatása? ...	82
VII. A történelmi magyar családokhoz.....	107